

**GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O STANJU POLJOPRIVREDE
U FEDERACIJI BiH ZA 2021. GODINU**

- ZELENI IZVJEŠTAJ -

Sarajevo, maj 2022. godine

SADRŽAJ

1	UVOD.....	8
2	UNUTRAŠNJA ORGANIZACIJA FEDERALNOG MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA	10
3	SEKTORSKA ANALIZA - POLJOPRIVREDA	11
3.1	Strateški ciljevi i prioritete	11
3.2	Program rada Ministarstva	11
3.3	Zakonska regulativa iz oblasti poljoprivrede u Federaciji BiH	12
3.4	Usvojeni zakonski i podzakonski akti u Federaciji BiH u 2021. godini	12
3.5	Registri koji se vode u ministarstvu iz oblasti poljoprivrede i prehrambene industrije.....	12
3.6	Pregled stanja u biljnoj proizvodnji za 2021. godinu	14
3.6.1	Merkantilna proizvodnja	14
3.6.1.1	Zasijana oranična površina	14
3.6.1.2	Ostvarena proizvodnja i prinosi usjeva.....	16
3.6.1.3	Proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja.....	22
3.6.1.4	Voćarska i vinogradarska proizvodnja.....	22
3.6.1.5	Proizvodnja jagodičastog i bobičastog voća.....	24
3.6.1.6	Vinogradarstvo	26
3.6.1.7	Pregled stanja u proizvodnji južnog voća i maslina	26
3.6.2	Sjemenska proizvodnja u Federaciji BiH.....	27
3.6.3	Mjere zemljišne politike	29
3.6.3.1	Korištenje, uređenje i raspolaganje poljoprivrednim zemljištem	30
3.7	Pregled stanja u animalnoj proizvodnji u 2021. godini.....	33
3.7.1	Govedarstvo.....	33
3.7.2	Ovčarstvo	38
3.7.3	Kozarstvo	40
3.7.4	Svinjogojstvo	42
3.7.5	Pčelarstvo	43
3.7.6	Peradarstvo.....	46
3.7.7	Akvakultura	49
4	ANALIZA STANJA U PREHRAMBENOJ INDUSTRIJI	51
4.1	Proizvodnja i kapaciteti.....	51
4.2	Pokrivenost uvoza izvozom	53
4.3	Kretanje cijena pojedinih prehrambenih proizvoda	54
4.4	Zaposlenost i nezaposlenost.....	55

4.5	Plaće	56
5	MJERE NOVČANIH PODRŠKI PO MODELU POTICAJA PROIZVODNJI	57
5.1	Novčane podrške u biljnoj proizvodnji	57
5.1.1	Efekti novčanih podrški u biljnoj proizvodnji	62
5.2	Novčane podrške u animalnoj proizvodnji	67
5.2.1	Efekti novčanih podrški u animalnoj proizvodnji	72
6	RURALNI RAZVOJ	80
6.1	Mjere za povećanje konkurentnosti	80
6.1.1	Podrška investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije preko Federalnog ministarstva	80
6.1.2	Podrška investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije u saradnji s Razvojnou bankom	80
6.1.3	Nerealizovani zahtjevi klijenata iz modela ruralnog razvoja za 2012. godinu	80
6.2	Mjere za zaštitu ruralnog okoliša	80
6.2.1	Organska proizvodnja	80
7	OSTALE VRSTE NOVČANIH PODRŠKI	85
8	PREGLED UKUPNO ODOBRENIH NOVČANIH PODRŠKI	87
9	KONTROLE NOVČANIH PODRŠKI U 2021. GODINI	89
10	REGISTAR POLJOPRIVREDNIH GAZDINSTAVA I REGISTAR KLIJENATA.....	90
11	PREPORUKE.....	93

POPIS TABELA

Tabela 1. Pregled ukupnih zasijanih oraničnih površina u Federaciji BiH, ha.....	15
Tabela 2. Pregled požnjevenih površina, ostvarene proizvodnje i prosječnih prinosa u 2020. i 2021. godini u FBiH	18
Tabela 3. Pregled ostvarenih prinosa kod usjeva industrijskog bilja u FBiH u 2020. i 2021. godini.....	21
Tabela 4. Pregled površina zasijanih ljekovitim i aromatičnim biljem u Federaciji BiH, ha	22
Tabela 5. Pregled proizvodnje voća u 2020. i 2021. godini	23
Tabela 6. Pregled površina jagodičastog i bobičastog voća u 2020. i 2021. godini.....	25
Tabela 7. Pregled proizvodnje grožđa u 2020. i 2021. godini.....	26
Tabela 8. Pregled proizvodnje južnog voća i maslina u 2020. i 2021. godini.....	26
Tabela 9. Pregled proizvodnje sjemena, sadnog materijala poljoprivrednog bilja i presadnica povrća u periodu 2020.- 2021. godina.....	27
Tabela 10. Pregled trajne promjene namjene poljoprivrednog zemljišta po kantonima u 2020. i 2021. godini	30
Tabela 11. Pregled projekata uređenja i zaštite poljoprivrednog zemljišta po kantonima u 2020. i 2021. godini	31
Tabela 12. Pregled poljoprivrednog zemljišta dato u zakup i koncesiju po kantonima u 2020. i 2021. godini	31
Tabela 13. Brojno stanje goveda 2020.- 2021. godina	34
Tabela 14. Brojno stanje goveda (po kategorijama) po kantonima u 2020. godini	34
Tabela 15. Brojno stanje goveda (po kategorijama) po kantonima u 2021. godini	35
Tabela 16. Brojno stanje goveda po kantonima u Federaciji BiH u 2020-2021	35
Tabela 17. Broj muznih grla i proizvodnja mlijeka po kantonima u F BiH 2020.- 2021. godina.....	36
Tabela 18. Broj ovaca u Federaciji BiH po kantonima (2020.-2021. godina).....	39
Tabela 19. Brojno stanje koza u 2020.- 2021. godina	40
Tabela 20. Brojno stanje koza u Federaciji BiH po kantonima 2020.-2021. godina.....	41
Tabela 21. Brojno stanje svinja 2020.- 2021. godina.....	42
Tabela 22. Brojno stanje tovljenika (tovnih svinja) po kantonima u FBiH 2020/2021.....	42
Tabela 23. Podaci o broju pčelinjih zajednica i količinama proizvedenog meda 2020.- 2021. godina.....	44
Tabela 24. Broj pčelinjih zajednica i proizvodnja meda po kantonima u Federaciji BiH u 2020. – 2021. godina.....	44
Tabela 25. Podaci u peradarskoj proizvodnji u Federaciji BiH u hiljadama, 2020.- 2021. godine.....	46
Tabela 26. Broj peradi matičnih jata po kantonima u 2020.- 2021. godina	46
Tabela 27. Proizvodnja u akvakulturi po kantonima u Federaciji BiH u 2020. - 2021. godina.....	50
Tabela 28. Indeksi proizvodnje prehrambenih proizvoda, pića i duhanskih proiz.	51
Tabela 29. Proizvodnja prehrambenih proizvoda, pića i cigareta u 2021. godini	51
Tabela 30. Proizvodnja, kapaciteti i njihova iskorištenost za pojedine grane prehrambene i duhanske industrije u 2021. godini	52
Tabela 31. Proizvodnja, izvoz, uvoz i pokrivenost uvoza izvozom pojedinih prehrambenih proizvoda u Federaciji BiH u 2021. godini	53

Tabela 32. Ukupan izvoz i izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda	54
Tabela 33. Ukupan uvoz i uvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda	54
Tabela 34. Indeks cijena prehrambenih i duhanskih proizvoda	54
Tabela 35. Stope promjene cijena pojedinih prehrambenih proizvoda (decembar 2021./decembar 2020. godine).....	55
Tabela 36. Prosječan broj zaposlenih u 2020., XII mjesecu 2020. i XI i XII mjesecu 2021. godine.....	55
Tabela 37. Visina prosječnih plaća	56
Tabela 38. Odobreni poticaji biljnoj proizvodnji u 2021. godini po vrstama poticaja	57
Tabela 39. Pregled poticaja za biljnu proizvodnju po kantonima u Federaciji BiH	59
Tabela 40. Indikatori praćenja efekata poticaja u biljnoj proizvodnji 2021/2020 godini ..	63
Tabela 41. Odobreni poticaji u animalnoj proizvodnji u 2021. godini po mjerama	67
Tabela 42. Pregled poticaja za animalnu proizvodnju (A/2) po kantonima u Federaciji BiH za 2021. godinu	69
Tabela 43. Indikatori efekata poticaja u animalnoj proizvodnji za 2021/2020 godinu	73
Tabela 44. Pregled poticaja po Modelu ruralnog razvoja u 2021. godini	81
Tabela 45. Pregled poticaja po Modelu ruralnog razvoja po mjerama i po kantonima u Federaciji BiH u 2021. godini.....	83
Tabela 46. Pregled poticaja po Modelu ostalih vrsta podrške u Federaciji BiH u 2021. godini.....	85
Tabela 47. Pregled poticaja po Modelu ostalih vrsta podrški po kantonima FBiH u 2021. godini.....	86
Tabela 48. Struktura odobrenih novčanih podrški u 2021.g.	87
Tabela 49. Raspodjela odobrenih novčanih podrški u 2021. g. po kantonima – zbirno	88
Tabela 50. Pregled upisanih klijenata u RPG i RK po kantonima u 2021. godini.....	90
Tabela 51. Pregled zahtjeva klijenata/ica koji su ostvarili poticaj u 2020. godini	91
Tabela 52. Pregled zahtjeva klijenata/ica koji su ostvarili poticaj u 2021. godini	92

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Ukupne zasijane oranične površine u jesenjoj i proljetnoj sjetvi, ha	15
Grafikon 2. Pregled ukupnih zasijanih površina po kulturama u FBiH, ha	16
Grafikon 3. Ukupna požnjevena površina žita u FBiH, ha	17
Grafikon 4. Ukupna ostvarena proizvodnja žita u FBiH, tona	17
Grafikon 5. Prosječni prinosi ostvareni kod žitarica u FBiH, t/ha	17
Grafikon 6. Požnjevena površina povrtnih kultura u FBiH, ha	19
Grafikon 7. Ukupna proizvodnja povrtnih kultura u FBiH, tona	19
Grafikon 8. Prosječni prinosi, ostvareni kod povrtnih kultura u FBiH, t/ha	19
Grafikon 9. Požnjevena površina krmnog bilja u FBiH, ha.....	20
Grafikon 10. Proizvodnja krmnog bilja u FBiH, tona	20
Grafikon 11. Prosječni prinosi ostvareni kod krmnih kultura u FBiH, t/ha	20
Grafikon 12. Soja-ukupna proizvodnja (tona)	21
Grafikon 13. Duhan-ukupna proizvodnja (tona)	21
Grafikon 14. Zasijana površina ljekovitim i aromatičnim biljem u FBiH, ha	22
Grafikon 15. Broj stabala voćnih vrsta sposobnih za rod u 2020. i 2021. godini, FBiH..	23
Grafikon 16. Ostvarena proizvodnja voća u FBiH u 2020. i 2021. godini, tona.....	24
Grafikon 17. Prinos voća u 2020. i 2021. god, kg/stablo	24
Grafikon 18. Površine pod jagodičastim i bobičastim voćem u 2020. i 2021. godini (ha)	25
Grafikon 19. Ostvarena proizvodnja jagodičastog i bobičastog voća u 2020. i 2021. godini (tona).....	25
Grafikon 20. Ostvareni prinos voća u 2020. i 2021. godini (kg/stablo).....	26
Grafikon 21 . Pregled proizvodnje južnog voća i maslina u 2020. i 2021. godini (tona).	27
Grafikon 22. Proizvodnja sjemena žita, kukuruza i soje za 2020. i 2021. godinu	28
Grafikon 23. Proizvodnja sjemenskog krompira u 2020. i 2021. godini (t)	28
Grafikon 24. Presadnice povrća, sadnice voća i vinove loze 2020-2021	29
Grafikon 25. Brojno stanje goveda po kantonima u Federaciji BiH 2020.-2021.....	36
Grafikon 26. Broj muznih grla po kantonima u Federaciji BiH.....	37
Grafikon 27. Proizvedene količine mlijeka po kantonima u Federaciji BiH	37
Grafikon 28. Brojno stanje tovnih grla po kantonima u Federaciji BiH	38
Grafikon 29. Brojno stanje ovaca po kantonima u Federaciji BiH	39
Grafikon 30. Brojno stanje koza po kantonima u Federaciji BiH	41
Grafikon 31. Brojno stanje tovljenika po kantonima u Federaciji BiH 2020-2021.....	43
Grafikon 32. Broj pčelinjih zajednica po kantonima u Federaciji BiH	45
Grafikon 33. Proizvedene količine meda po kantonima u Federaciji BiH.....	45
Grafikon 34. Brojno stanje pilenki teških linija po kantonima u Federaciji BiH	47
Grafikon 35. Brojno stanje pilenki lahkih linija po kantonima u Federaciji BiH	48
Grafikon 36. Brojno stanje 18-sedmičnih pilenki po kantonima u Federaciji BiH	48
Grafikon 37. Proizvodnja slatkovodne ribe po kantonima u Federaciji BiH.....	50
Grafikon 38. Novčane podrške u biljnoj proizvodnji u 2021. godini (%)	64
Grafikon 39. Efekti poticaja, poticane površine u proizvodnji ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina u 2021. godini (%).....	65
Grafikon 40. Efekti poticaja u proizvodnji ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina 2020/2021.godini (ha).....	66

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2021. GODINU -

Grafikon 41. Efekti poticaja u proizvodnji sjemena poljoprivrednog bilja u 2020/2021 godine (ha)	66
Grafikon 42. Efekti poticaja u proizvodnji sadnog materijala u 2020/2021 godine (kom)	66
Grafikon 43. Novčane podrške u stočarstvu u 2021. godini (%)	74
Grafikon 44. Udio novčanih podrški po proizvodnjama u okviru govedarske proizvodnje u 2021. godini (%)	75
Grafikon 45. Efekti poticaja u govedarskoj proizvodnji u 2020/2021 (grla)	75
Grafikon 46. Efekti poticaja u proizvodnji kravljeg mlijeka u 2020/2021 godini (litara)...	76
Grafikon 47. Udio novčanih podrški po proizvodnjama u okviru ovčarske i kozarske proizvodnje u 2021. godini (%)	76
Grafikon 48. Efekti poticaja u uzgoju ovaca i koza za 2020/2021 (grla)	77
Grafikon 49. Efekti poticaja u proizvodnji ovčijeg i kozijeg mlijeka u 2020/2021 (litara).	77
Grafikon 50. Efekti poticaja u svinjogojskoj proizvodnji u 2020/2021 (grla)	78
Grafikon 51. Efekti poticaja u pčelarstvu u 2020/2021 (košnice pčela).....	78
Grafikon 52. Efekti poticaja u peradarstvu u 2020/2021 (kljun)	78
Grafikon 53. Efekti poticaja u ribarstvu u 2020/2021 (kg)	79
Grafikon 54. Efekti poticaja u uzgoju izvornih zaštićenih pasmina 2020/2021 (grla)	79
Grafikon 55. Ukupan iznos novčane podrške po Modelu ruralnog razvoja, razvrstano po mjerama i kantonima u 2021. g. (KM).....	82
Grafikon 56. Raspodjela odobrenih novčanih podrški za ruralni razvoj po kantonima u 2021.g	84
Grafikon 57. Raspodjela odobrenih ostalih novčanih podrški po kantonima FBiH u 2021. godini	86
Grafikon 58. Pregled strukture odobrenih novčanih podrški u 2021. g.	87
Grafikon 59. Raspodjela ukupnih novčanih podrški po kantonima u 2021. godini	88
Grafikon 60. Pregled upisanih klijenata u RPG i RK po kantonima u 2020.-2021. godini	91
Grafikon 61. Gender podaci za period od 2012.-2020. godine - porodična poljoprivredna gazdinstva	92
Grafikon 62. Gender podaci za period 2012.-2021. godine - pravni subjekti/obrti poljoprivredna gazdinstva	92

1 UVOD

U skladu sa članom 52. Zakona o poljoprivredi ("Službene novine Federacije BiH" br. 88/07, 04/10, 27/12, 7/13 i 82/21) propisano je da Godišnji izvještaj o stanju poljoprivrede u prethodnoj kalendarskoj godini (Zeleni izvještaj) u saradnji sa kantonalnim ministarstvima nadležnim za poslove poljoprivrede izrađuje Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljem tekstu: Ministarstvo) i dostavlja ga Vladi Federacije Bosne i Hercegovine na utvrđivanje, a Vlada Federacije ga dostavlja na prihvatanje Parlamentu Federacije BiH.

Zeleni izvještaj između ostalog ima za cilj prezentovati dostignuća u sektoru, kao takav sadrži ocjenu stanja i privrednog položaja poljoprivrede, te prijedlog i način provođenja mjera poljoprivredne politike u narednom periodu. Poljoprivreda i prehrambena industrija Federacije BiH su veoma važne sa stanovišta društveno-ekonomskog razvoja naše zemlje. Važnost sektora prije svega ogleda se u njegovom ekonomskom značaju, odnosno relativno visokom udjelu sektora u stvaranju bruto domaćeg proizvoda. Dodatno, njegova ekonomska održivost, sposobnost za rast, omogućava izvozne pretpostavke u vremenu krize i određen ekonomski rast, što čini poljoprivredni sektor osnovnim "stabilizatorom" društva i ekonomije Federacije BiH. Trenutno u našoj zemlji, i uslovima u kojima živimo, poljoprivredna proizvodnja nudi realne pretpostavke za zapošljavanje stanovništva, pogotovo u ruralnim područjima.

Preduslovi za razvoj poljoprivredne proizvodnje u Federaciji Bosne i Hercegovine, koji se ogledaju u povoljnim agroklimatskim uslovima, kvalitetnom poljoprivrednom zemljištu, velikom broju najrazličitijih poljoprivrednih kultura, tradicionalnim poljoprivrednim proizvodima, kvalitetom poljoprivrednih proizvoda koji su dostigli vrhunski nivo, velikom broju autohtonih i izvornih proizvoda, znanju i trudu poljoprivrednih proizvođača, nisu iskorišteni u potpunosti.

Bosna i Hercegovina kao potpisnica Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, odnosno Zajedničke poljoprivredne politike EU, treba u skladu s ovim sporazumom nastaviti sa transformacijom dosadašnje poljoprivredne politike iz jednog modela (poticaja proizvodnji) u mjere koje se ogledaju u tri stupa, a koje sadrže mjere tržišno-cjenovne politike, odnosno mjere direktnih plaćanja (I stup), strukturne mjere i mjere politike ruralnog razvoja (II stup) i mjere vezane za opće usluge u poljoprivredi (III stup), time i Federacija BiH kao dio Bosne i Hercegovine.

Kada je riječ o direktnoj podršci (I stup) u okviru Programa novčanih podrški za 2021. godinu, kao i u ranijim izvještajima nastavilo se sa primjenom Zakona o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 42/10), na osnovu kojeg su obuhvaćene podrške u sklopu mjera poticanja proizvodnje i plaćanja u sklopu mjera strukturne politike.

Raspoloživa sredstva za podsticaj poljoprivredi u 2021. godini u iznosu od 87.000.000,00 KM, i dalje nisu bila u visini koja je propisana članom 3. stav (2) Zakona o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju „Visina novčanih sredstava iz stava (1) ovog člana je od 3 do 6 % poreznih i neporeznih prihoda, koji ne obuhvataju doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje budžeta Federacije, kao ni visini određenoj Srednjoročnom strategijom razvoja poljoprivrednog sektora u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2015.-2019.g. – Strategija produžena do kraja 2021.godine. Iz tog razloga izdvojena sredstva nisu bila dovoljna da se i ove godine u Program uvedu podrške za sve modele iz Zakona o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju i proizvodnje iz modela poticaja proizvodnji, iz Dodatka II. navedenog zakona.

Nastavlja se korištenje aplikacija kod realizacije novčanih podrški u poljoprivredi, čime je unapređen postupak apliciranja i obrade zahtjeva, kako za poljoprivrednike (klijente), tako i za službenike općina, nadležnih kantonalnih ministarstava kao i Ministarstva. U cilju transparentnije raspodjele odobrenih sredstava, kontrole njihovog utroška, kao i preporuke Revizije iz prethodnog perioda, Ministarstvo se opredijelilo za izradu i primjenu softvera, aplikacije za obradu novčanih podrški u poljoprivredi, baziranog na Registru poljoprivrednih gazdinstava i Registru klijenata koji će u Federalni platni sistem uvesti sistemsku rješenja uz veću efikasnost, efektivnost i ekonomičnost kao i transparentnost u obradi zahtjeva i isplate novčanih podrški. Ovaj sistem također omogućava izradu različitih analiza, izvještaja kao i monitoring realizacije propisanih mjera.

Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva preko svojih predstavnika u radnim grupama aktivno učestvuje u izradi godišnjeg izvještaja o realizaciji Strateškog plana ruralnog razvoja BiH 2018.-2021. godine.

Važno je istaći da se sektor poljoprivrede u EU nalazi se na početku novog ciklusa programiranja poljoprivredne politike za razdoblje 2021.-2027. godina, a u skladu sa novim zakonodavstvom koje reguliše izradu strateških dokumenata u Federaciji BiH, sva federalna ministarstva, a time i Federalno ministarstvo poljoprivrede treba izraditi novu sektorsku strategiju usklađenu sa spomenutim ciklusom EU politika. To je prilika za davanje dodatnog impulsa približavanju i usklađivanju sa EU politikama u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja što moramo učiniti sistemski, racionalno i s većom dozom odlučnosti nego do sada.

U skladu sa Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji Bosne i Hercegovine, nakon što je u Parlamentu Federacije BiH usvojena Strategija razvoja Federacije Bosne i Hercegovine 2021-2027. godina, stvorili su se uslovi da se u 2022. godini u skladu sa članom 5. Zakona o poljoprivredi („Službene novine Federacije BiH“, br. 88/07, 4/10, 7/13 i 82/21), usvoji i nova Strategija poljoprivrede i ruralnog razvoja Federacije Bosne i Hercegovine za period od sedam godina.

2 UNUTRAŠNJA ORGANIZACIJA FEDERALNOG MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA

Poslovi iz djelokruga Ministarstva vrše se u okviru sljedećih 14 organizacionih jedinica:

- 01- Kabinet ministra;
- 02- Sekretar Ministarstva;
- 03- Sektor za poljoprivredu i prehrambenu industriju;
- 04- Sektor za ruralni razvoj i poljoprivredne savjetodavne službe;
- 05- Sektor za poljoprivredna plaćanja;
- 06- Sektor za veterinarstvo;
- 07- Sektor za vode;
- 08- Sektor za šumarstvo i lovstvo;
- 09- Služba za upravljanje projektima;
- 10- Sektor za finansije i računovodstvo;
- 11- Sektor za pravne, kadrovske i opće poslove;
- 12- Služba za informaciono – komunikacijske tehnologije;
- 13- Jedinica za internu reviziju;
- 14- Federalna uprava za šumarstvo (FUŠ)

U Ministarstvu je sistematizovano 145 radnih mjesta, a popunjeno 93. Za izvršenje poslova i zadataka iz nadležnosti poljoprivrede i prehrambene industrije, ruralnog razvoja i plaćanja je sistematizirano 49, a zaposleno 35 službenika. U Sektoru za poljoprivredu i prehrambenu industriju je sistematizovano 22, a zaposleno 17 državnih službenika i namještenika, u Sektoru za ruralni razvoj i poljoprivredne savjetodavne službe sistematizovano je 10 radnih mjesta, a popunjeno 6, dok je u Sektoru za poljoprivredna plaćanja sistematizovano 17 radnih mjesta od toga popunjeno 12 radnih mjesta.

U zemljama okruženja, poljoprivredi kao važnoj grani privrede, dat je daleko veći značaj nego u Bosni i Hercegovini, a samim tim i u Federaciji BiH, što se ogleda između ostalog i brojem uposlenih službenika u ovom sektoru. Iz navedenog se može zaključiti da se zbog nedovoljnih administrativnih kapaciteta u Federaciji BiH dovodi u pitanje provođenje programskih aktivnosti Ministarstva kao i dalje ispunjavanje obaveza iz SSP-a koje su u njenoj nadležnosti.

3 SEKTORSKA ANALIZA - POLJOPRIVREDA

3.1 Strateški ciljevi i prioriteti

Strateški ciljevi i prioriteti Ministarstva u skladu sa Srednjoročnom strategijom razvoja poljoprivrednog sektora u mandatnom periodu 2015. – 2019. godini (produžena do kraja 2021. godine) su:

1. Razvoj poljoprivrede i pripadajućih sektora uz podizanje tehničko-tehnološkog nivoa, efikasnije korištenje raspoloživih resursa, te uvažavanje zahtjeva modernih tržišta.
2. Osiguranje uslova za snažnije generiranje stabilnijeg dohotka u okviru poljoprivrednog sektora i unaprjeđenje kvalitete života u ruralnim sredinama.
3. Održivo upravljanje prirodnim resursima i prilagođavanje poljoprivrede klimatskim promjenama.
4. Prilagođavanje institucionalno-zakonodavnog okvira i poljoprivredne politike sa Zajedničkom poljoprivrednom politikom Evropske unije (CAP EU) uz uvažavanje stepena razvijenosti poljoprivrednog sektora Federacije BiH.

3.2 Program rada Ministarstva

Težište godišnjih programskih aktivnosti u 2021. godini bilo je usmjereno na realizaciju strateških i operativnih ciljeva koji su definisani u Srednjoročnoj strategiji razvoja poljoprivrednog sektora 2015. - 2019. godini, jer se većina ciljeva nije realizovala radi čega je pokrenut postupak da se produži period važenja postojeće Strategije (produžena Strategija do kraja 2021. godine). Strategijom su definisana četiri strateška cilja i 36 operativnih ciljeva. Realizacija ovih ciljeva je nastavljena i tokom 2021. godine kao nastavak aktivnosti iz Plana rada za 2020. godinu, a prvenstveno obuhvaća provođenje aktivnosti na realizaciji sljedećih operativnih ciljeva:

- Ubrzavanje preuzimanja EU zakonodavstva - pravni okvir u oblasti poljoprivrede uskladiti sa EU standardima (izrada zakona);
- Smanjivanje razlika u uslovima poslovanja u odnosu na zemlje regiona, (Poticati konkurentnost poljoprivredne proizvodnje i prerade te ruralnog razvoja kroz novčane podrške);
- Tehničko-tehnološko unapređenje objekata, mehanizacije i opreme;
- Povećanje brojnosti i kvaliteta stočnog fonda;
- Tehničko-tehnološko unapređenje objekata, mehanizacije i opreme u prehrambenoj industriji;
- Praćenje realizacije Strategije i izrada godišnjeg operativnog programa
- implementacije poljoprivredne strategije te pripreme radnje za donošenje nove Strategije;
- Regulatorno-organizaciono, materijalno-financijsko, personalno i stručno jačanje poljoprivrednog savjetodavstva (Uspostava i razvoj poljoprivrednih savjetodavnih službi i izrada propisa u ovoj oblasti);
- Unaprijediti učinkovitost biljne proizvodnje (gospodarenje i uređenje poljoprivrednog zemljišta, biljna proizvodnja, sjeme i sadni materijal, zaštita

zdravlja bilja, fitofarmaceutska sredstva i mineralna đubriva, realizacija akcionih planova, izrada izvještaja i informacija).

3.3 Zakonska regulativa iz oblasti poljoprivrede u Federaciji BiH

- Zakon o poljoprivredi („Službene novine Federacije BiH“, br. 88/07, 4/10, 27/12 i 7/13),
- Zakon o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju („Službene novine Federacije BiH“, br. 42/10 i 99/19),
- Zakon o stočarstvu („Službene novine Federacije BiH“, broj 66/13),
- Zakon o slatkovodnom ribarstvu („Službene novine Federacije BiH“, broj 64/04),
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu („Službene novine Federacije BiH“, broj 52/09),
- Zakon o zaštiti bilja od bolesti i štetočina koje ugrožavaju cijelu zemlju ("Službeni list R BiH", br. 2/92 i 13/94),
- Zakon o sjemenu i sadnom materijalu („Službene novine Federacije BiH“, br. 55/01 i 31/14),
- Zakon o poljoprivrednim savjetodavnim službama („Službene novine Federacije BiH“, broj 66/13),
- Zakon o vinu („Službene novine Federacije BiH“, broj 55/12).
- Zakon o poljoprivrednoj organskoj proizvodnji („Službene novine Federacije BiH“, broj 72/16).

Navedene zakone prate podzakonski akti koji su doneseni na osnovu istih.

3.4 Usvojeni zakonski i podzakonski akti u Federaciji BiH u 2021. godini

- Zakon o izmjenama Zakona o poljoprivredi („Službene novine Federacije BiH“, broj: 82/21),
- Odluka o usvajanju Programa utroška sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava "Subvencija privatnim preduzećima i preduzetnicima - Poticaj za poljoprivredu" utvrđenih Budžetom Federacije Bosne i Hercegovine za 2021. godinu Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva („Službene novine Federacije BiH“, br. 23/21, 61/21 i 105/21),
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu i uslovima ostvarivanja novčane podrške po modelu poticaja proizvodnji („Službene novine Federacije BiH“ broj 32/21, PREČIŠĆENI TEKST- 54/21),
- Pravilnik o uslovima i načinu ostvarenja novčanih podrški po modelu ruralnog razvoja („Službene novine FBiH“, broj 55/21),
- Pravilnik o uslovima i načinu ostvarivanja novčanih podrški po modelu ostalih vrsta podrški („Službene novine Federacije BiH“, br. 61/21 i 76/21),
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o obuci, certifikatu i Registru poljoprivrednih savjetodavaca („Službene novine Federacije BiH“, broj: 85/21).

3.5 Registri koji se vode u ministarstvu iz oblasti poljoprivrede i prehrambene industrije

- Registar poljoprivrednih gazdinstava i Registar klijenata (RPG I RK),

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2021. GODINU -

- Registar laboratorija za kontrolu kvaliteta poljoprivrednog sjemena,
- Registar proizvođača poljoprivrednog sjemena, presadnica i micelija jestivih i ljekovitih gljiva,
- Registar proizvođača poljoprivrednog sadnog materijala,
- Registar dorađivača poljoprivrednog sjemena,
- Registar uvoznika poljoprivrednog sjemena, sadnog materijala, presadnica i micelija jestivih i ljekovitih gljiva,
- Registar pravnih i fizičkih lica za promet fitofarmaceutskim sredstvima,
- Registar distributera i uvoznika mineralnih đubriva,
- Registar mineralnih đubriva,
- Registar proizvođača, prerađivača, uvoznika i distributera biljki, biljnih proizvoda i reguliranih objekata (FITOREGISTAR),
- Registar uzgajivača uzgojno vrijednih životinja,
- Registar pčelara i pčelinjaka,
- Registar ergela,
- Registar subjekata iz oblasti prehrambene i duhanske industrije,
- Registar poljoprivrednih savjetodavaca,
- Registar poljoprivrednih savjetodavnih službi.

3.6 Pregled stanja u biljnoj proizvodnji za 2021. godinu

Poljoprivredna proizvodnja je vrlo značajna privredna djelatnost u Federaciji BiH i može predstavljati osnov razvoja privrede.

Pregledom stanja u biljnoj proizvodnji za 2021. godinu na području Federacije BiH, možemo konstatovati da za ratarsku, voćarsku i vinogradarsku proizvodnju, uzgoj industrijskog i ljekovitog i aromatičnog bilja, donekle i povrtlarsku proizvodnju, koje se odvijaju u potpunosti na otvorenom, najznačajniji faktor uspješnosti proizvodnje su klimatski uslovi koji vladaju tokom vegetacije, a i tokom stadija mirovanja tako da se smatraju odlučujućim faktorom za ostvarivanjem visokih i stabilnih prinosa, odnosno cjelokupne biljne proizvodnje. Pored temperature, koja u našim klimatskim uslovima može biti ekstremna (visoka ili niska) i na taj način negativno uticati na prinose, količina padavina i njihov raspored tokom vegetacijskog perioda, je najvažniji faktor koji utiče na visinu prinosa. Pomenuti uslovi u odnosu na prethodnu godinu bili su povoljniji. Na klimu nije moguće direktno uticati, te je ona ograničavajući faktor u proizvodnji i postizanju visokih i stabilnih prinosa. Primjenom odgovarajuće agrotehnike moguće je do određene granice ublažiti pojedine klimatske elemente, na čemu treba raditi u narednom periodu.

Biljna proizvodnja obuhvata gajenje svih važnih ratarskih, povrtnih, voćarskih i vinogradarskih kultura.

Pregledom stanja u ovoj proizvodnji u 2021. godini u odnosu na prethodnu godinu, obuhvaćene su zasijane i požnjevene površine, broj rodnih stabala voća i trsova vinove loze, te ostvareni ukupni i prosječni prinosi. Naglašavamo da su u 2020. godini ostvareni rekordni prinosi u biljnoj proizvodnji i da u 2021. godini takve prinose ne možemo očekivati

Godišnji izvještaj o stanju biljne proizvodnje u prethodnoj godini radi se na osnovu saradnje sa kantonalnim ministarstvima nadležnim za poslove poljoprivrede, Federalnim zavodom za statistiku i ostalim dostupnim službenim podacima dostavljenim iz službenih izvora podataka za ovu proizvodnju.

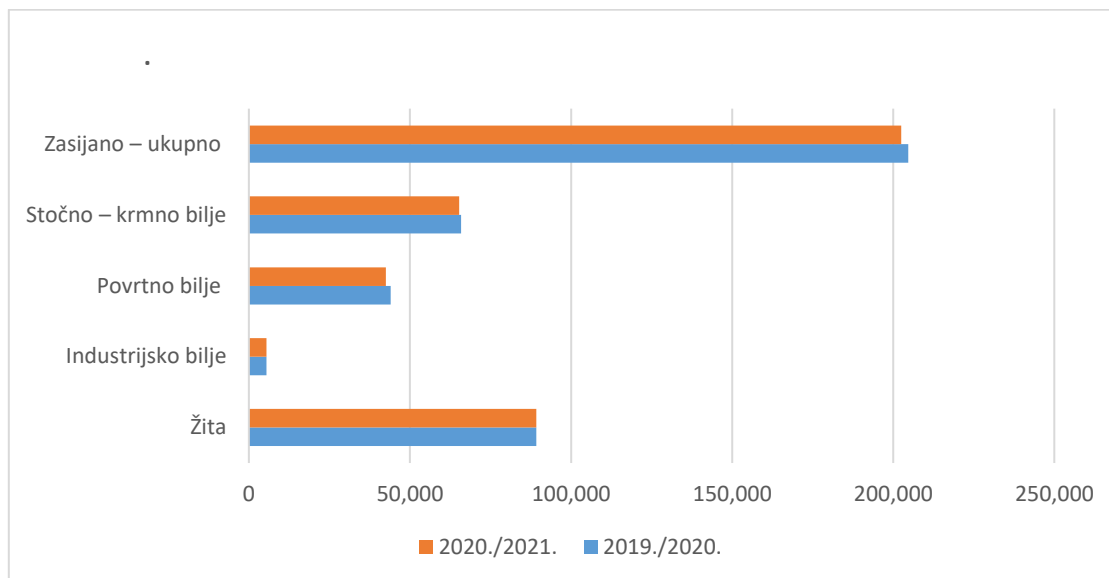
3.6.1 Merkantilna proizvodnja

3.6.1.1 Zasijana oranična površina

U Federaciji Bosne i Hercegovine u periodu 2020/2021 godine došlo je do smanjenja ukupne zasijane oranične površine u jesenjoj i proljetnoj sjetvi u odnosu na prethodni vremenski period (2019/2020) za 1,1%, što se može vidjeti iz datog usporednog prikaza zasijanih površina u jesenjoj i proljetnoj sjetvi u 2019./2020. i 2020./2021. i na Grafikonu 1.

Promatrano po grupama usjeva u proljetnoj i jesenjoj sjetvi, bilježi se kontinuitet zasijanih površina kod žita i industrijskog bilja, a minimalno smanjenje kod krmnog bilja za 1%, povrtnog bilja za 3,6%.

Grafikon 1. Ukupne zasijane oranične površine u jesenjoj i proljetnoj sjetvi, ha

Iz datog pregleda sjetvenih površina po kulturama, te na osnovu podataka sadržanih u Tabeli 1. i predstavljenim u Grafikonu 2. zaključuje se da je u periodu 2020./2021. došlo do kontinuiteta svih zasijanih površina u odnosu na 2019/2020. godinu kod svih kultura uz blago povećanje; soje za 7,2%, zobi za 6,3%, pšenice za 1,6%, mješavina mahunarki sa travama za 29,4%, paprike za 11,6%. Posebno bilježimo kontinuitet kod svih povrtnih kultura. Ovo je rezultat djelovanja mjera Ministarstva i shvatanja značaja domaće poljoprivredne proizvodnje.

Tabela 1. Pregled ukupnih zasijanih oraničnih površina u Federaciji BiH, ha

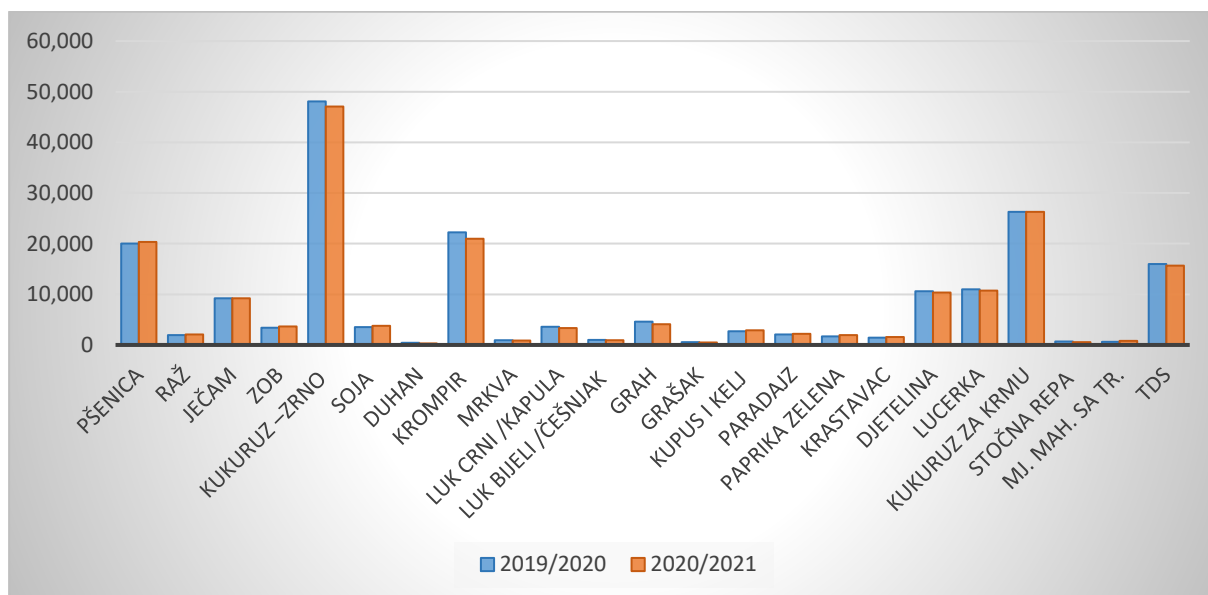
Poljoprivredna kultura	2019./2020.	2020./2021.	Indeks
Žita	89.173	89.214	100,0
Industrijsko bilje	5.504	5.504	100,0
Povrtno bilje	44.052	42.479	96,4
Stočno – krmno bilje	65.898	65.255	99,0
Zasijano – ukupno	204.627	202.452	98,9
Pšenica	20.040	20.361	101,6
Raž	1.966	2.066	105,1
Ječam	9.225	9.184	99,6
Zob	3.424	3.638	106,3
Kukuruz –zrno	48.087	47.064	97,9
Soja	3.523	3.775	107,2
Duhan	402	305	75,9
Krompir	22.226	20.986	94,4
Mrkva	939	879	93,6
Luk crni /kapula	3.582	3.347	93,4
Luk bijeli /češnjak	997	960	96,3
Grah	4.586	4.071	88,8

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2021. GODINU -

Grašak	535	507	94,8
Kupus i kelj	2.725	2.890	106,1
Paradajz	2.079	2.209	106,3
Paprika zelena	1.717	1.917	111,6
Krastavac	1.464	1.578	107,8
Djetelina	10.585	10.376	98,0
Lucerka	10.960	10.755	98,1
Kukuruz za krmu	26.280	26.284	100,0
Stočna repa	661	577	87,3
Mješavina mahunarki sa travama	611,4	791	129,4
TDS	16.003	15.638	97,7

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Grafikon 2. Pregled ukupnih zasijanih površina po kulturama u FBiH, ha

3.6.1.2 Ostvarena proizvodnja i prinosi usjeva

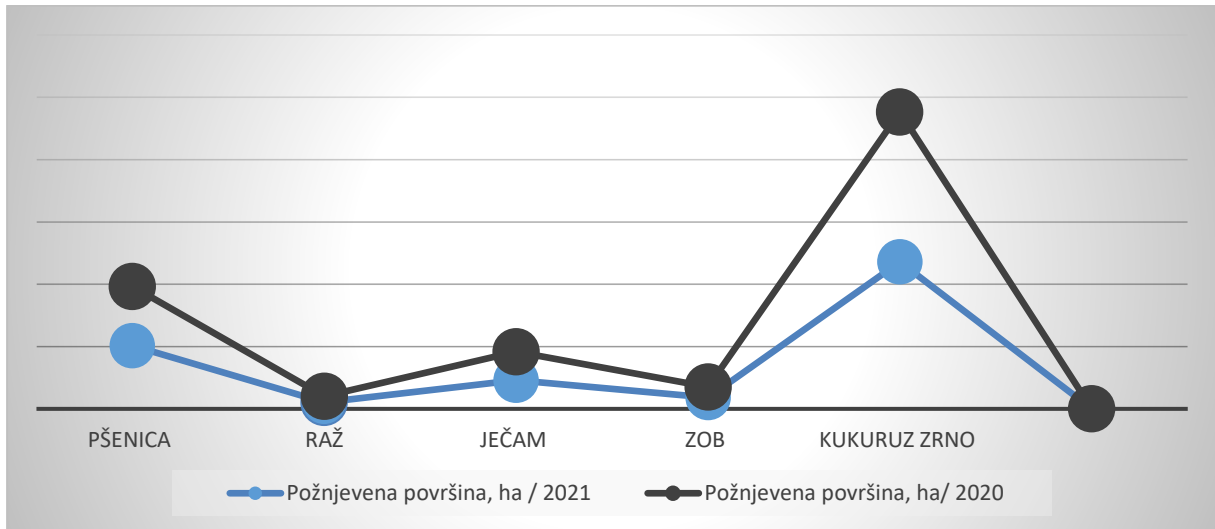
U Federaciji Bosne i Hercegovine ostvareni ukupni prinosi žita u 2021. godini su umanjeni u odnosu na 2020. godinu. Smanjenje ukupno proizvedenih količina žita (ječam i kukuruz-zrno) posljedica je nepovoljnih klimatskih uslova.

Proizvedeno je 93.173 tona pšenice, što predstavlja uvećanje ukupne proizvodnje za 13,2%, a ostvareni prosječni prinos iznosio je 4,6 t/ha, što predstavlja uvećanje za 7% u odnosu na prethodnu godinu. Prosječni prinos u 2021. godini je niži kod svih žita, osim pšenice i zobi gdje je ostvaren viši prinos.

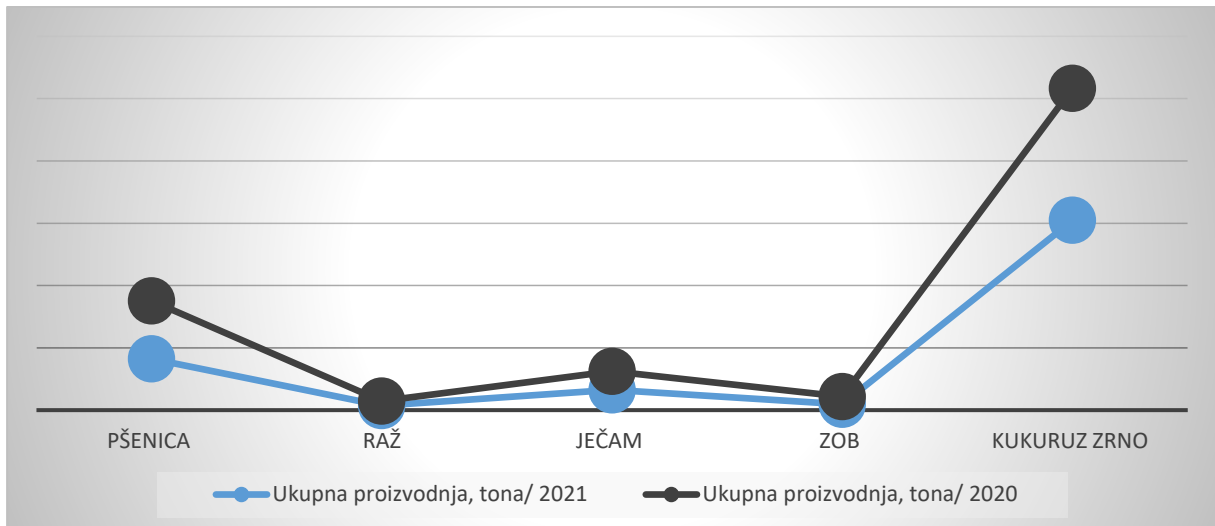
Pregled poŕnjenih površina, ukupne proizvodnje i ostvarenih prosječnih prinosa kod žitarica dat je u Grafikonima 3, 4 i 5.

Pregled poŕnjenih površina, ukupne proizvodnje i ostvarenih prosječnih prinosa kod žitarica dat je u Grafikonima 3, 4 i 5.

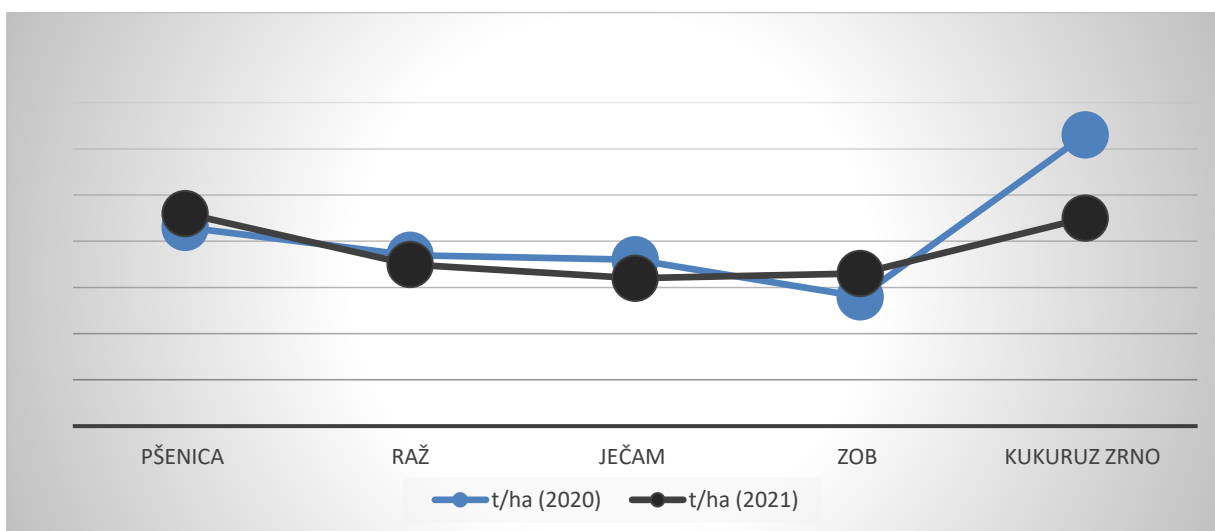
Grafikon 3. Ukupna požnjevena površina žita u FBiH, ha

Grafikon 4. Ukupna ostvarena proizvodnja žita u FBiH, tona

Grafikon 5. Prosječni prinosi ostvareni kod žitarica u FBiH, t/ha

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2021. GODINU -

Kod svih povrtnih kultura se bilježi smanjenje ukupno proizvedenih količina i prosječnih prinosa osim paprike i paradajza. Što se tiče krmnog bilja, došlo je do znatnog smanjenja prinosa u 2021.godini u odnosu na 2020. godinu.

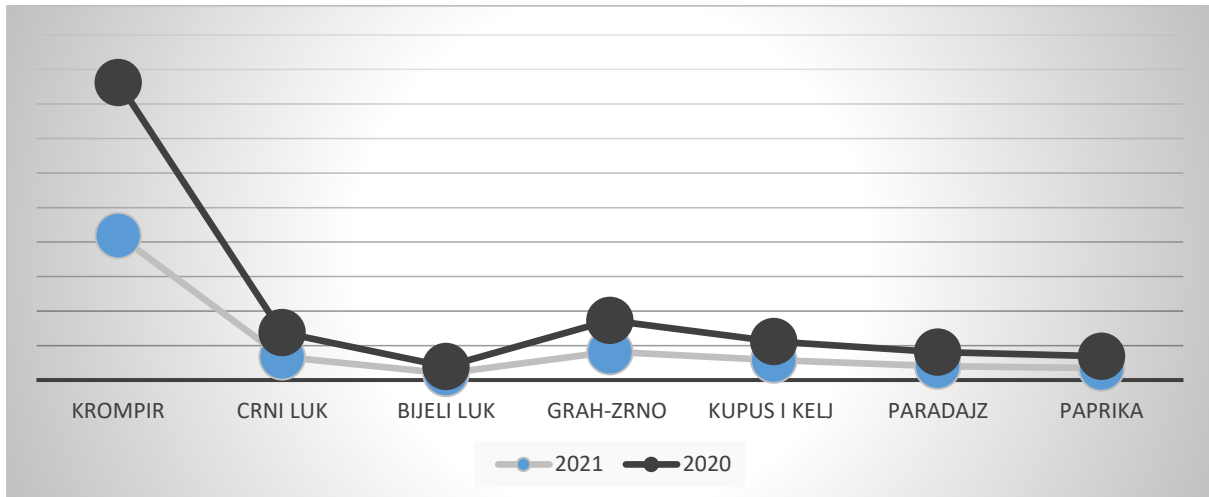
Pregled podataka o požnjevenim površinama, ostvarenim ukupnim prinosima i proizvodnji po jedinici mjere kod povrća, dat je u Tabeli 2. i Grafikonu 6, 7 i 8, a pregled stanja kod proizvodnje krmnog bilja dat je u Tabeli 2. i Grafikonu 9, 10 i 11.

Tabela 2. Pregled požnjevenih površina, ostvarene proizvodnje i prosječnih prinosa u 2020. i 2021. godini u FBiH

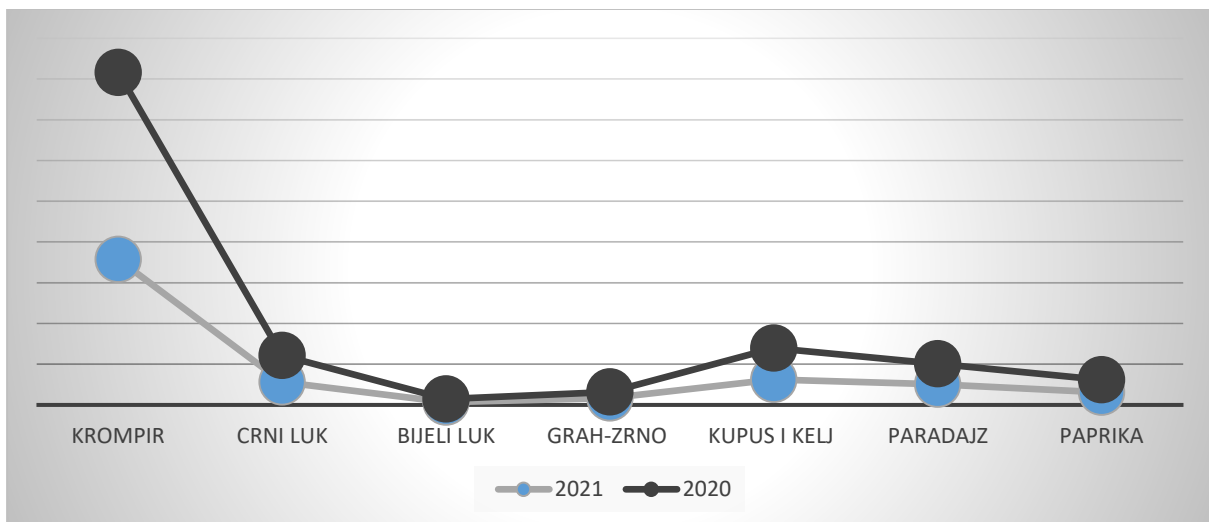
Usjev	Požnjevena površina, ha	Ukupna proizvodnja, tona	t/ha	Požnjevena površina, ha	Ukupna proizvodnja, tona	t/ha	Indeks-prinos
Godina	2020.			2021.			2021/20
Pšenica	18.937	82.299	4,3	20.315	93.173	4,6	107,0
Raž	1.965	7.286	3,7	2.055	7.264	3,5	94,6
Ječam	9.146	32.652	3,6	9.170	29.617	3,2	88,9
Zob	3.423	9.617	2,8	3.613	11.970	3,3	117,9
Kukuruz zrno	48.065	304.646	6,3	47.183	211.902	4,5	71,4
Krompir	22.169	229.387	10,3	20.951	178.667	8,5	82,5
Crni luk	3.519	32.878	9,3	3.344	27.960	8,4	90,3
Bijeli luk	995	3.871	3,9	960	3.371	3,5	89,7
Grah-zrno	4.582	7.617	1,7	4.087	8.352	2,0	117,6
Kupus i kelj	2.713	38.703	13,0	2.889	31.025	10,7	82,3
Paradajz	2.039	25.056,9	12,3	2.008	25.256	12,6	102,4
Paprika	1.714	15.417	9,0	1.717	15.494	9,0	100,0
Djetelina	10.549	43.589	4,1	10.374	34.117	3,3	80,5
Lucerka	10.867	45.350	4,2	10.647	35.566	3,3	78,6
Kukuruz za krmu	26.257	509.204	19,4	26.061	431.702	16,6	85,6
Stočna repa	660	9.103,6	13,8	605	8.497	14,0	101,4
DTS	15.982	61.105	3,8	15.031	50.578	3,4	89,5

Izvor: Federalni zavod za statistiku

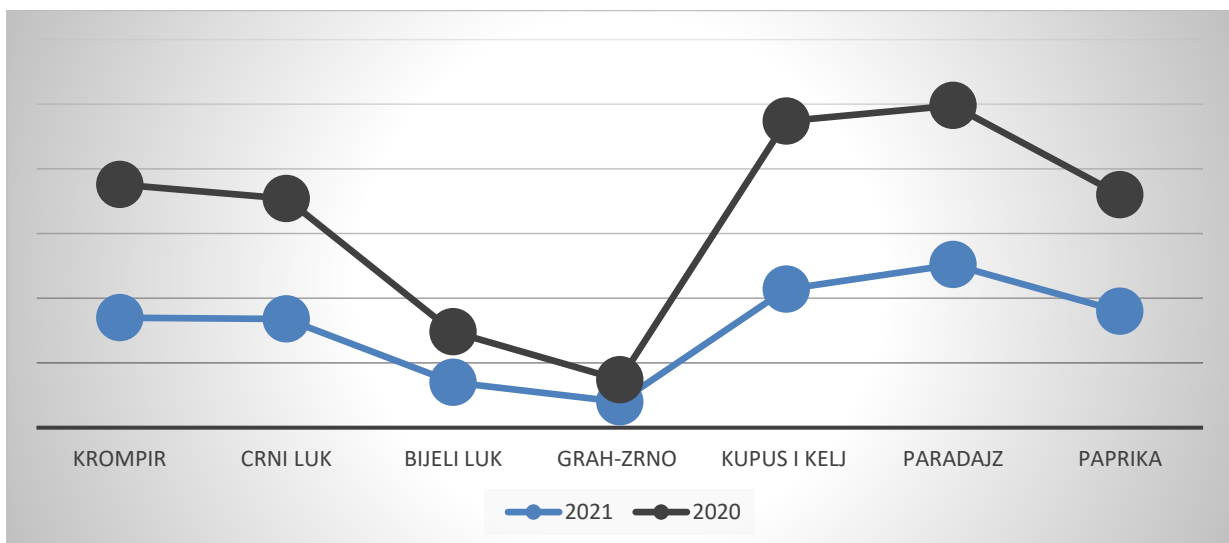
Grafikon 6. Požnjevena površina povrtnih kultura u FBiH, ha

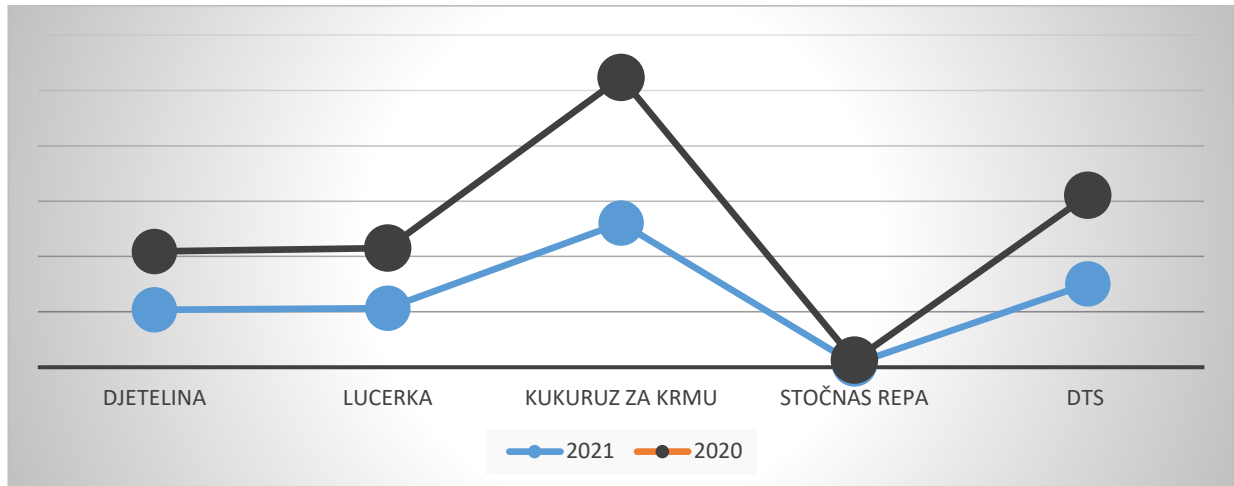
Grafikon 7. Ukupna proizvodnja povrtnih kultura u FBiH, tona

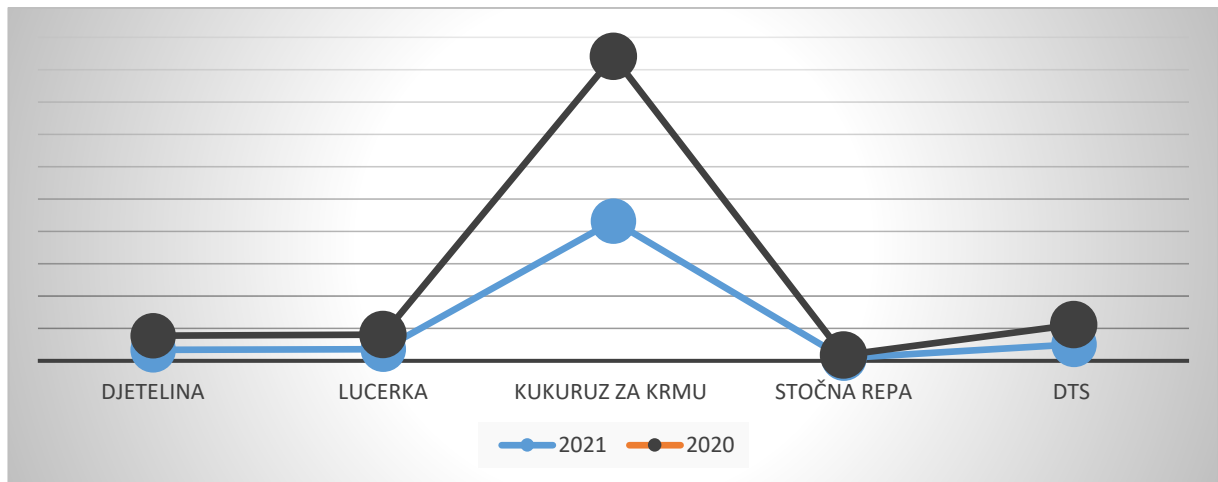
Grafikon 8. Prosječni prinosi, ostvareni kod povrtnih kultura u FBiH, t/ha

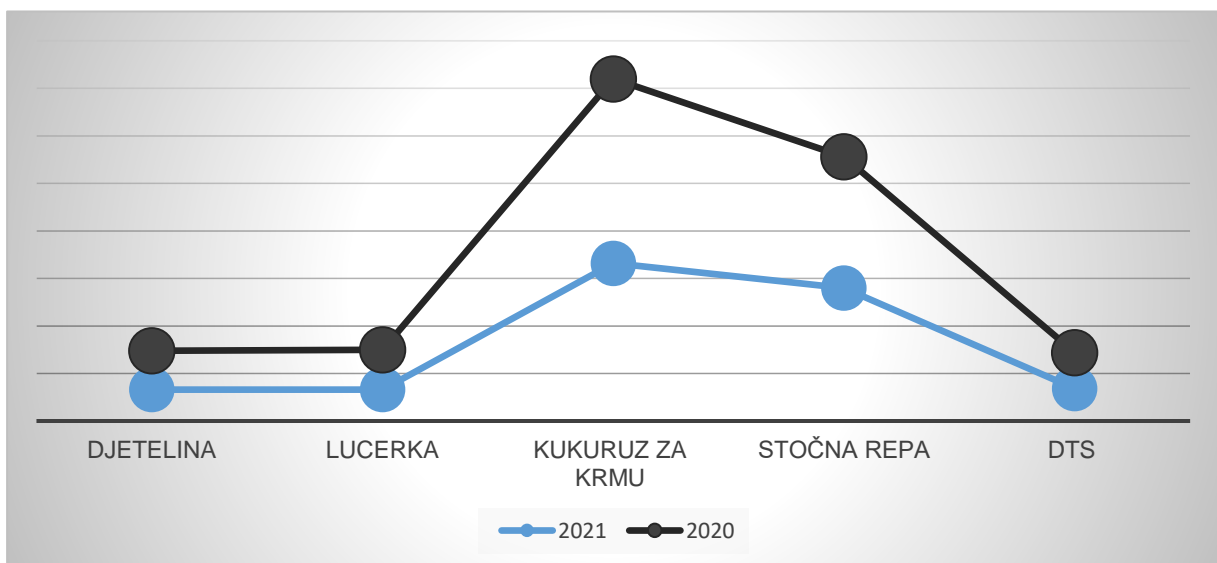
Grafikon 9. Požnjevena površina krmnog bilja u FBiH, ha

Grafikon 10. Proizvodnja krmnog bilja u FBiH, tona

Grafikon 11. Prosječni prinosi ostvareni kod krmnih kultura u FBiH, t/ha

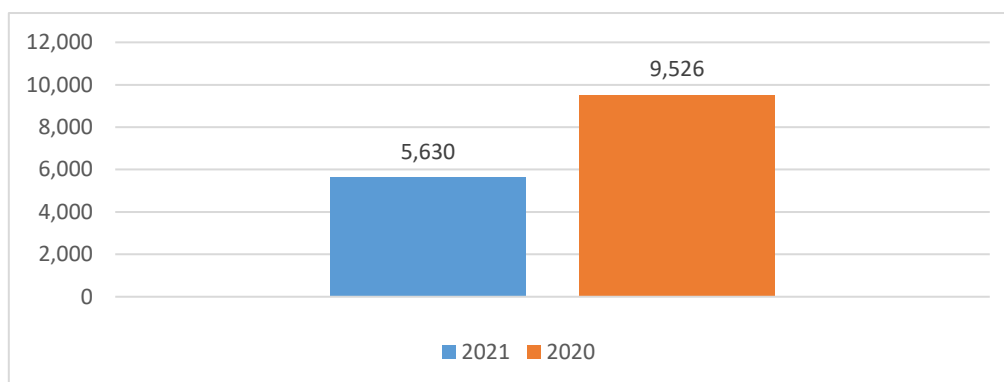
Pregled podataka o požnjevenim površinama za industrijsko bilje, te ostvarenih ukupnih i prosječnih prinosa, dat je u Tabeli 3. pregled ostvarene proizvodnje dat je u Grafikonima 12. i 13. Na osnovu podataka iz Tabele 3. može se konstatovati da je u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2021. godini došlo do smanjenja prosječnih prinosa soje u odnosu na 2020. godinu za 44,5%. Ukupna proizvodnja soje je smanjena zbog redovne plodosmjene i suše. Kod proizvodnje duhana je došlo do blagog smanjenja površina pod duhanom ali i povećanja ukupne proizvodnje.

Tabela 3. Pregled ostvarenih prinosa kod usjeva industrijskog bilja u FBiH u 2020. i 2021. godini

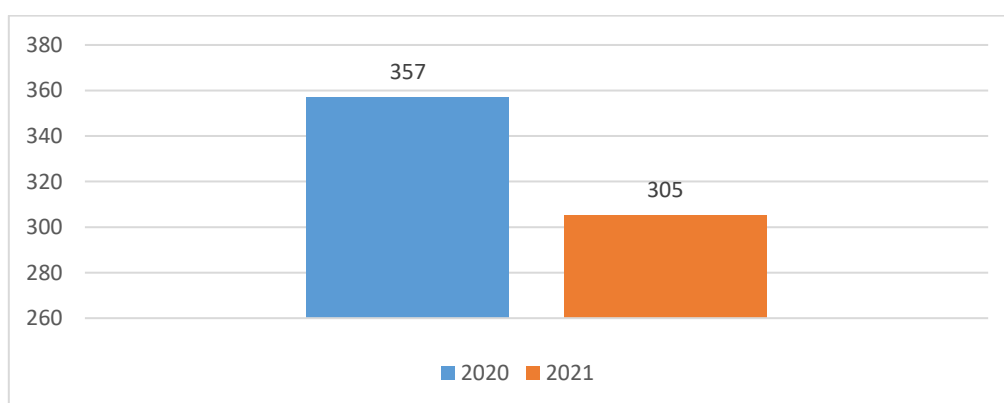
Usjev	Požnjevena površina, ha	Ukupna proizvodnja, tona	t/ha	Požnjevena površina, ha	Ukupna proizvodnja, tona	t/ha	Prinos Indeks
	2020.			2021.			
Soja	3.479	9.526	2,7	3.672	5.630	1,5	55,5
Duhan	384	357	0,9	305	426	1,4	155,5

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Grafikon 12. Soja-ukupna proizvodnja (tona)

Grafikon 13. Duhan-ukupna proizvodnja (tona)

3.6.1.3 Proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja

Usljed višegodišnjeg poremećaja na svjetskom tržištu, došlo je do stagnacije u proizvodnji ljekovitog i aromatičnog bilja.

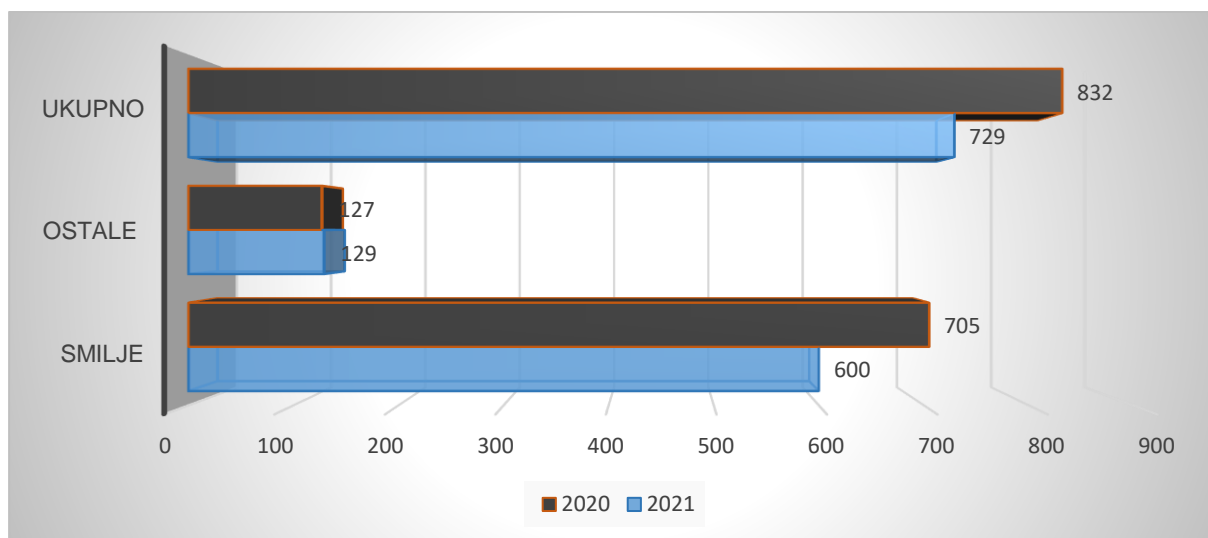
U Tabeli 4. kao i u Grafikonu 14., predstavljeni su podaci zasijanih površina ljekovitim i aromatičnim biljem u 2020. i 2021. godini, iz kojih se može zaključiti da su u 2021. godini zasijane značajno manje površine u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 4. Pregled površina zasijanih ljekovitim i aromatičnim biljem u Federaciji BiH, ha

Zasijana površina (ha)		
	2020	2021
Smilje	705	600
Ostale	127	129
Ukupno	832	729

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Grafikon 14. Zasijana površina ljekovitim i aromatičnim biljem u FBiH, ha

3.6.1.4 Voćarska i vinogradarska proizvodnja

Ukupna proizvodnja i ostvareni prinosi voćnih vrsta u 2021. godini, u odnosu na prethodnu godinu, umanjani su kod skoro svih vrsta voća, osim breskve i oraha, gdje bilježimo povećanje kod breskve za 5% i oraha za 0,5%.

Ovakvom stanju u oblasti voćarstva značajno su doprinijeli nepovoljni klimatski uslovi u fenofazama razvoja u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu.

Podaci o broju rodni stabala, ostvarene proizvodnje i postignutih prinosa najvažnijih voćnih kultura u Federaciji BiH dat je u Tabeli 4., a pregled broja stabala sposobnih za

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2021. GODINU -

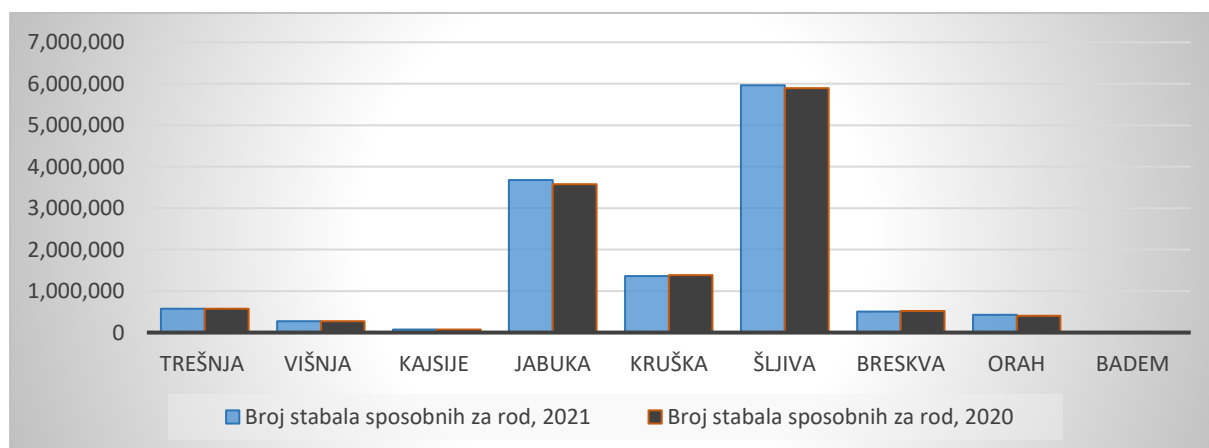
rod, ostvarene proizvodnje voća i ostvarenih prosječnih prinosa dat je u grafikonima 15., 16. i 17.

Tabela 5 Pregled proizvodnje voća u 2020. i 2021. godini

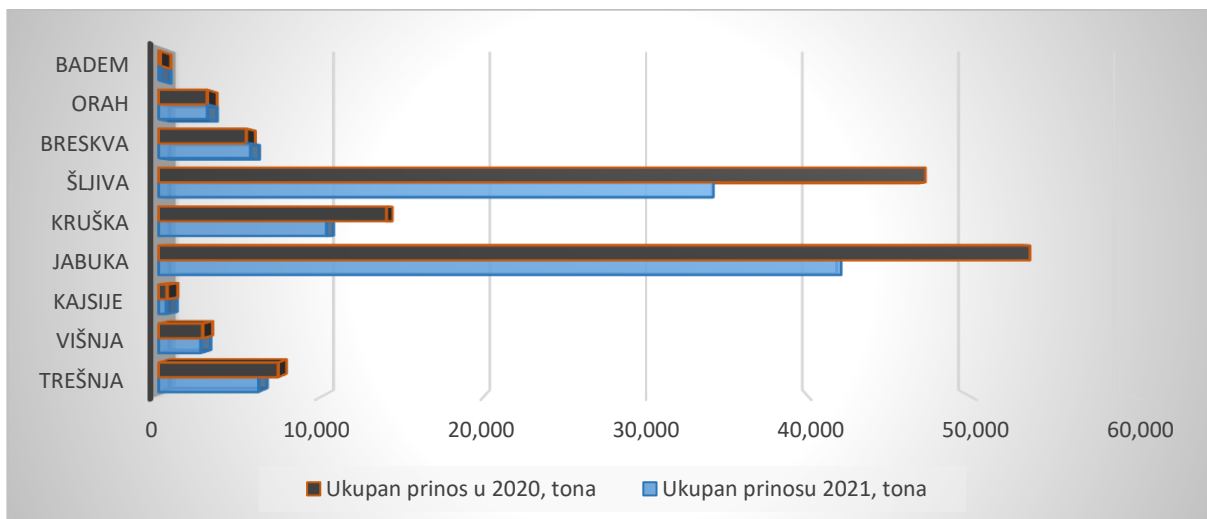
	Broj stabala sposobnih za rod	Prinos		Broj stabala sposobnih za rod	Prinos		Indeks uk. prinosa
		Ukupan prinos, tona	kg/stablo		Ukupan prinos, tona	kg/stablo	
	2020			2021			2021/20
Trešnja	577.950	7.352	12,7	57.6042	6.150	10,7	83,7
Višnja	271.093	2.701	10,0	27.4927	2.594	9,4	96,0
Kajsije	73.843	512	6,9	75.036	468	6,2	91,4
Jabuka	3.578.265	53.642	15,0	3.679.908	42.009	11,4	78,3
Kruška	1.384.801	14.021	10,1	1.360.877	10.330	7,6	73,7
Šljiva	5.893.365	47.190	8,0	5.963.589	34.154	5,7	72,4
Breskva	520.541	5.389	10,4	502.750	5.657	11,3	105,0
Orah	406.086	2.985	7,4	430.527	3.001	7,0	100,5
Badem	12.770	79	6,2	11.770	73,8	6,3	93,4

Izvor: Federalni zavod za statistiku

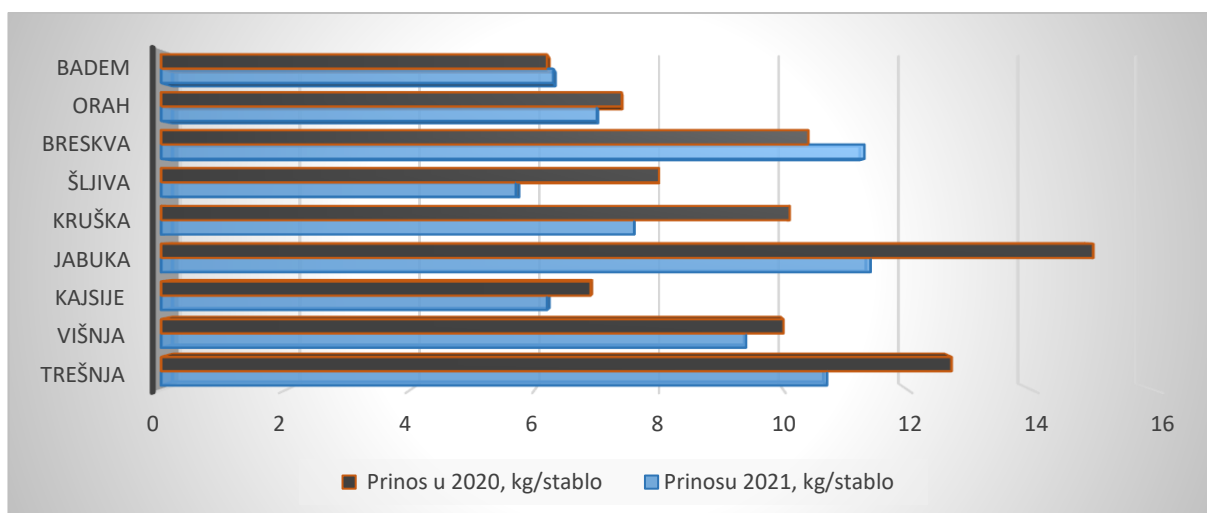
Grafikon 15. Broj stabala voćnih vrsta sposobnih za rod u 2020. i 2021. godini, FBiH

Grafikon 16. Ostvarena proizvodnja voća u FBiH u 2020. i 2021. godini, tona

Grafikon 17. Prinos voća u 2020. i 2021. god, kg/stablo

3.6.1.5 Proizvodnja jagodičastog i bobičastog voća

U 2021. godini zabilježen je pad proizvodnje jagodičastog i bobičastog voća osim u proizvodnji jagode gdje je zabilježeno neznatno povećanje u proizvodnji od 2,1%.

U Tabeli 6. sadržani su podaci o požnjevenim površinama jagodičastog i bobičastog voća, iz kojih se vidi da u 2021. godini imamo povećanje površine pod ribizlama za 17,6% i jagode 3% u odnosu na 2020. godinu, dok su površine za sve ostale vrste u padu u odnosu na prošlu godinu, što se može vidjeti i iz grafikona 18., 19. i 20.

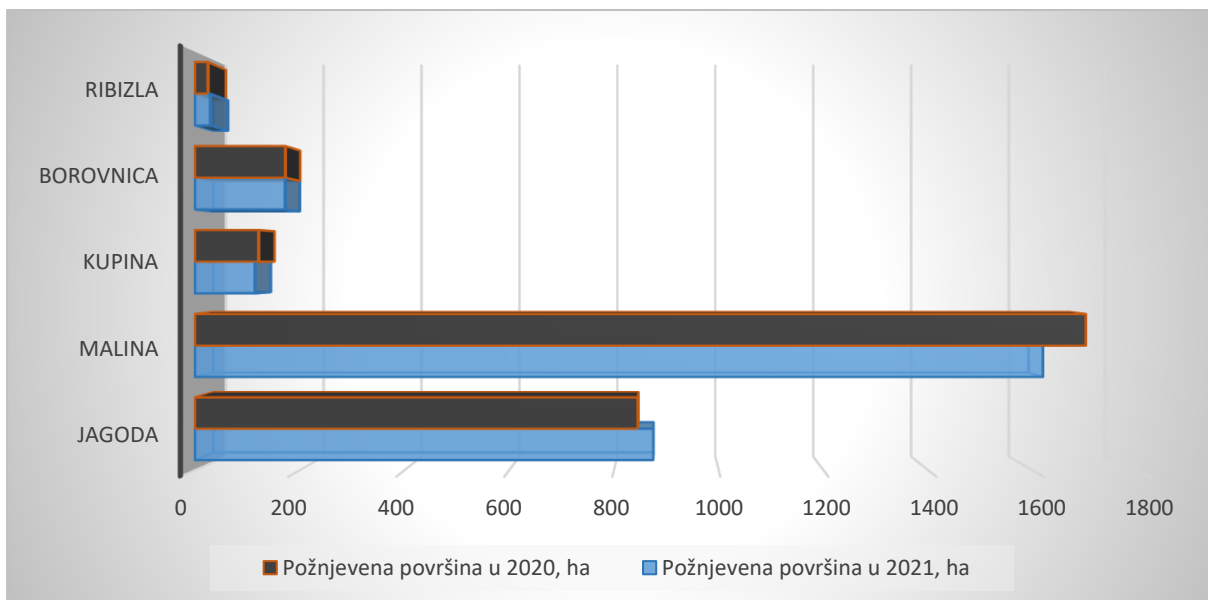
Nepovoljni klimatski uslovi u ovoj proizvodnji su imali dominantan uticaj na stanje prosječnih a samim tim i ukupnih prinosa, odnosno ostvarene proizvodnje kod jagodičastog i bobičastog voća.

Tabela 6. Pregled površina jagodičastog i bobičastog voća u 2020. i 2021. godini.

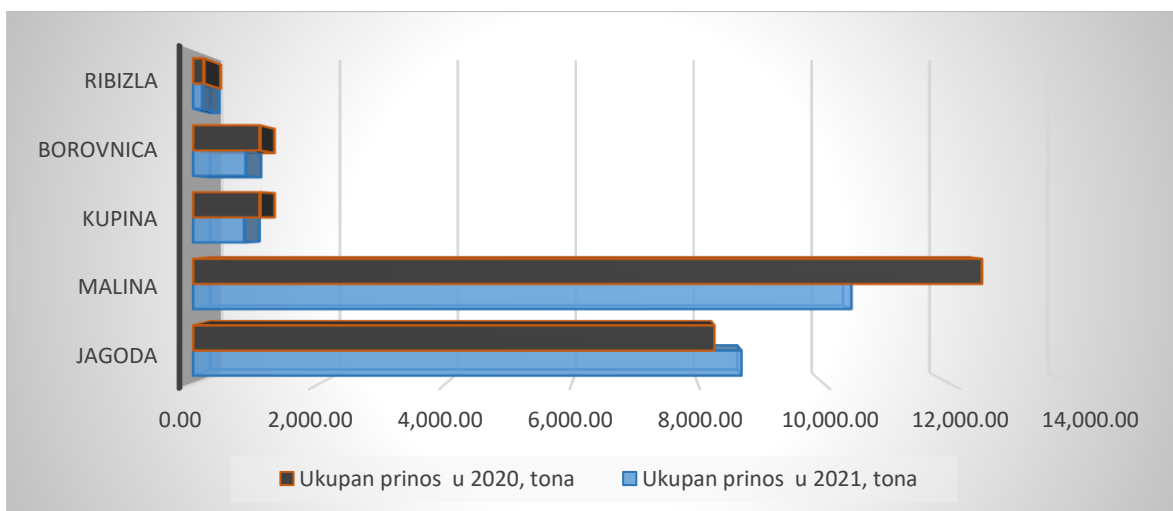
	Požnjevena površina, ha	Prinos		Požnjevena površina, ha	Prinos		Indeks prinosa
		Ukupan prinos, tona	Prinos t/ha		Ukupan prinos, tona	Prinos t/ha	
	2020			2021			2021/20
Jagoda	845,1	8.236,1	9,7	875,1	8.692,5	9,9	102,1
Malina	1.703,2	12.499,2	7,3	1.620,1	10.434,6	6,4	87,7
Kupina	121,6	1.059,5	8,7	114,6	811	7,1	81,6
Borovnica	172,6	1.058,9	6,1	172,1	837	4,9	80,3
Ribizla	25,0	170,1	6,8	29,4	149,3	5,1	75,0

Izvor: Federalni zavod za statistiku

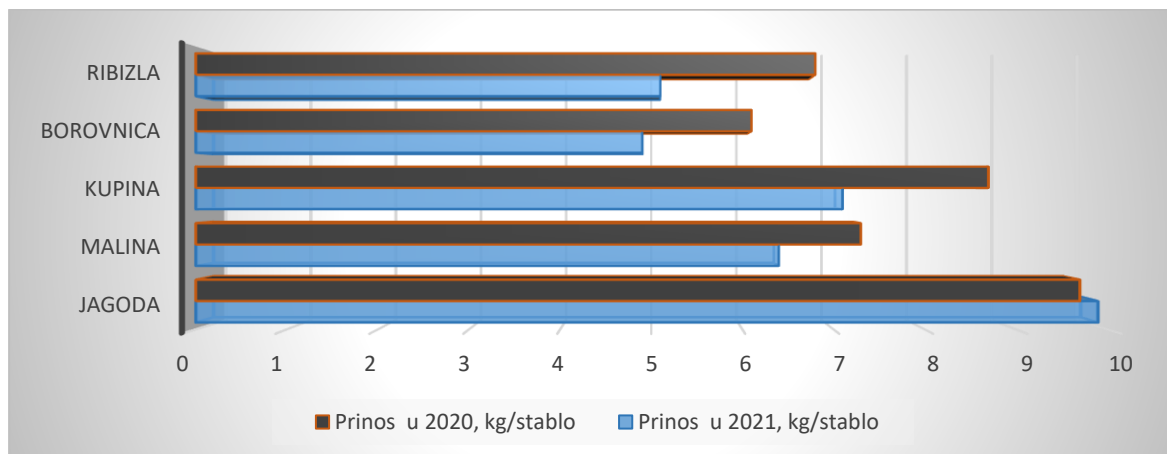
Grafikon 18. Površine pod jagodičastim i bobičastim voćem u 2020. i 2021. godini (ha)

Grafikon 19. Ostvarena proizvodnja jagodičastog i bobičastog voća u 2020. i 2021. godini (tona)

Grafikon 20. Ostvareni prinos voća u 2020. i 2021. godini (kg/stablo)

3.6.1.6 Vinogradarstvo

Tabela 7. Pregled proizvodnje grožđa u 2020. i 2021. godini

Broj čokota sposobnih za rod	Prinos		Broj čokota sposobnih za rod	Prinos		Indeks prinosa
	Ukupan prinos, tona	kg/čokotu		Ukupan prinos, tona	kg/čokot	
2020			2021			2021/2020
14.286.118	42.356	3,0	14.165.118	40.623	2,9	95,9

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Na osnovu analize podataka o proizvodnji grožđa u 2020. i 2021. godini, koji su sadržani u Tabeli 7, može se zaključiti da je u 2021. godini smanjen broj čokota sposobnih za rod za 0,8%, i smanjena ukupna ostvarena proizvodnja grožđa za 4,1% u odnosu na 2020. godinu. Ovakvo stanje u vinogradarskoj proizvodnji je rezultat nepovoljnih klimatskih uslova za uzgoj grožđa.

3.6.1.7 Pregled stanja u proizvodnji južnog voća i maslina

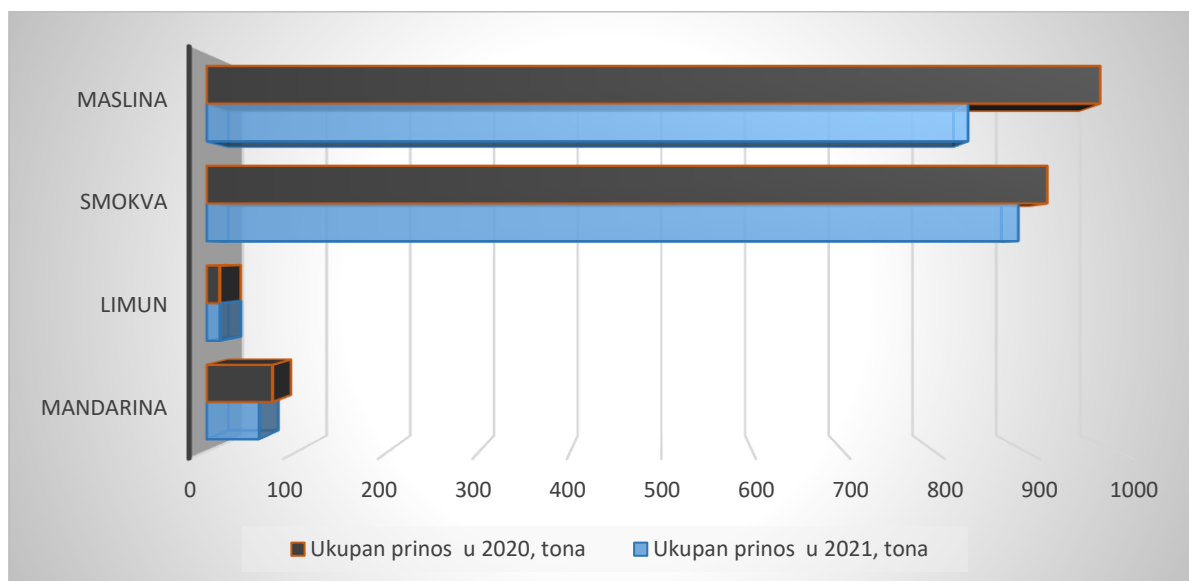
Stanje u oblasti proizvodnje južnog voća i maslina u Federaciji Bosne i Hercegovine, prikazano je u Tabeli 8. i Grafikonu 21.

Tabela 8. Pregled proizvodnje južnog voća i maslina u 2020. i 2021. godini

	Broj stabala sposobnih za rod	Prinos		Broj stabala sposobnih za rod	Prinos		Indeks uk. prinosa
		Ukupan prinos, tona	kg/stablo		Ukupan prinos, tona	kg/stablo	
	2020			2021			2021/20
Mandarina	3.500	72,3	20,6	3.500	57,8	16,5	79,9
Limun	1.150	14,3	12,5	1.150	14,7	12,8	102,8
Smokva	72.600	924	12,7	73.600	892,4	12,1	96,6
Maslina	79.900	899	11,2	81.405	837,1	10,3	93,1

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Grafikon 21 . Pregled proizvodnje južnog voća i maslina u 2020. i 2021. godini (tona)

3.6.2 Sjemenska proizvodnja u Federaciji BiH

Sjemenska proizvodnja u Federaciji BiH bilježi pad u 2021. godini u odnosu na prethodnu godinu. Ovaj pad je rezultat ekstremne suše i problema vezanih za zakup državnog poljoprivrednog zemljišta. Proizvodnja sjemena strnog žita je smanjena na 1.343,80 tone u odnosu na prethodnu godinu kada je proizvodnja iznosila 3.387,21 tona. U 2021. godini je obnovljena proizvodnja sjemena heljde Proizvodnja sadnica drvenastog voća bilježi pad proizvodnje, a proizvodnja sadnica jagodičastog voća je zabilježila povećanje u odnosu na prethodnu godinu.

Kod proizvodnje presadnica povrća imamo značajno povećanje proizvodnje u odnosu na prethodnu godinu. Ova proizvodnja u potpunosti zadovoljava domaće potrebe, a velikim dijelom se i izvozi. U 2021. godini je izvezeno na strano tržište 5.735.500 komada presadnica. Također možemo konstatovati da je Federacija BiH prepoznatljiva po kvalitetu presadnica povrća u zemljama EU.

Tabela 9. Pregled proizvodnje sjemena, sadnog materijala poljoprivrednog bilja i presadnica povrća u periodu 2020.- 2021. godina

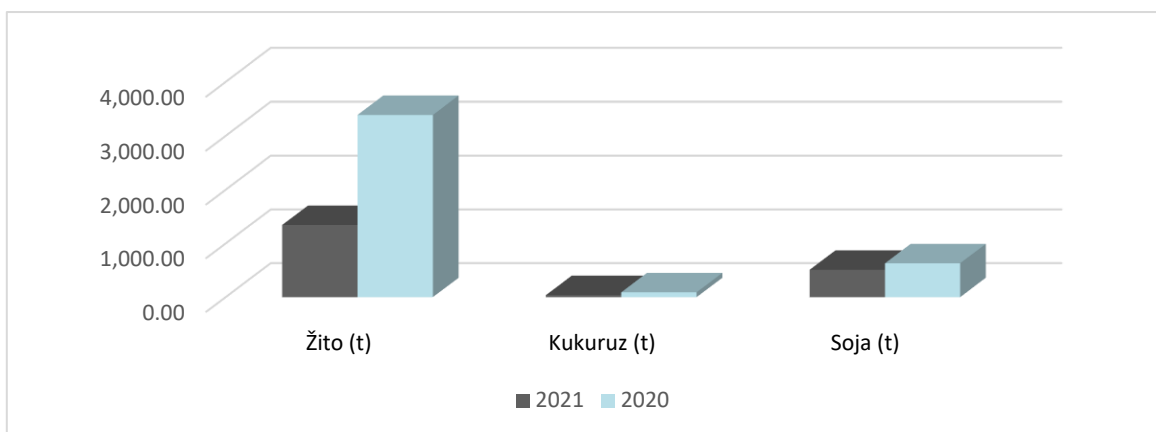
Vrsta sjemena, sad. materijala i presadnica	2020.		2021.	
	Količina (t)	Površina (ha)	Količina (t)	Površina (ha)
Žito (t)	3.387,21	469,2	1.343,80	617,5
Kukuruz (t)	90,42	51	37,81	83,3
Soja (t)	630,9	319,5	509,4	339,9
Krompir (t)	53,75	10	0	0
	0	0	0	0

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2021. GODINU -

Duhan (kg)				
Ukupno	4.449,20	849,74	1.891,01	1.040,7
Presadnice povrća (kom)	11.623.808	/	15.789.207	/
Drvenasto voće (kom)	368.209	/	279.185	/
Jagodasto voće (kom)	1.982.780	/	2.115.700	/
Vinova loza (kom) sa podlogama	124.400	/	176.135	/

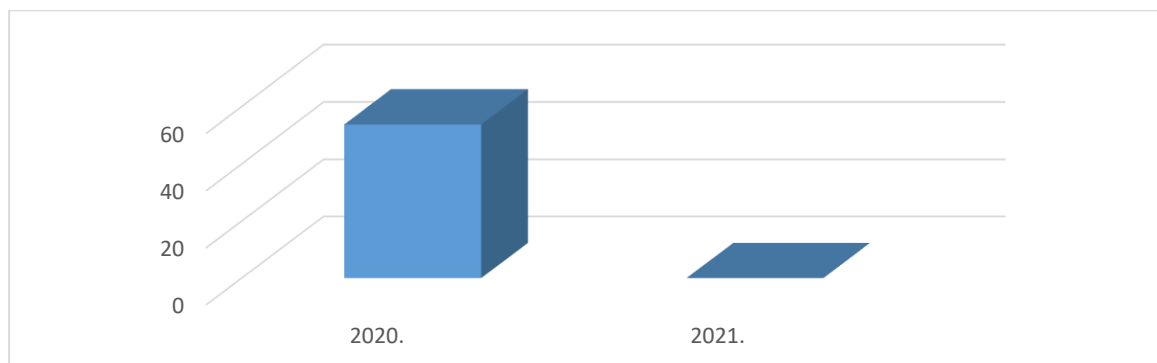
Izvor: Federalni zavod za poljoprivredu Sarajevo, Federalni agromediterranski zavod Mostar

Grafikon 22. Proizvodnja sjemena žita, kukuruza i soje za 2020. i 2021. godinu

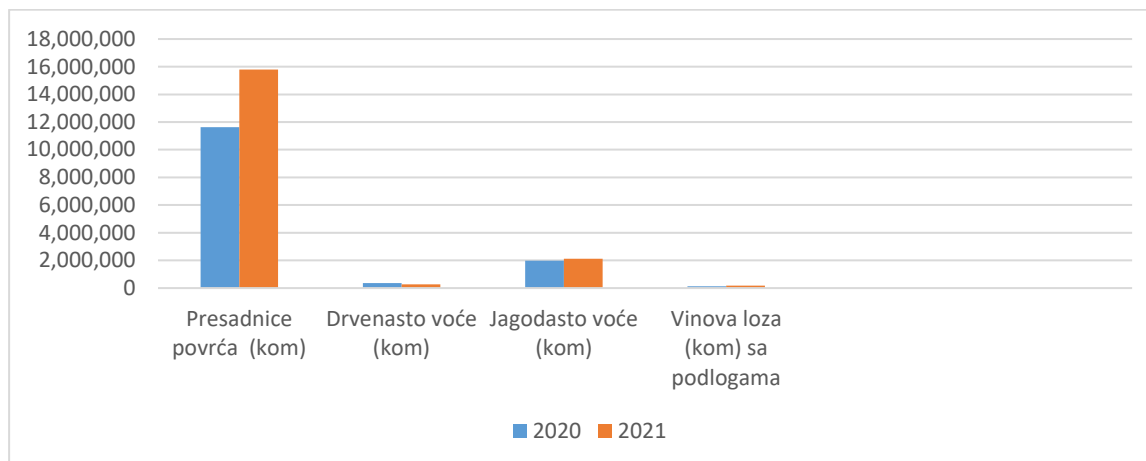
Proizvodnjom domaćeg deklarisanog sjemena smanjuje se potreba za uvoz istog, a s druge strane omogućava domaćim proizvođačima žitarica da dođu do kvalitetnijeg i jeftinijeg sjemenskog materijala. U 2021. godini došlo je do smanjenja proizvodnje sjemena žita u odnosu na prethodni period, ali bilježimo i pokretanje proizvodnje sjemena heljde.

Grafikon 23. Proizvodnja sjemenskog krompira u 2020. i 2021. godini (t)

U Tabeli 9. i Grafikonu 23. vidljivo je gašenje proizvodnje sjemenskog krompira u 2021. godini. Proizvodnja sjemenskog krompira je u padu u svim zemljama okruženja, a razlog je u veoma niskoj cijeni krompira iz EU iz koje se većinom uvozi.

Grafikon 24. Presadnice povrća, sadnice voća i vinove loze 2020-2021

Iz Grafikona 24. i Tabele 9. vidljivo je da je u 2021. godini proizvodnja presadnica jagodičastog voća u porastu, a proizvodnja presadnica povrća u velikom porastu u odnosu na prethodnu godinu, dok je proizvodnja drvenastog sadnog materijala i dalje u stagnaciji.

3.6.3 Mjere zemljišne politike

Poljoprivredno zemljište je prirodno bogatstvo i neobnovljivi prirodni resurs koji je potrebno koristiti na način koji najviše odgovara prirodnim osobinama zemljišta i postojećim privrednim i agrotehničkim uslovima.

Globalni trendovi u ovoj oblasti idu u smjeru povećanja cijene hrane i poljoprivrednog zemljišta tako da se radi o dobru koje postaje jedan od ključnih osnova održivog razvoja svake zemlje pa tako i BiH, odnosno Federacije BiH.

Ulazak Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju će u velikoj mjeri uticati na njenu poljoprivrednu politiku i politiku upravljanja zemljištem. U cilju reforme poljoprivredne politike u Federaciji BiH je donesena Srednjoročna strategija razvoja poljoprivrednog sektora u Federaciji Bosne i Hercegovine (2015.-2019.).- Strategija produžena do kraja 2021. godine.

Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva je, u skladu sa Uredbom o izradi strateških dokumenata u Federaciji BiH, pripremilo Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o pokretanju procesa izrade Strategije razvoja poljoprivrednog sektora za period 2021.-2027. godine, na osnovu koje su pokrenute aktivnosti na izradi nove poljoprivredne strategije.

Od ostalih dokumenata u upravljanju poljoprivrednim zemljištem koriste se: Strategija gospodarenja poljoprivrednim zemljištem, Osnove uređenja zemljišta-program navodnjavanja i program okrupnjavanja posjeda u Federaciji BiH, Projekat višenamjenskog vrednovanja zemljišta u Federaciji BiH, Program ruralnog razvoja Federacije BiH (2018.-2021.) kao i drugi dokumenti koji ukazuju na potrebu posvećivanja posebne pažnje gospodarenju osnovnim resursom poljoprivredne proizvodnje - poljoprivrednim zemljištem.

Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i kantonalna resorna ministarstva dužna su voditi evidenciju o poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu države. Kantonalna ministarstva vode posebnu evidenciju o poljoprivrednom zemljištu koje je dato u zakup, koncesiju ili je promijenilo namjenu korištenja.

3.6.3.1 Korištenje, uređenje i raspolaganje poljoprivrednim zemljištem

U Federaciji BiH korištenje, uređenje i raspolaganje poljoprivrednim zemljištem je obavezno vršiti u skladu sa Zakonom o poljoprivrednom zemljištu ("Službene novine Federacije BiH", broj 52/09).

Na osnovu zakonskih odredbi o poljoprivrednom zemljištu i dostavljenih podataka za 2020. i 2021. godinu od strane kantonalnih ministarstava i općina/gradova zaduženih za implementaciju predmetnog Zakona, u dole navedenim tabelama dat je pregled korištenja, uređenja i raspolaganja poljoprivrednim zemljištem.

3.6.3.1.1 Korištenje poljoprivrednog zemljišta

Tabela 10. Pregled trajne promjene namjene poljoprivrednog zemljišta po kantonima u 2020. i 2021. godini

Kanton	2020.			2021.		
	Br. Investitora	Ukupna površina (m ²)	Uplaćena sredstva (KM)	Br. Investitora	Ukupna površina (m ²)	Uplaćena sredstva (KM)
USK	363	330.126,00	628.185,88	344	337.435,00	570.839,91
PK	36	20.769,00	40.672,37	41	123.050,90	345.792,33
TK	60	170.467,93	502.341,36	59	147.772,00	527.283,35
ZDK	524	360.760,00	716.411,43	569	569.808,70	1.103.114,21
BPK	14	11.003,00	8.315,00	10	24.228,00	15.551,00
SBK	284	522.003,00	1.168.629,52	313	134.737,00	211.218,12
HNK	28	180.110,55	36.097,81	39	9.302,51	14.515,52
ZHK	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
KS	9	8.175,92	12.199,95	1	2.122,00	33.952,00
K 10	4	29.583,00	4.088,20	5	147.588,00	5.616,36
UKUPNO	1.322	1.632.998,40	3.116.941,52	1.381	1.496.044,11	2.827.882,80

Izvor podataka: Resorna kantonalna ministarstva

U 2020. godini ukupan broj investitora koji su promijenili namjenu poljoprivrednog zemljišta iznosio je 1.322. Ukupna površina kojoj je promijenjena namjena poljoprivrednog zemljišta iznosila je 1.632.998,40 m². Ukupno uplaćena sredstva od promjene namjene iznosila su 3.116.941,52 KM.

U 2021. godini ukupan broj investitora koji su promijenili namjenu poljoprivrednog zemljišta iznosio je 1.381. Ukupna površina kojoj je promijenjena namjena poljoprivrednog zemljišta iznosila je 1.496.044,11 m². Ukupno uplaćena sredstva od promjene namjene iznosila su 2.827.882,80 KM.

3.6.3.1.2 Uređenje poljoprivrednog zemljišta

Tabela 11. Pregled projekata uređenja i zaštite poljoprivrednog zemljišta po kantonima u 2020. i 2021. godini

Kanton	2020.		2021.	
	Broj projekata	Uređena površina (ha)	Broj projekata	Uređena površina (ha)
USK	0	0,00	0	0,00
PK	0	0,00	0	0,00
TK	1	23,84	0	0,00
ZDK	0	0,00	0	0,00
BPK	0	0,00	0	0,00
SBK	0	0,00	0	0,00
HNK	0	0,00	0	0,00
ZHK	0	0,00	0	0,00
KS	0	0,00	0	0,00
K 10	0	0,00	0	0,00
UKUPNO	1	23,84	0	0,00

Izvor podataka: dostavljeni Projekti od strane investitora

Projekat uređenja i zaštite poljoprivrednog zemljišta u 2020. godini koji se sufinansira iz namjenskih sredstava prikupljenih od promjene namjene poljoprivrednog zemljišta, zakupa i koncesije dostavio je Tuzlanski kanton (općina Čelić) - ukupno je uređeno 23,84 ha.

U 2021. godini nije bilo dostavljenih projekata za uređenje i zaštitu poljoprivrednog zemljišta.

3.6.3.1.3 Raspolaganje poljoprivrednim zemljištem

Tabela 12. Pregled poljoprivrednog zemljišta dato u zakup i koncesiju po kantonima u 2020. i 2021. godini

Kanton	2020.			2021.		
	Broj zakupoprimalaca/koncesionara	Ukupna površina (ha)	Uplaćena sredstva (KM)	Broj zakupoprimalaca/koncesionara	Ukupna površina (ha)	Uplaćena sredstva (KM)
USK	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
PK	36	454,99	172.139,02	0	0,00	0,00
TK	30	142,89	24.356,51	68	282,79	42.942,19
ZDK	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
BPK	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
SBK	0	0,00	0,00	4	13,65	1.520,16
HNK	7	21,60	38.535,53	12	41,72	0,00
ZHK	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
KS	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
K 10	0	0,00	0,00	25	782,43	221.028,50
UKUPNO	73	619,48	235.031,06	109	1.120,59	265.490,85

Izvor podataka: Resorna kantonalna ministarstva

U 2020. godini podatke su dostavila tri kantona i to Posavski, Tuzlanski, i Hercegovačko-neretvanski kanton. Ukupan broj zakupoprimalaca/koncesionara na području Federacije

BiH u 2020. godini je 73. Ukupna površina zakupa i koncesije poljoprivrednog zemljišta u 2020. godini iznosi 619,48 ha, a uplaćena sredstva od zakupa i koncesije iznose 235.031,06 KM.

U 2021. godini podatke su dostavila četiri kantona i to Tuzlanski, Srednjobosanski, Hercegovačko-neretvanski i K 10. Ukupan broj zakupoprimaca/koncesionara na području Federacije BiH u 2021. godini je 109. Ukupna površina zakupa i koncesije poljoprivrednog zemljišta u 2021. godini iznosi 1.120,59 ha, a uplaćena sredstva od zakupa i koncesije iznose 265.490,85 KM.

Napomena: Evidenciju o poljoprivrednom zemljištu u skladu sa odredbama predmetnog Zakona i Pravilnika o sadržaju i obliku obrazaca i načinu vođenja evidencija o poljoprivrednom zemljištu ("Službene novine Federacije BiH", broj 72/09) za 2020. godinu dostavili su: Unsko-Sanski, Tuzlanski i Hercegovačko-neretvanski kanton, Jajce, Kladanj, Ravno, Teočak i Sapna, a za 2021. godinu od deset resornih kantonalnih ministarstava podatke su dostavili Tuzlanski i Hercegovačko-neretvanski kanton, a od općina: Jajce, Kladanj, Čelić, Teočak i Sapna.

3.6.3.1.4 Ostale aktivnosti

1. Aktivnosti na zaštiti državnog poljoprivrednog zemljišta od strane svih nivoa vlasti koji trebaju zaštititi poljoprivredno zemljište kao prirodno bogatstvo i dobro od općeg interesa čiji značaj je ogroman, ali mu se u proteklom periodu nije pridavao značaj koji ono zaslužuje. Ovo Ministarstvo već duži vremenski period poduzima sve zakonom dopuštene radnje da se poljoprivredno zemljište zaštititi, a posebno poljoprivredno zemljište u vlasništvu države. S tim u vezi obavijestili smo Pravobranilaštva svih nivoa vlasti kao i inspekcije, te iste upoznali sa uočenim nepravilnostima po pitanju raspolaganja ovim zemljištem.
2. Aktivnosti općina na području Federacije BiH oko donošenja Programa gospodarenja državnim poljoprivrednim zemljištem za one općine koje to još uvijek nisu završile. Od ukupno 79 općina sa područja Federacije BiH Program gospodarenja državnim poljoprivrednim zemljištem je dostavilo na uvid 30 općina. Općine koje još uvijek nisu usvojile Program gospodarenja u skladu sa predmetnim Zakonom ne mogu raspolagati poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države.
3. Izvještaj o kontroli plodnosti tla za 2020. godinu dostavili su: Unsko-sanski i Hercegovačko-neretvanski kanton, dok je za 2021. godinu od deset kantona samo Hercegovačko-neretvanski kanton dostavio izvještaj.
4. Aktivnosti oko nastavka rada na Projektu Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH sa predloženim naslovom: Stvaranje podsticajnog okruženja za podršku implementaciji LDN - (Land degradation neutrality), a kroz jačanje nacionalnih i lokalnih kapaciteta i uspostavljanje Sistema monitoringa i izvještavanja LDN-a u Bosni i Hercegovini.

3.7 Pregled stanja u animalnoj proizvodnji u 2021. godini

Donošenjem Zakona o stočarstvu utvrđeni su okviri za institucijske strukture, nadležnosti, odgovornosti, linije izvještavanja, mehanizme koordinacije, procesa konsultacija, prava, obaveze i način provođenja mjera na svim nivoima vlasti u Federaciji BiH u oblasti uzgoja uzgojno vrijednih životinja, kao i regulisanje odnosa u oblasti uzgoja uzgojno vrijednih životinja, utvrđivanje mehanizma za optimalan pristup u oblasti uzgoja uzgojno vrijednih životinja i vođenje registara uzgoja, kao i registara uzgajivača na prostoru Federacije BiH.

3.7.1 Govedarstvo

U Federaciji Bosne i Hercegovine govedarska proizvodnja je jako zastupljena i značajna i kao takva ima za cilj organizovati takve proizvodne sisteme koji će osigurati dovoljne količine kravljeg mlijeka i goveđeg mesa ne samo za potrebe naše zemlje, nego i osigurati viškove za mogući izvoz. Takva proizvodnja u sistemu održive govedarske proizvodnje treba pronaći ravnotežu između privrednih interesa, zaštite okoline i udovoljavanju socijalnim zahtjevima. Najvećim dijelom se oslanja na srednja i mala gazdinstva, a manjim dijelom na velike proizvodne jedinice.

Sadašnje stanje govedarske proizvodnje još uvijek nije na potrebnom nivou, a intencija je dostići zadovoljavajuće količine mesa i mlijeka.

Ograničavajući faktori između ostalog su:

- usitnjena imanja,
- mali broj grla na imanjima (3 do 10),
- neadekvatni uslovi držanja stoke,
- nepovoljni krediti za poljoprivredu kao niskoakumulativnu granu privrede,
- nerazvijena savjetodavna služba,
- needuciranost farmera u domenu govedarske proizvodnje, što se očituje u veoma niskom nivou proizvodnje po kravi.

U cilju podizanja konkurentnosti govedarske proizvodnje na ovako otvorenom tržištu i zadovoljavanju potreba za mlijekom i mesom naše zemlje, nužno je u govedarstvu uspostaviti nove proizvodne sisteme koji će se veličinom proizvodne jedinice (farme), nivoom proizvodnje, te primjenom tehnoloških procesa moći nositi sa proizvodnim sistemima zemalja iz okruženja.

Pored navedenog, ima i drugih faktora koji bitno utiču na sadašnje stanje i trendove u govedarskoj proizvodnji, a to su stanje u prerađivačkoj industriji mlijeka, u mesoprerađivačkoj industriji i njihovoj međusobnoj povezanosti, što se ogleda kroz kvalitet mlijeka i mliječnih proizvoda kao i kvalitet mesa i mesnih proizvoda.

Posebno je naglašen problem cjenovnih odnosa u otkupu sirovina.

Tabela 13. Brojno stanje goveda 2020.- 2021. godina

Godina	Ukupno goveda	Krave i steone junice
2020.	195.356	139.235
2021.	190.719	131.848

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Prema statističkim podacima u 2021. godini došlo je do smanjenja brojnog stanja goveda u Federaciji BiH u odnosu na 2020. godinu.

Tabela 14. Brojno stanje goveda (po kategorijama) po kantonima u 2020. godini

Kantoni	Goveda (2020.)				Goveda %			
	Muzna grla	Junice	Sistem krava tele	Tov junadi	Muzna grla	Junice	Sistem krava tele	Tov junadi
USK	10.352	2.272	527	2.116	14,2	12,1	5,6	9,9
PK	910	280	-	1.300	1,3	1,5	0,0	6,1
TK	29.967	5.830	70	10.671	41,2	31,0	0,7	49,7
ZDK	17.000	5.500	1.500	2.220	2,3	29,2	15,9	10,3
BPK	1.385	150	-	70	1,9	0,8	0,0	0,3
SBK	7.860	295	105	559	10,8	1,6	1,1	2,6
HNK	6.120	800	1.316	619	8,4	4,3	13,9	2,9
ZHK	2.120	250	630	830	2,9	1,3	6,7	3,9
KS	4.994	1.468	980	1.461	6,9	7,8	10,4	6,8
K10	7.329	1.978	4.321	1.632	10,1	10,5	45,7	7,6
UKUPNO	88.037	18.823	9.449	21.478	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva i vlastiti obračun

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2021. GODINU -

Tabela 15. Brojno stanje goveda (po kategorijama) po kantonima u 2021. godini

Kantoni	Goveda (2021.)				Goveda %			
	Muzna grla	Junice	Sistem krava tele	Tov junadi	Muzna grla	Junice	Sistem krava tele	Tov junadi
USK	13.716	2.721	705	2.776	16,5	10,5	7,1	14,1
PK	950	160	-	650	1,1	0,6	0,0	3,3
TK	27.945	7.887	130	9.105	33,6	30,3	1,3	46,1
ZDK	13.702	10.052	160	2.080	16,5	38,6	1,6	10,5
BPK	1.150	130	-	-	1,4	0,5	0,0	0,0
SBK	5.780	560	205	637	7,0	2,2	2,1	3,2
HNK	5.360	920	1.402	464	6,4	3,5	14,2	2,4
ZHK	2.112	231	613	780	2,5	0,9	6,2	4,0
KS	5.083	1.382	730	1.073	6,1	5,3	7,4	5,4
K10	7.351	1.982	5.959	2.171	8,8	7,6	60,2	11,0
UKUPNO	83.149	26.025	9.904	19.736	100,0	100,0	100,0	100,0

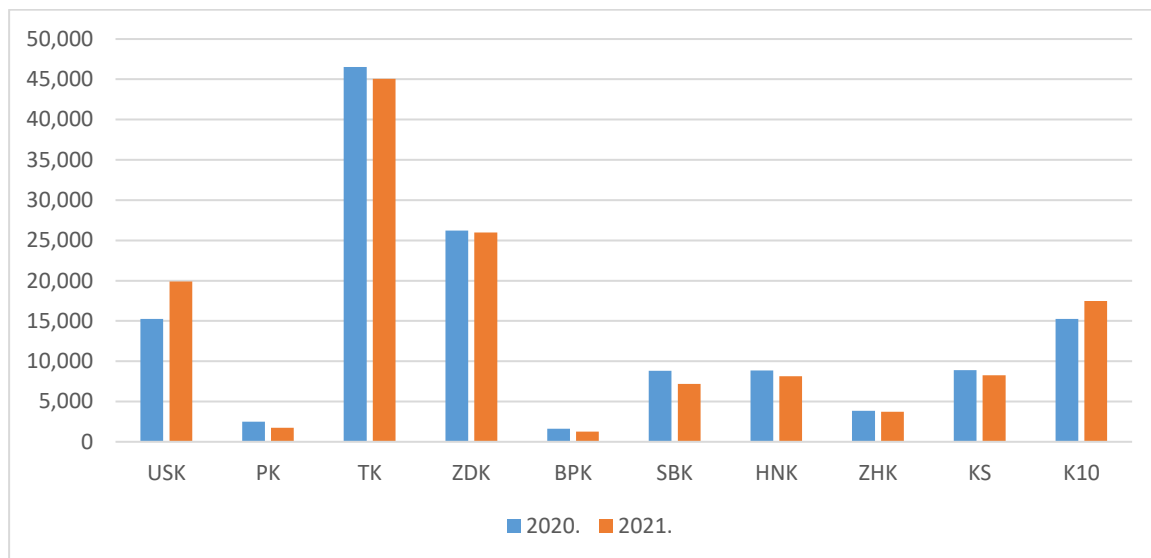
Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva i vlastiti obračun

Tabela 16. Brojno stanje goveda po kantonima u Federaciji BiH u 2020-2021

Kantoni	2020.	2021.
USK	15.267	19.918
PK	2.490	1.760
TK	46.538	45.067
ZDK	26.220	25.994
BPK	1.605	1.280
SBK	8.819	7.182
HNK	8.855	8.146
ZHK	3.830	3.736
KS	8.903	8.268
K10	15.260	17.463
UKUPNO	137.787	138.814

Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva

Grafikon 25. Brojno stanje goveda po kantonima u Federaciji BiH 2020.-2021.

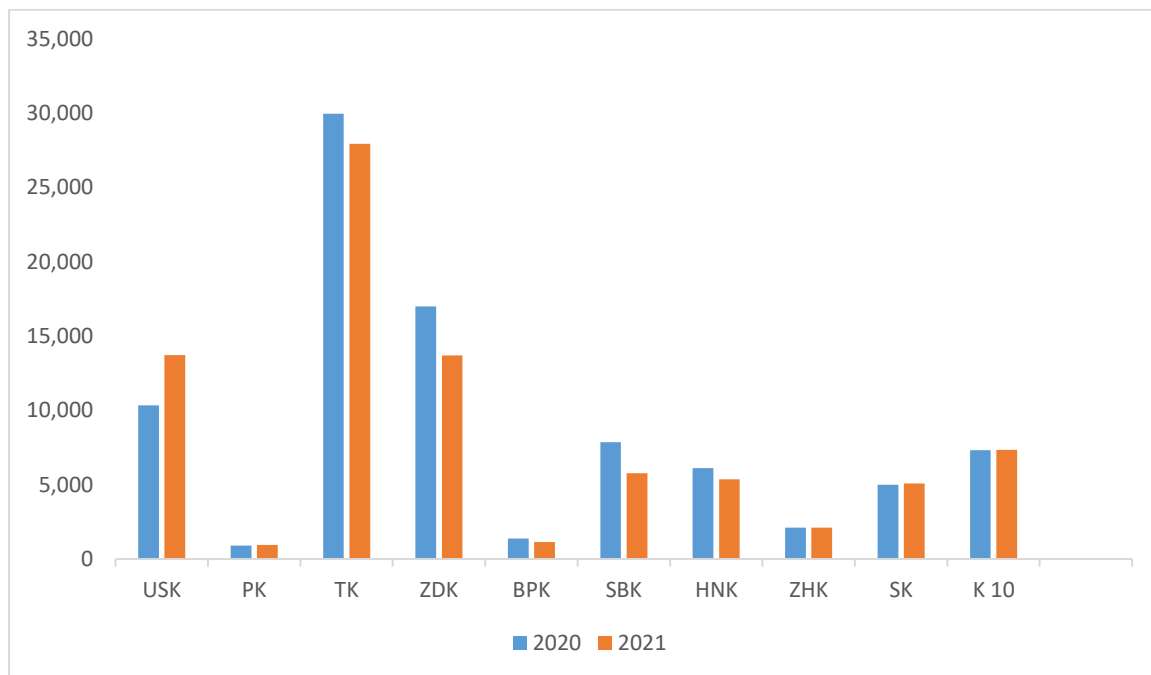
Zbog sve zahtjevnijeg tržišta za proizvodnju kvalitetnog mlijeka koja podrazumijeva primjenu standarda o kvaliteti sirovog i svježeg mlijeka, veći broj malih poljoprivrednih proizvođača koji ne mogu zadovoljiti propisane standarde (uslovi držanja, higijenski paket i sl.) ne isporučuju mlijeko za tržište zbog čega se prestaju baviti ovom proizvodnjom čime se smanjuje broj muznih grla. S druge strane velike farme, su uglavnom osavremenile svoje proizvodne kapacitete, tehnologiju proizvodnje, primjenjuju zootehničke mjere, te imaju visok stepen iskorištenosti genetskog potencijala grla i proizvodnost po grlu, dostižući proizvodnju po grlu na nivou evropskih farmi.

Tabela 17. Broj muznih grla i proizvodnja mlijeka po kantonima u F BiH 2020.-2021. godina

Kanton	2020.				2021.			
	Muzna grla		Proizvodnja mlijeka		Muzna grla		Proizvodnja mlijeka	
	Broj krava	%	Litara	%	Broj krava	%	Litara	%
USK	10.352	11,8	26.539.695	11,0	13.716	16,5	45.274.469	19,1
PK	910	1,0	3.400.000	1,4	950	1,1	3.800.000	1,6
TK	29.967	34,0	81.903.697	34,0	27.945	33,6	71.698.839	30,2
ZDK	17.000	19,3	49.000.000	20,4	13.702	16,5	43.695.917	18,4
BPK	1.385	1,6	2.520.000	1,0	1.150	1,4	111.115	0,0
SBK	7.860	8,9	17.418.178	7,2	5.780	7,0	18.091.987	7,6
HNK	6.120	7,0	19.724.000	8,2	5.360	6,4	16.080.000	6,8
ZHK	2.120	2,4	4.710.000	2,0	2.112	2,5	5.120.000	2,2
SK	4.994	5,7	16.892.407	7,0	5.083	6,1	14.698.859	6,2
K 10	7.329	8,3	18.520.113	7,7	7.351	8,8	18.897.641	8,0
UKUPNO	88.037	100,0	240.628.090	100,0	83.149	100,0	237.468.827	100,0

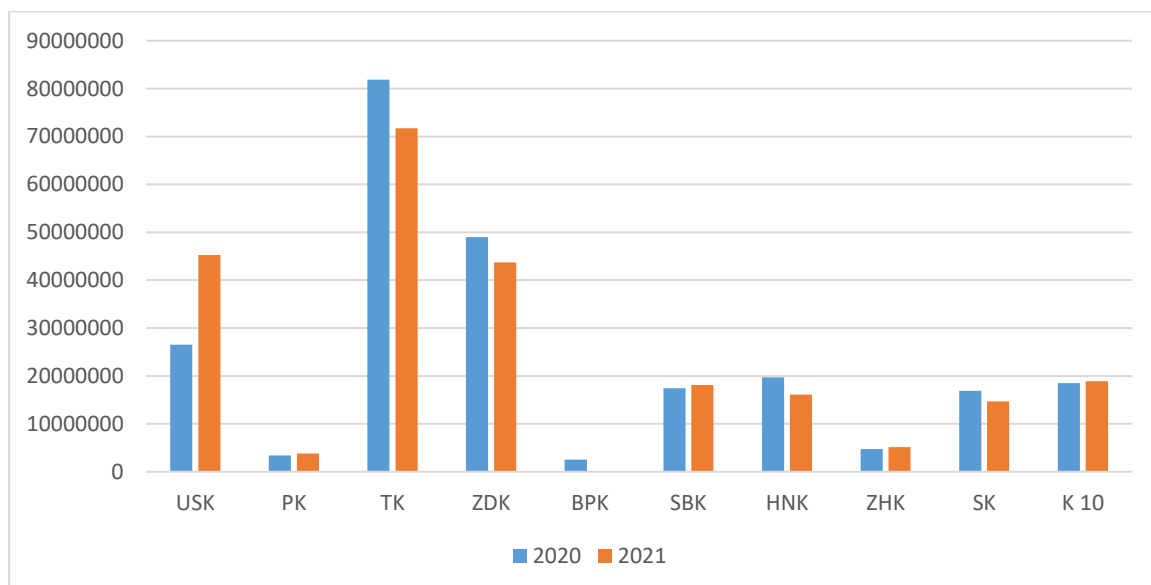
Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva i vlastiti izračun

Grafikon 26. Broj muznih grla po kantonima u Federaciji BiH

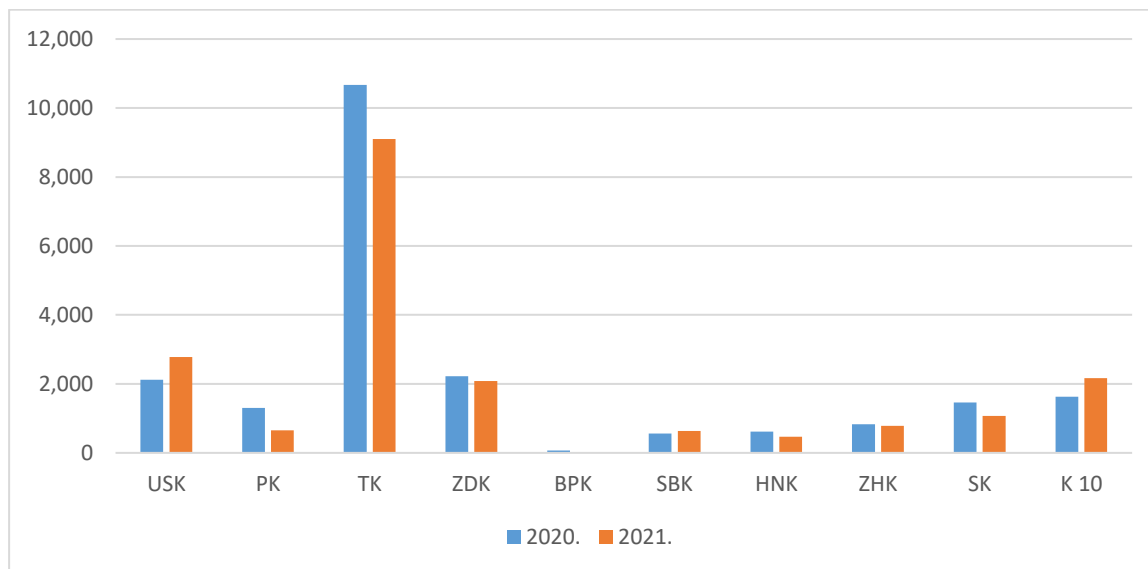
Iz Tabele 17. i Grafikona 26. vidljivo je da je u Federaciji BiH došlo do smanjenja broja muznih grla. Prema navedenim podacima vidljivo je da se najveći broj muznih grla nalazi u Tuzlanskom, Zeničko-dobojskom i Unsko-sanskom kantonu.

Grafikon 27. Proizvedene količine mlijeka po kantonima u Federaciji BiH

Iz Tabele 17. i Grafikona 27. vidljivo je da je došlo do blagog smanjenja proizvodnje mlijeka u Federaciji BiH u 2021. u odnosu na 2020. godinu. Najveće količine proizvedenog mlijeka su u Tuzlanskom, Zeničko-dobojskom i Unsko-sanskom kantonu.

Grafikon 28. Brojno stanje tovnih grla po kantonima u Federaciji BiH

Iz Grafikona 28. vidljivo je da je u Federaciji BiH došlo do smanjenja broja tovnih junadi u 2021. u odnosu na 2020. godinu. Najveći broj tovnih junadi nalazi se u Tuzlanskom, Unsko-sanskom kantonu i K10.

3.7.2 Ovčarstvo

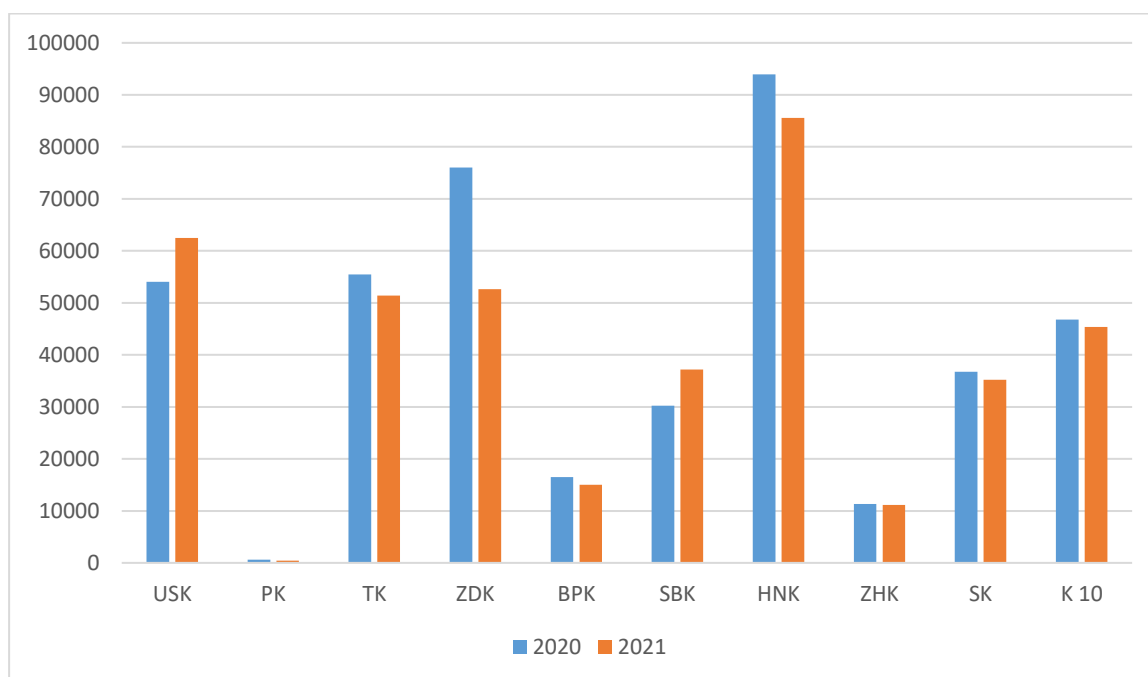
Ovčarstvo je veoma važna grana stočarstva koja je zastupljena najvećim dijelom u ruralnim područjima Federacije BiH, kao takva čini značajan izvor prihoda za stanovništvo, a ogleda se u proizvodnji mlijeka, autohtonih sireva i mesa. Pri tome se vlasnicima stada nude različite mogućnosti usmjeravanja proizvodnje prema većem ili manjem preferiranju mesa ili mlijeka, što, uz genetske usmjerenosti, ovisi o nekoliko važnih ekonomskih i socioloških faktora. Značajno je napomenuti da se sve veći broj proizvođača mlijeka odlučuje za proizvodnju domaćih autohtonih sireva, što u konačnici stvara veću dodatnu vrijednost i povećava dobit ove vrste proizvodnje.

Tabela 18. Broj ovaca u Federaciji BiH po kantonima (2020.-2021. godina)

Kanton	Broj ovaca u 2020.g.	%	Broj ovaca u 2021.g.	%
USK	54.075	12,8	62.460	15,8
PK	600	0,1	420	0,1
TK	55.478	13,2	51.430	13,0
ZDK	76.000	18,0	52.650	13,3
BPK	16.500	3,9	15.000	3,8
SBK	30.232	7,2	37.197	9,4
HNK	93.950	22,3	85.584	21,6
ZHK	11.320	2,7	11.120	2,8
SK	36.752	8,7	35.234	8,9
K10	46.765	11,1	45.361	11,4
UKUPNO	421.672	100,0	396.456	100,0

Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva

Grafikon 29. Brojno stanje ovaca po kantonima u Federaciji BiH

Prema podacima iz kantonalnih ministarstava nadležnih za poslove poljoprivrede u Federaciji BiH došlo je do smanjenja brojnog stanja ovaca.

Najveći broj ovaca nalazi se u Hercegovačko-neretvanskom, Unsko-sanskom i Zeničko-dobojskom kantonu.

3.7.3 Kozarstvo

U Federaciji BiH imamo značajan dio prirodnih resursa za uzgoj koza i to u različitim sistemima poput otvorenih i poluotvorenih pašnjaka, uzgoja u stajama i kombinovanom uzgoju. Danas se u Federaciji BiH svi navedeni sistemi uzgoja koza mogu vidjeti u praksi.

Postoje moderne komercijalne farme sa visokim ulaganjima u objekte i opremu sa orijentacijom na proizvodnju mlijeka kao i komercijalne farme sa improvizovanim stajama koje obezbjeđuju minimum standarda sa osnovnom opremom.

U Tabeli 18. prikazano ukupno brojno stanje koza u Federaciji BiH, sa pregledom grla koja se muzu i proizvedenom količinom mlijeka po muznom grlu.

Tabela 19. Brojno stanje koza u 2020.- 2021. godina

Godina	Ukupno grla	Broj muzenih koza	Količina mlijeka po muznom grlu (litra)
2020.	42.497	24.431	189
2021.	41.190	23.764	189

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku vidljivo je da je u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu došlo do blagog smanjenja ukupnog broja koza i broja muznih grla, dok je količina mlijeka po pomuzenoj kozi ostala ista.

Ministarstvo je prepoznalo ovaj vid proizvodnje kao veoma važnu granu u stočarstvu i godinama se ova proizvodnja značajno podržava uz povećanje podrške po litri mlijeka, kako bi se zadovoljile potrebe za kozjim mlijekom.

Uprkos podrškama Ministarstva, kozarstvo se nije značajno razvijalo i ako postoji organizovani otkup mlijeka i prodaja kozjeg mesa.

Tabela 20. Brojno stanje koza u Federaciji BiH po kantonima 2020.-2021. godina

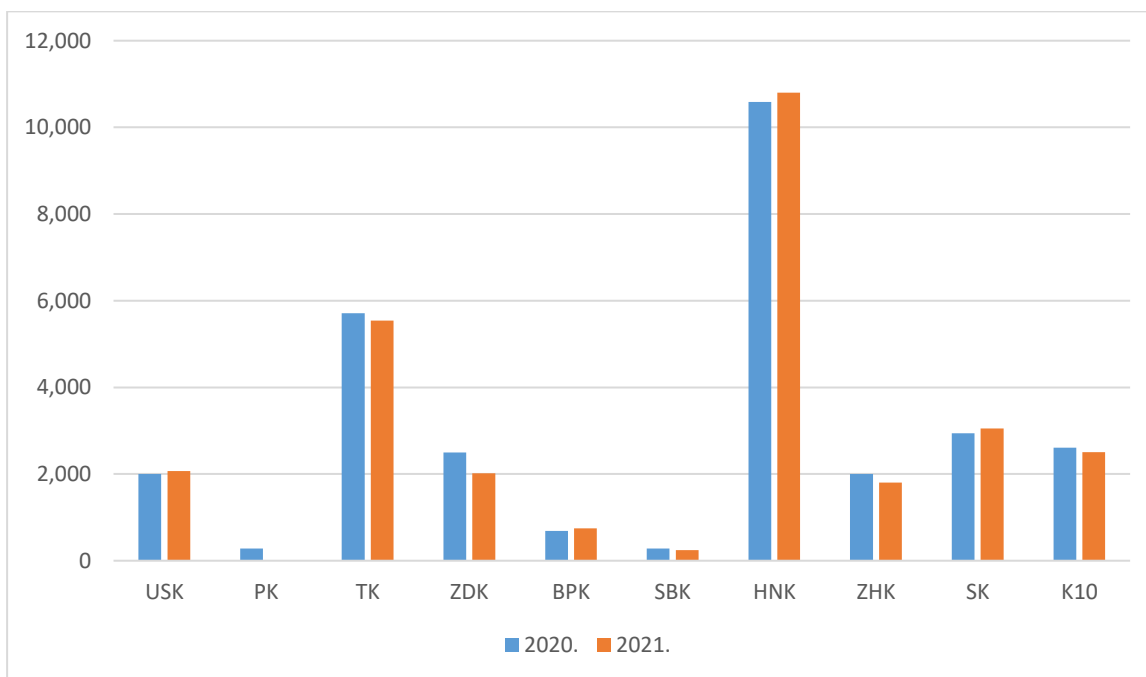
Kanton	Broj koza u 2020.	%	Broj koza u 2021.	%
USK	1.999	6,8	2.067	7,2
PK	280	0,9	0	0,0
TK	5.710	19,3	5.540	19,2
ZDK	2.500	8,4	2.020	7,0
BPK	691	2,3	750	2,6
SBK	280	0,9	246	0,9
HNK	10.590	35,8	10.800	37,5
ZHK	2.000	6,8	1.800	6,3
SK	2.939	9,9	3.055	10,6
K10	2.610	8,8	2.508	8,7
UKUPNO	29.599	100,0	28.786	100,0

Izvor: Kantonalna ministarstva nadležna za poslove poljoprivrede i vlastiti obračun

Iz Tabele 20. i Grafikona 30., a prema podacima iz kantonalnih ministarstava nadležnih za poslove poljoprivrede, vidljivo je da je u Federaciji BiH u 2021. godini došlo do blagog smanjenja brojnog stanja koza u odnosu na 2020. godinu.

Najveći broj koza nalazi se u Hercegovačko-neretvanskom i Tuzlanskom kantonu.

Grafikon 30. Brojno stanje koza po kantonima u Federaciji BiH

3.7.4 Svinjogojstvo

Trenutno stanje u svinjogojskoj proizvodnji u Federaciji BiH nije na zadovoljavajućem nivou i ne osigurava dovoljnu proizvodnju svinjskog mesa za domaće potrebe. Razlozi za ovakvo stanje se mogu svesti na sljedeće faktore: potpuno liberalizirano tržište mesa u BiH, mali broj rasplodnih i tovnih grla na gazdinstvu, usitnjena imanja (malo obradive površine), neodgovarajući uslovi držanja, loš pasminski sastav, nedostatak uzgojno – selekcijskog rada u sektoru, nedostupnost povoljnih kreditnih linija, strukturnih i podrški ruralnom razvoju, slaba educiranost proizvođača svinjskog mesa i dr.

U Federaciji BiH u područjima gdje se uzgajaju svinje prakticira se samo završna faza proizvodnog ciklusa odnosno tov svinja. Tov svinja se zasniva na uvezenoj prasadi i to s ciljem podmirivanja domaćeg tržišta. U mesoprerađivačkoj industriji domaća sirovina je zastupljena u veoma malom procentu, jer je većina sirovine iz uvoza. Ovaj način proizvodnje u svinjogojstvu se nastavio i u 2021. godini.

Tabela 21. Brojno stanje svinja 2020.- 2021. godina

Godina	Ukupno svinja	Krmače i suprasne nazimice
2020.	81.628	7.762
2021.	78.647	7.366

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Prema statističkim podacima u 2021. godini došlo je do smanjenja ukupnog broja svinja i smanjenja broja krmača i suprasnih nazimica u odnosu na 2020. godinu.

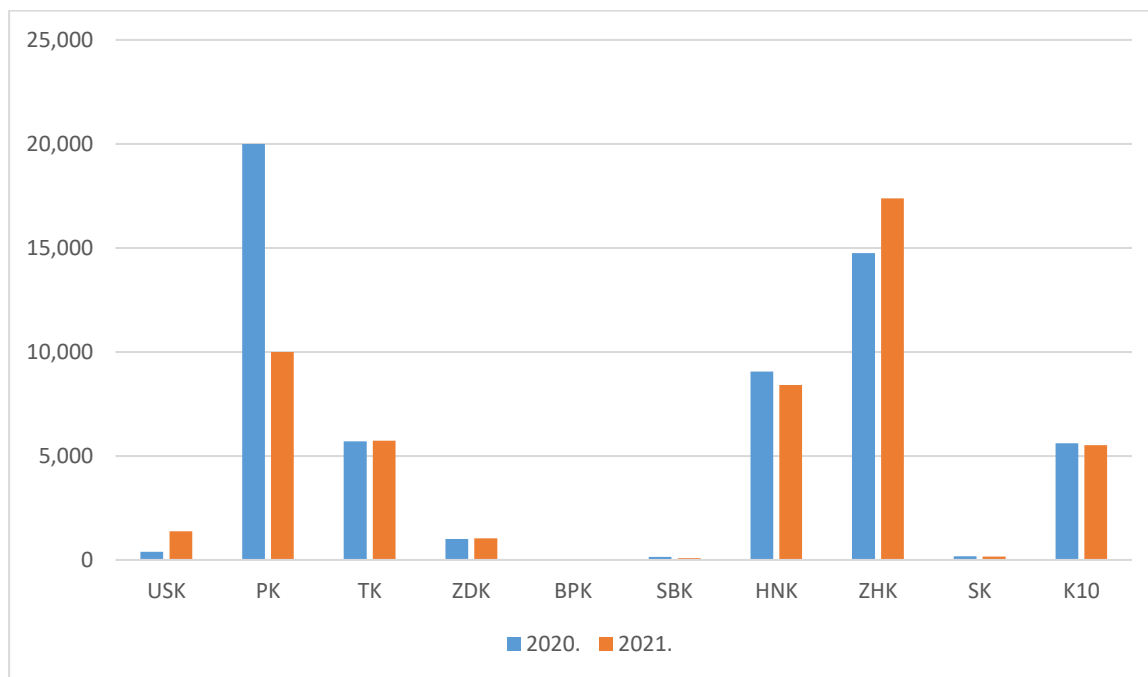
Tabela 22. Brojno stanje tovljenika (tovnih svinja) po kantonima u FBiH 2020/2021

Kantoni	2020. god.	2021. god.
USK	395	1.373
PK	20.000	10.000
TK	5.696	5.728
ZDK	1.000	1.044
BPK	19	-
SBK	150	80
HNK	9.050	8.405
ZHK	14.750	17.380
SK	182	160
K10	5.611	5.516
Ukupno	56.853	49.686

Izvor: Nadležna kantonalna ministarstva

Iz Tabele 22. i Grafikona 31., a prema podacima kantonalnih ministarstava nadležnih za poslove poljoprivrede vidljivo je da je u Federaciji BiH smanjen broj tovljenika u 2021. u odnosu na 2020. godinu. Najveće smanjenje broja tovnih svinja zabilježeno je u Posavskom kantonu. Najveći broj tovnih grla zabilježen je u Zapadnohercegovačkom i Posavskom kantonu.

Grafikon 31. Brojno stanje tovljenika po kantonima u Federaciji BiH 2020-2021.

3.7.5 Pčelarstvo

Najveći značaj pčelarstva, pored proizvodnje meda i ostalih pčelinjih proizvoda ogleda se u oprašivanju poljoprivrednog bilja, jer bi poljoprivredna proizvodnja bila nezamisliva bez pčela. U poređenju sa drugim industrijskim razvijenim zemljama, imamo izuzetno čistu i zdravu prirodu, što rezultira proizvodnjom kvalitetnog i zdravstveno ispravnog meda, kao i drugih pčelinjih proizvoda i matica.

Pčelarstvo je regulisano Zakonom o stočarstvu. U skladu sa navedenim Zakonom, u 2018. g. donesen je Pravilnik o pčelarstvu („Službene novine Federacije BiH“ br. 31/18) kojim su definisani uslovi za bavljenje pčelarstvom, razmnožavanje pčela, lokacije pčelinjaka, paša pčela i njihova selidba, uspostavljanje katastra pčelinje paše, prodaja pčela, matica i pčelinjih proizvoda i uspostavljanje registra košnica i pčelara.

Početakom 2019. godine uspostavljen je Registar pčelara i pčelinjaka.

Tabela 23. Podaci o broju pčelinjih zajednica i količinama proizvedenog meda 2020.-2021. godina

Godina	Broj košnica	Ukupna proizvodnja meda/tona	Proizvodnja meda po košnici/kg
2020.	254.061	1.456	5,7
2021.	240.906	1.348	5,6

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Prema statističkim podacima u Federaciji BiH u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu došlo je do smanjenja broja pčelinjih zajednica i smanjenja proizvodnje meda po pčelinjoj zajednici i ukupnih količina meda.

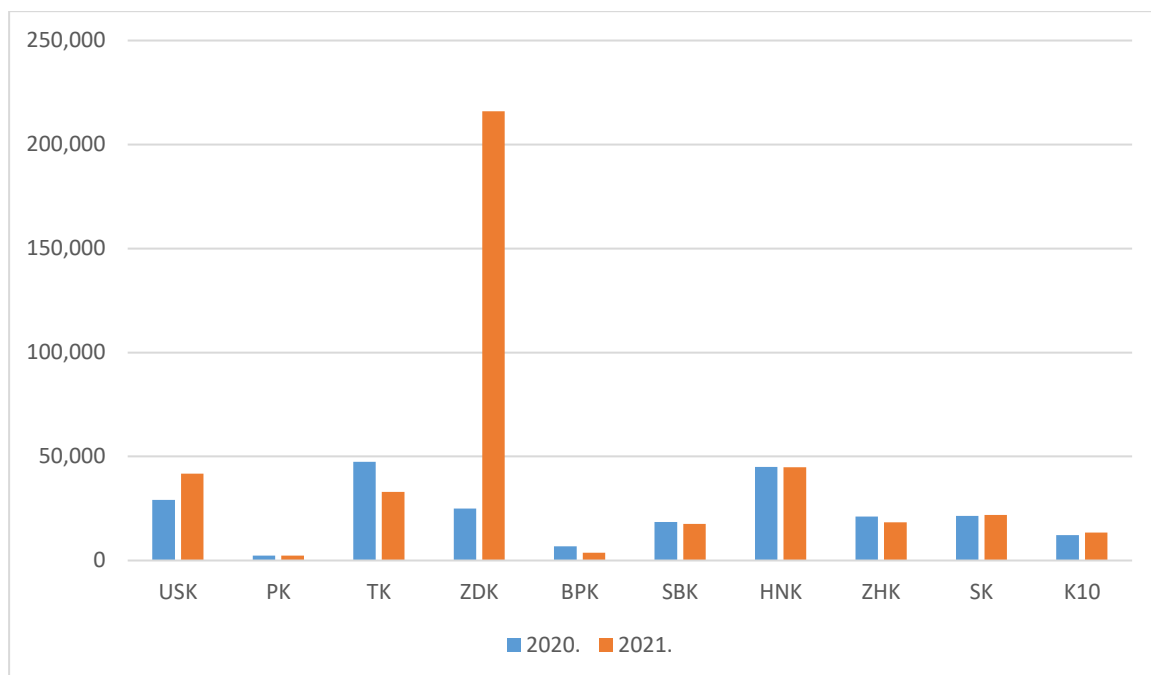
U Federaciji BiH imamo mali broj velikih proizvođača meda i pčelinjih proizvoda kao i onih koji se bave proizvodnjom i prodajom matice. Analizom je utvrđeno da pčelarstvo u većini slučajeva predstavlja dodatni izvor prihoda kod najvećeg broja pčelara, a isti med i druge proizvode prodaju izvan sistema. Da bi mogao prodavati svoj med, kao i druge pčelinje proizvode i matice na tržištu, proizvođač mora biti registrovan kao obrt, pravni subjekt ili farma i da ispunjava sve sanitarne uslove. Također mora vršiti i redovne analize kvalitete meda i provoditi zdravstvene mjere na pčelinjaku.

Tabela 24. Broj pčelinjih zajednica i proizvodnja meda po kantonima u Federaciji BiH u 2020. – 2021. godina

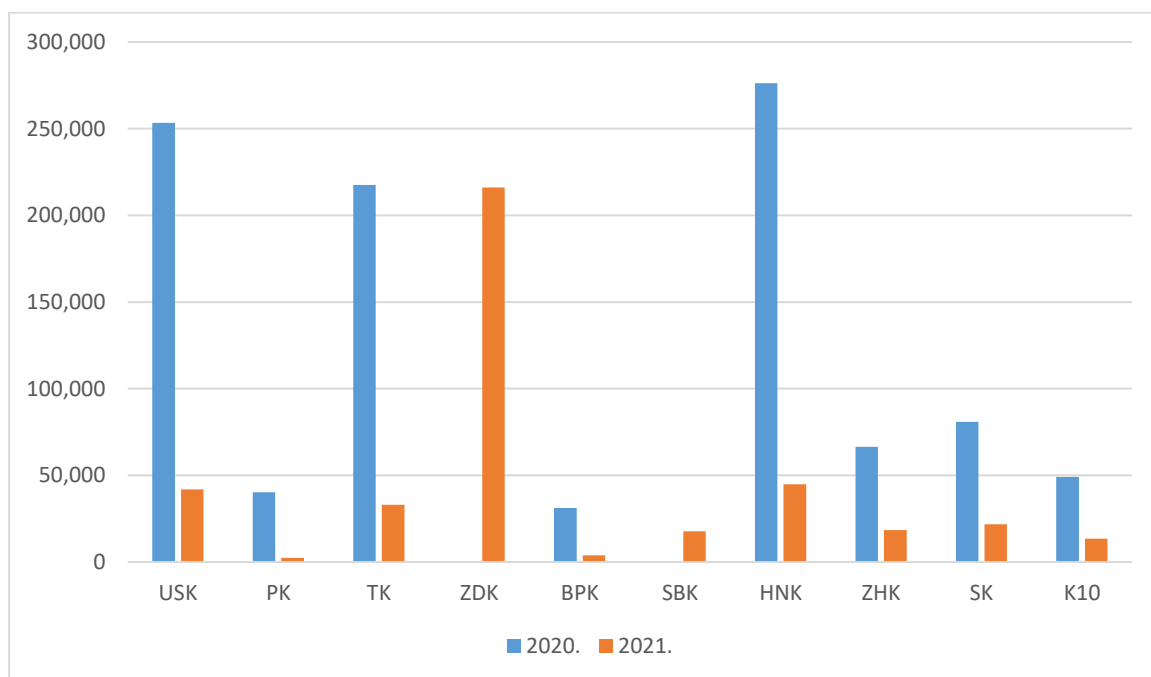
Kanton	2020.				2021.			
	Broj pčelinjih zajednica (kom)	%	Količina meda (kg)	%	Broj pčelinjih zajednica (kom)	%	Količina meda (kg)	%
USK	29.112	12,7	253.369	25,0	41.840	10,1	230.709	25,4
PK	2.300	1,0	40.250	4,0	2.350	0,6	2.350	0,3
TK	47.415	20,7	217.458	21,4	32.970	8,0	153.990	17,0
ZDK	25.000	10,9	-	0,0	216.000	52,3	81.490	9,0
BPK	6.810	3,0	31.200	3,1	3.800	0,9	-	0,0
SBK	18.550	8,1	-	0,0	17.628	4,3	-	0,0
HNK	45.033	19,7	276.320	27,2	44.835	10,9	287.950	31,7
ZHK	21.150	9,2	66.500	6,6	18.350	4,4	48.320	5,3
SK	21.465	9,4	80.947	8,8	21.837	5,3	88.634	9,8
K10	12.289	5,4	49.156	4,8	13.421	3,2	14.321	1,6
UKUPNO	229.124	100	1.015.200	100	413.031	100	907.764	100

Izvor: Kantonalna ministarstva nadležna za poslove poljoprivrede i vlastiti izračun

Grafikon 32. Broj pčelinjih zajednica po kantonima u Federaciji BiH

Grafikon 33. Proizvedene količine meda po kantonima u Federaciji BiH

Prema podacima kantonalnih ministarstava nadležnih za poslove poljoprivrede u Federaciji BiH u 2021. u odnosu na 2020. godinu došlo je povećanja broja pčelinjih zajednica, ali i do smanjenja proizvodnje meda, što je vidljivo iz navedene tabele i grafikona.

Također je vidljivo da je najveći broj košnica lociran u tri kantona i to: Zeničko-dobojskom, Hercegovačko- neretvanskom i Unsko-sanskom kantonu.

Najveća proizvodnja meda je u Hercegovačko-neretvanskom kantonu, Unsko-sanskom i Tuzlanskom kantonu.

Do smanjenja proizvodnje količine meda došlo je u svim kantonima izuzev Zeničko-dobojskog kantona.

3.7.6 Peradarstvo

Peradarstvo, kao jedna od grana stočarstva, ima bitno mjesto u poljoprivrednoj proizvodnji. To proizlazi iz činjenice da je savremeno peradarstvo najintenzivniji oblik stočarstva i ima potpuno industrijsko značenje.

Važnost peradarstva očituje se prvenstveno u proizvodnji mesa i jaja, koja predstavlja jedan od najefikasnijih i najbržih načina dobivanja visokokvalitetnih animalnih proizvoda za ishranu ljudi.

Proizvodnja mesa peradi u Federaciji BiH zasniva se uglavnom na proizvodnji mesa pilića.

Proizvodnja pilećeg mesa (brojleri) je značajno zastupljena u Federaciji BiH i kao takva je konkurentnija u odnosu na druge proizvodnje. Naši proizvođači pilećeg mesa uz gotovo dostignute evropske uslove proizvodnje imaju dobre preduslove za bavljenje ovom proizvodnjom.

Tabela 25. Podaci u peradarskoj proizvodnji u Federaciji BiH u hiljadama, 2020.- 2021. godine

Godina	Broj peradi/hiljada kljun	Broj koka nosilja/hiljada kljun
2020.	10.868	1.871
2021.	12.107	1.780

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Iz Tabele 25. je vidljivo da je u Federaciji BiH u 2021. godini ukupan broj peradi povećan u odnosu na 2020. godinu, a do smanjenja broja koka nosilja.

Tabela 26. Broj peradi matičnih jata po kantonima u 2020.- 2021. godina

Kantoni	2020.			2021.		
	Pilenke teške lin./kljun	Pilenke lahke lin./kljun	18-sedm. pilenke/kljun	Pilenke teške lin./kljun	Pilenke lahke lin./kljun	18-sedm. pilenke/kljun
USK	41.000	39.000	13.600	84.030	57.000	3.630
PK	-	-	80.000	-	-	55.000
TK	2.181.000	102.000	122.800	3.266.700	264.000	156.600

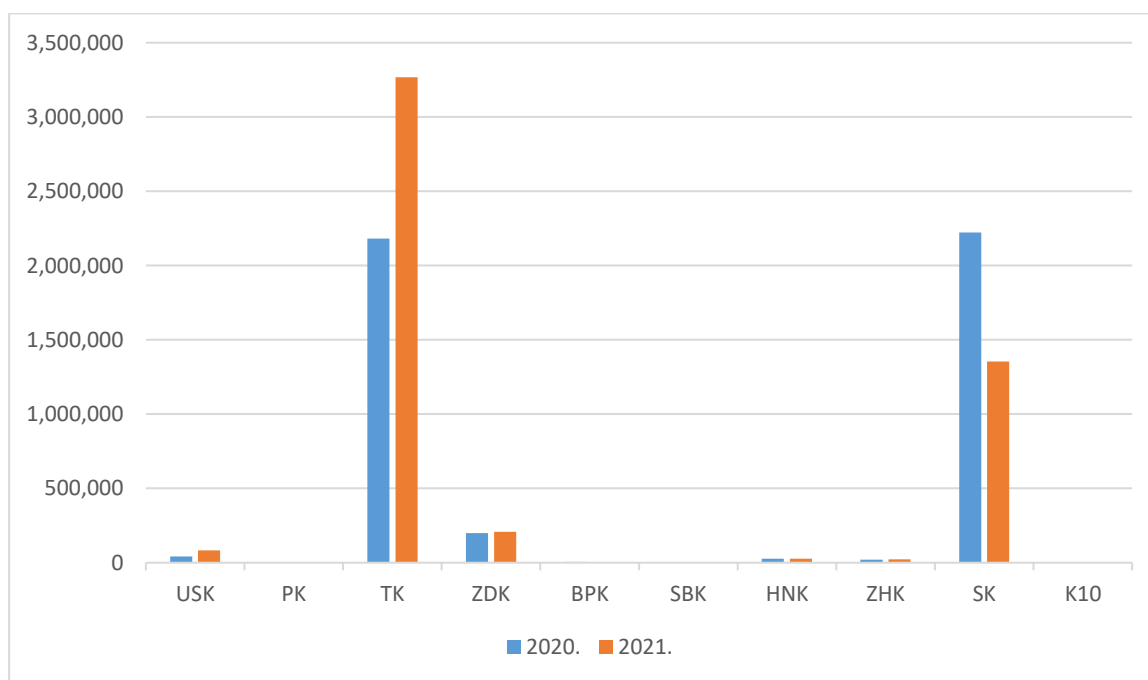
- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2021. GODINU -

ZDK	200.000	90.000	8.000	208.680	65.000	12.000
BPK	4.600	8.300	1.000	-	-	-
SBK	-	-	17.750	-	-	37.100
HNK	26.500	39.650	4.600	26.600	49.100	12.100
ZHK	21.150	32.450	21.150	22.180	31.120	19.380
SK	2.222.206	48.300	106.493	1.353.206	98.799	84.650
K10	2.319	2.208	7.210	2.210	2.013	6.178
UKUPNO	4.698.775	361.908	382.603	4.963.606	567.032	386.638

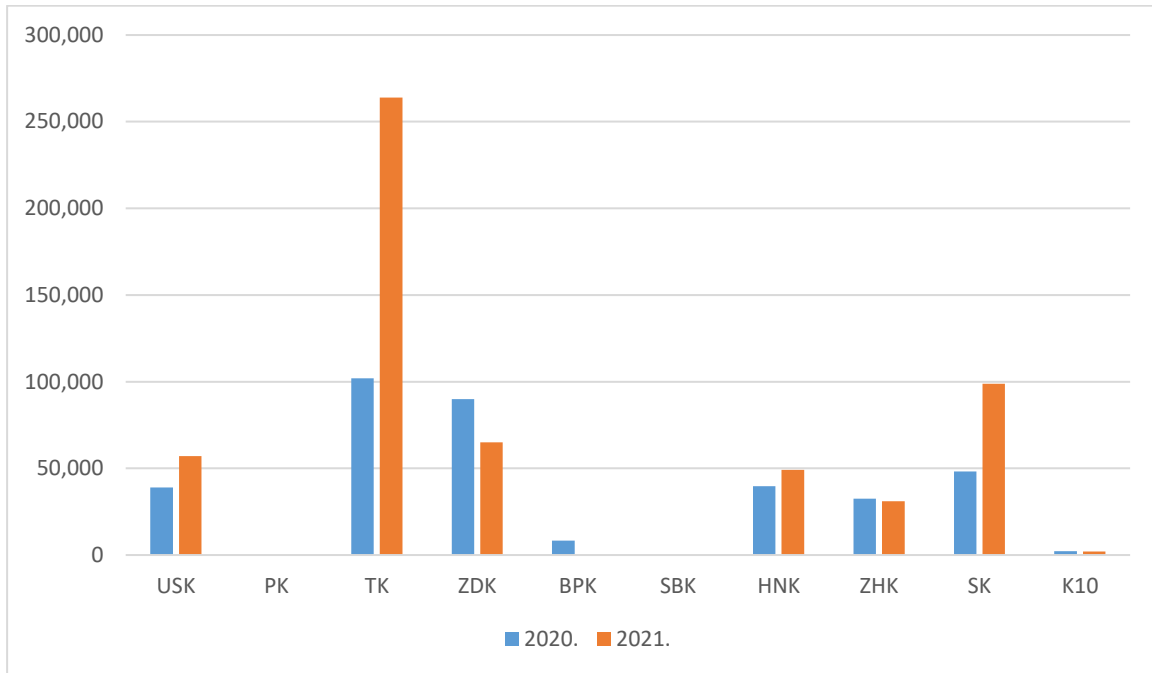
Izvor: Nadležna kantonalna ministarstva

Iz Tabele 26. i Grafikona 34., 35. i 36. vidljivo je da je u 2021. godini u Federaciji BiH došlo do, povećanja broja teških, lakih linija i 18-sedmičnih pilenki.

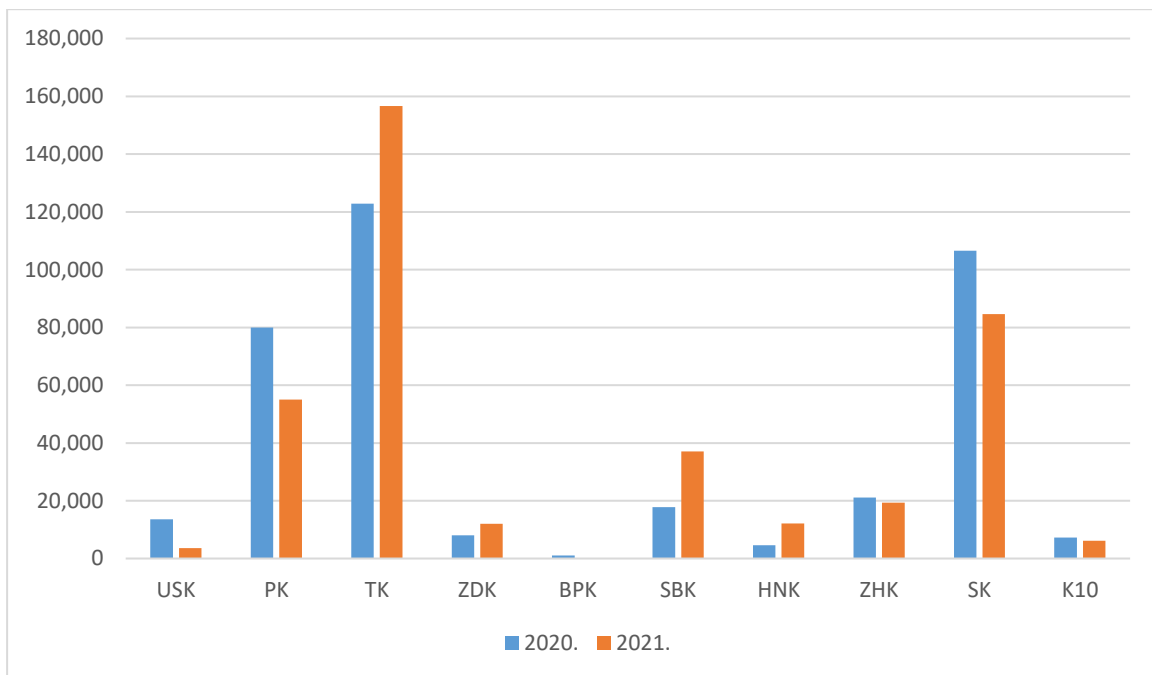
Grafikon 34. Brojno stanje pilenki teških linija po kantonima u Federaciji BiH

Grafikon 35. Brojno stanje pilenki lakih linija po kantonima u Federaciji BiH

Grafikon 36. Brojno stanje 18-sedmičnih pilenki po kantonima u Federaciji BiH

3.7.7 Akvakultura

U 2021. godini, u kojoj je pandemija još uvijek imala snažan utjecaj na primarnu poljoprivrednu proizvodnju i prehrambenu industriju, kao i na sam promet poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, proizvodnja se u oblasti akvakulture značajno oporavila i skoro u svim segmentima akvakulture došlo je do povećanja obima proizvodnje.

U proizvodnji konzumne ribe u Federaciji Bosne i Hercegovine došlo je povećanja od 32% u odnosu na 2020. godinu (ukupno 2.640 t). To se posebno odnosi na proizvodnju konzumne kalifornijske pastrmke, čija je proizvodnja uvećana za oko 600 tona (ukupno 2.350 tona) u odnosu na prethodnu godinu. U prošloj godini registrovana je i proizvodnja konzumne potočne zlatovčice od 30 tona, što je za oko 50% više u odnosu na period (2016-2019). U 2020. godini nije bila registrovana proizvodnja ove ribe. Proizvodnja konzumne potočne pastrmke u 2021. godini veća je za 60% u odnosu na prethodnu godinu i iznosi 80 tona.

U proizvodnji mlađi pastrmke za potrebe poribljavanja otvorenih voda u 2021. godini ostvarena je značajno manja proizvodnja u odnosu na prethodni period. Ukupno je proizvedeno oko 3 miliona jedinki mlađa pastrmke, od čega najveći udio (oko 80%) zauzima mlađ potočne pastrmke (oko 2,5 miliona) a manjim dijelom mlađ mekousne pastrmke (300.000), glavatice (300.000) i mladice (300.000).

Proizvodnja morske ribe i drugih akvatičnih organizama, odnosno školjki dagnje i kamenice, u 2021. godini skoro je dostigla proizvodnju iz perioda od prije pandemije (2016.-2019.). Ukupna proizvodnja u marikulturi u 2021. godini iznosi 195 tona: 180 tona morske ribe (orada i lubin), 10 t dagnje i 5 t kamenice ili ostrige. Proizvodnja konzumne orade i lubina u ovoj je godini dostigla količinu od po 90 tona, što je za oko 50% odnosno 30% više u odnosu na 2020. godinu. U ovoj godini došlo je do značajnog povećanja proizvodnje morskih školjki, čija proizvodnja nije bila registrovana u 2020. godini.

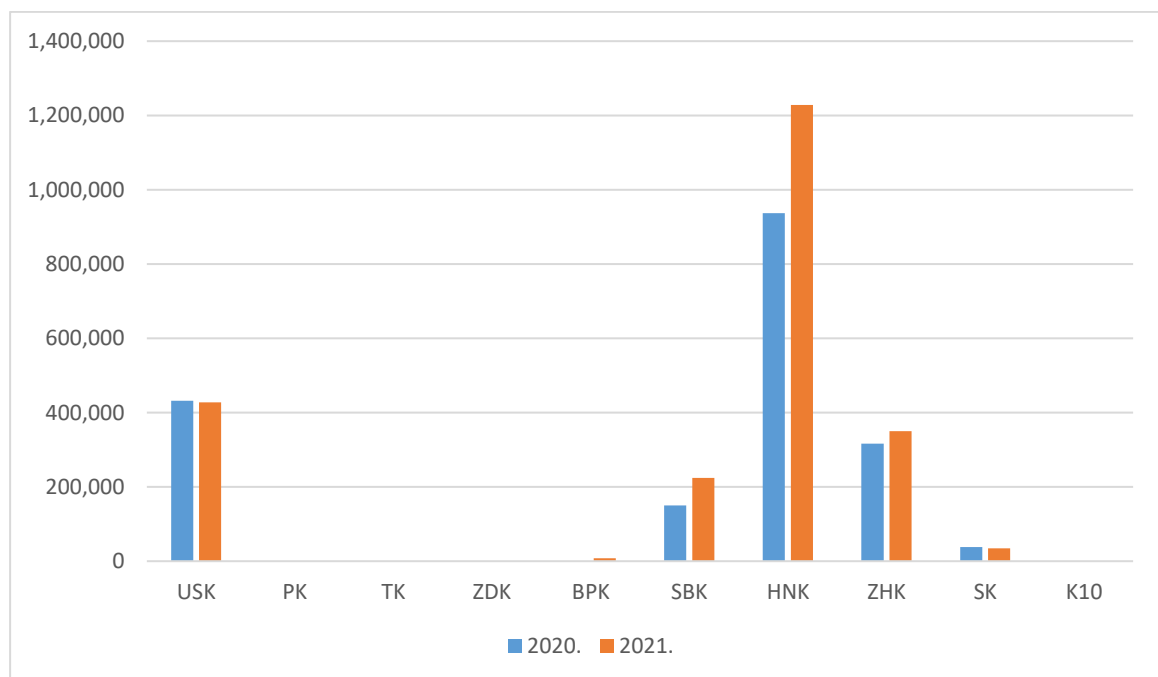
Tabela 27. Proizvodnja u akvakulturi po kantonima u Federaciji BiH u 2020. - 2021. godina

Kantoni	2020.			2021.		
	Slatkovodna riba (kg)	Morska riba (kg)	Ribogojilišta	Slatkovodna riba (kg)	Morska riba (kg)	Ribogojilišta
USK	431.988	0	2	427.826	0	2
PK	0	0	0	0	0	0
TK	0	0	0	0	0	0
ZDK	0	0	0	0	0	0
BPK	0	0	0	8.000	0	1
SBK	150.106	0	6	224.065	0	7
HNK	936.671,24	130.874,63	10	1.227.908	135.127	11
ZHK	316.775	0	1	350.000	0	1
SK	38.153,5	0	1	35.000	0	1
K10	0	0	0	0	0	0
Ukupno	1.873.693,74	130.874,63	20	2.272.799	135.127	23

Izvor: Nadležna kantonalna ministarstva

Iz Tabele 27. i Grafikona 37. vidljivo je da je u Federaciji BiH došlo do povećanja proizvodnje slatkovodne i morske ribe 2021. godini u odnosu na 2020. godinu. Povećanje proizvodnje slatkovodne ribe zabilježeno je u Hercegovačko-neretvanskom kantonu gdje je lociran i najveći broj ribnjaka, a također je došlo do povećanja količine proizvedene morske ribe. Povećanje proizvedene količine ribe zabilježeno je i u Srednjobosanskom i Zapadno-hercegovačkom kantonu.

Grafikon 37. Proizvodnja slatkovodne ribe po kantonima u Federaciji BiH

4 ANALIZA STANJA U PREHRAMBENOJ INDUSTRIJI

4.1 Proizvodnja i kapaciteti

Najzastupljenije grane prehrambene industrije u Federaciji BiH su proizvodnja mlijeka i prerađevina od mlijeka, proizvodnja mesa i prerađevina od mesa, prerada žitarica i proizvodnja brašna i mlinsko-pekarskih proizvoda, prerada voća i povrća, proizvodnja vode i osvježavajućih bezalkoholnih pića, te proizvodnja alkoholnih pića (pivo, vino i jaka alkoholna pića). U 2021. godini, kao o ranijih godina, odsjek prehrambene industrije nema poseban program novčanih podrški. U okviru Programa novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju u 2021. godini, za podrške prehrambenoj industriji odobrena su sredstva za Sufinansiranje uvođenja i certifikacije standarda u iznosu od 137.266 KM kao i sredstva za troškove izgradnje ili proširenja, odnosno opremanje građevinskih objekata u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje odnosno prerade poljoprivrednih proizvoda. Kao pomoć izvozno-orijentisanim privrednim društvima, Vlada Federacije je donijela Odluku o dodjeli finansijske pomoći izvozno orijentisanim privrednim društvima, zadrugama, obrtima i drugim pravnim subjektima iz poljoprivredno-prehrambenog sektora u okolnostima pandemije COVID-19 u ukupnom iznosu od 8.199.933KM.

Tabela 28. Indeksi proizvodnje prehrambenih proizvoda, pića i duhanskih proiz.

Oblasti industrijske proizvodnje	<u>XII 2021.</u> θ 2020.	<u>XII 2021.</u> XII 2020.	<u>I-XII 2021.</u> I-XII 2020
1. Proizvodnja prehrambenih proizvoda	117,0	103,6	108,1
2. Proizvodnja pića	98,8	111,7	100,2
3. Proizvodnja duhanskih proizvoda	101,3	107,2	90,7

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

Iz Tabele 28. vidljivo je da je ukupna proizvodnja prehrambenih proizvoda u 2021. godini veća za 8% u odnosu na 2020. godinu, proizvodnja pića je ostala na istom nivou a proizvodnja duhanskih proizvoda manja za 10%.

Tabela 29. Proizvodnja prehrambenih proizvoda, pića i cigareta u 2021. godini

Proizvodi	Jed. mjere	2020.	2021.	Indeks 2021/2020
Svježe, zamrznuto meso i kobasice	tona	67.477	83.152	1,23
Riba i proizvodi od ribe	tona	2.290	2.047	0,89
Mlijeko i mliječni proizvodi	tona	166.543	161.923	0,97
Brašno i proizvodi od brašna	tona	260.282	249.686	0,96
Tjestenina	tona	3.228	3.449	1,07
Čokolada i konditorski proizvodi	tona	1.076	808	0,75
Kafa, čaj, začini, supe	tona	8.479	7.529	0,89
Proizvodi od voća i povrća	tona	3.590	2.997	0,83
Alkoholna pića, vino, pivo	tona	42.551	40.855	0,96
Vode i osvježavajuća pića	tona	276.306	292.722	1,06
Cigarete za pušenje (miliona kom.)	mil. kom	386	488	1,26

*Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

U Tabeli 25. prikazana je proizvodnja (količinski) pojedinih grupa proizvoda iz oblasti prehrambene industrije i duhanske industrije u 2020. i 2021. godini. U 2021. godini ukupna proizvodnja proizvoda od goveđeg, svinjskog i pilećeg mesa, kože i mesnih prerađevina u odnosu na 2020. godinu je povećana za 23% (indeks 1,23), dok je prerada ribe smanjena za 11%. Proizvodnja mlijeka i mliječnih proizvoda je smanjena za 3% u odnosu na 2020. godinu. Proizvodnja konzumnog mlijeka je smanjena dok je proizvodnja pavlake, maslaca, namaza, sira i surutke povećana. Također, proizvodnja pšeničnog brašna je smanjena za 4% kao i ukupna proizvodnja proizvoda na bazi brašna. Proizvodnja čokolade je ostala ista u odnosu na 2020. godinu dok je proizvodnja namaza smanjena za 28%. Proizvodnja prehrambenih proizvoda biljnog porijekla (proizvodi voća i povrća) su smanjeni za 17%. Povećanje proizvodnje najviše je zabilježeno kod kiselog kupusa i čipsa od krompira. U 2021. godini smanjena je ukupna proizvodnja alkoholnih pića, vina i piva za 4%, proizvodnja vina je ostala ista kao i u 2020. godini dok je proizvodnja piva i bezalkoholnog piva smanjena za 5%. Statistički podaci o proizvodnji vina ne prikazuju stvarno stanje iz razloga što se odnose na samo nekoliko većih proizvođača vina, što prema podacima ovog Ministarstva čini oko jedne trećine ukupne proizvodnje vina. Pored toga, u statističkim podacima nema podataka o proizvodnji crnih vina koja čine nešto manje oko 40% ukupne proizvodnje vina. Proizvodnja cigareta je povećana za 26% u odnosu na 2020. godinu. Smanjena je proizvodnja duhana za pušenje za 17%.

Tabela 30. Proizvodnja, kapaciteti i njihova iskorištenost za pojedine grane prehrambene i duhanske industrije u 2021. godini

Grana prehrambene industrije	Jed. mjere	Proizvodnja u 2021.	Kapacitet (godišnji)	Iskorištenost kapaciteta (%)
Mlinska industrija	t	161.507	302.150	53,45
Prerada mlijeka	000 lit	192.869	400.000	48,21
Prerada mesa	t	85.200	169.000	50,41
Prerada voća i povrća	t	2.997	15.000	19,98
Sokovi od voća i povrća	000 lit	39.951	136.510	29,26
Proizvodnja keksa i vafla	t	12.881	22.400	57,50
Proizvodnja vode	000 lit	110.620	470.500	23,51
Proizvodnja bezalkoholnih pića	000 lit	182.101	366.600	49,67
Proizvodnja piva	000 lit	36.731	150.000	24,48
Proizvodnja vina	000 lit	4.062	26.400	15,38
Proizvodnja cigareta	t	488	7.000	6,98

Podaci o proizvodnji u 2021. godini – Izvor: Federalni zavod za statistiku

Podaci o kapacitetima – Izvor: FMPVŠ - Odsjek za prehrambenu industriju

Kao i godinama unazad, kapaciteti privrednih društava koja se bave proizvodnjom prehrambenih proizvoda i duhanskih proizvoda u Federaciji BiH su nedovoljno iskorišteni.

U 2021. godini povećala se iskorištenost kapaciteta u odnosu na 2020. godinu u slijedećim granama prehrambene industrije: preradi mlijeka za 0,38%, preradi mesa 9,13%, proizvodnji voćnih sokova za 2,42%, keksa i vafla za 3,48%, punionicama vode za 3,38%, proizvodnji vina za 0,69% i cigareta za 1,46%.

Smanjena iskorištenost kapaciteta u odnosu na 2020. godinu zabilježena je u mlinskoj industriji za 16,54%, kod prerade voća i povrća za 3,95%, proizvodnje piva za 1,25%.

4.2 Pokrivenost uvoza izvozom

Tabela 31. Proizvodnja, izvoz, uvoz i pokrivenost uvoza izvozom pojedinih prehrambenih proizvoda u Federaciji BiH u 2021. godini

Proizvod	Proizvodnja (kg/lit)	Izvoz (KM)	Uvoz (KM)	Pokrivenost uvoza izvozom %
Mlijeko i vrhnje	130.141.761	50.750.436	30.641.000	165,63
Sir	4.835.027	10.324.100	83.351.638	12,39
Maslac	218.269	3.397.430	15.909.663	21,35
Brašno (pšenično)	161.465.435	6.523.043	11.171.110	58,39
Čokolada i ostali proizvodi koji sadrže kakao	808.920	4.070.257	114.367.307	3,56
Tjestenina	3.449.258	954.454	17.476.269	5,46
Pivo	36.730.861	835.035	114.908.403	0,73
Vino	4.062.260	5.352.512	15.681.514	34,13
Prirodne mineralne i izvorske vode	88.514.368	4.927.745	16.084.181	30,64
Bezalkoholna pića	182.101.848	33.206.292	12.784.588	259,74
Meso - govedina	18.941.976	11.852.071	151.197.630	7,84
Meso - svinjetina	1.804.976	0	2.218.180	0,00
Meso – ovčatina, kozetina	769.624	11.113	189.239	5,87
Meso - peradi	15.236.126	11.615.370	21.838.661	53,19
Sokovi od voća i povrća	39.951.141	530.360	12.249.735	4,33
Džem, marmelada	804.266	1.935.133	4.173.939	46,36
Cigarete (mil. kom)	488	5.940.978	64.268.159	9,24

*Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku i Uprava za indirektno oporezivanje BiH

Iz Tabele 31. se može vidjeti da je pokrivenost uvoza izvozom mlijeka i pavlake na zavidnom nivou i iznosi 165,63% (u 2020. godini 165,93%). U 2021. godini proizvodnja brašna je smanjena (u 2020. iznosila je 168,057,278 kg), smanjen je i izvoz za skoro 2 mil. KM a uvoz je ostao na istom nivou kao i prethodne godine.

Najmanja pokrivenost uvoza izvozom, ispod 10%, zabilježena je kod čokolade, tjestenine, piva, voćnih sokova i cigareta. U 2021. godini nije bilo izvoza svinjskog mesa, a izuzetno je velik i uvoz piva, gdje je pokrivenost uvoza izvozom 0,87%, iako imamo neiskorištene vlastite kapacitete za proizvodnju ovih proizvoda.

Za proizvodnju vode i osvježavajućih bezalkoholnih pića imamo velike prirodne resurse i prerađivačke kapacitete. Zbog velikog uvoza vode, pokrivenost uvoza izvozom za vodu iznosi 30,64 %, dok je kod proizvodnje bezalkoholnih pića iznosi 259,74 %.

Izvoz poljoprivredno-prehrambenih (TG 1-24 CT BiH) i ostalih proizvoda (TG 1-97 CT BiH) iz Federacije BiH i Bosne i Hercegovine – Index 2021/2020

Tabela 32. Ukupan izvoz i izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda

Tabela izvoza	Federacija BiH		Bosna i Hercegovina		Indeks 2021/2020	
	Vrijednost u KM za 2020.g.	Vrijednost u KM za 2021.g.	Vrijednost u KM za 2020.g.	Vrijednost u KM za 2021.g.	FBiH	BiH
TG 1-97 CT BiH	6.980.931.912	9.681.328.854	10.825.454.757	14.619.801.636	1,38	1,35
TG 1-24 CT BiH	441.735.939	492.915.415	907.713.456	961.581.408	1,11	1,05

Izvor podataka: Uprava za indirektno oporezivanje

Uvoz poljoprivredno-prehrambenih (TG 1-24 CT BiH) i ostalih proizvoda (TG 1-97 CT BiH) u Federaciju BiH i Bosnu i Hercegovinu- Index 2021/2020

Tabela 33. Ukupan uvoz i uvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda

Tabela uvoza	Federacija BiH		Bosna i Hercegovina		Indeks 2021/2020	
	Vrijednost u KM za 2020.g.	Vrijednost u KM za 2021.g.	Vrijednost u KM za 2020.g.	Vrijednost u KM za 2021.g.	FBiH	BiH
TG 1-97 CT BiH	11.825.244.576	15.269.573.668	17.212.576.769	21.940.490.105	1,29	1,27
TG 1-24 CT BiH	1.952.398.223	2.228.733.026	3.078.409.357	3.445.667.956	1,14	1,11

Izvor podataka: Uprava za indirektno oporezivanje

Iz tabela 32. i 33. je vidljivo da je izvoz kako poljoprivredno-prehrambenih tako i svih proizvoda, iz Federacije Bosne i Hercegovine i Bosne i Hercegovine veći u 2021. u odnosu na 2020. godinu.

Također, kako u Federaciji Bosne i Hercegovine, tako i u Bosni i Hercegovini, uvoz poljoprivredno-prehrambenih i ostalih proizvoda u 2021. godini u odnosu na 2020. je smanjen.

4.3 Kretanje cijena pojedinih prehrambenih proizvoda

Tabela 34. Indeks cijena prehrambenih i duhanskih proizvoda

Oblasti industrijske proizvodnje	<u>XII 2021.</u>	<u>XII 2021.</u>	<u>θ 2021.</u>
	XI 2021.	XII 2020.	θ 2020.
1. Proizvodnja prehrambenih proizvoda	101,3	106,7	102,7
2. Proizvodnja pića	99,3	99,6	99,0
3. Proizvodnja duhanskih proizvoda	100,0	105,8	103,9

θ-godišnji prosjek, izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

Tabela 35. Stope promjene cijena pojedinih prehrambenih proizvoda (decembar 2021./decembar 2020. godine)

Prehrambeni proizvodi	<u>Decembar 2021.</u> Decembar 2020.	Prehrambeni proizvodi	<u>Decembar 2021.</u> Decembar 2020.
Hrana i bezalkoholna pića	10,1	Sirevi	10,3
Hrana	10,4	Jaja	4,8
Kruh i žitarice	10,5	Ulje	26,0
Riža	2,5	Maslac	10,7
Tjestenina	7,4	Voće	6,0
Brašno i ostali proizvodi od žitarica	13,1	Povrće	17,1
Meso	11,4	Šećer	26,5
Juneće i teleće meso	14,3	Bezalkoholna pića	8,3
Svinjsko meso	-3,4	Kava	15,1
Janjeće meso	11,3	Čaj	5,5
Pileće meso	18,7	Mineralna voda	0,2
Riba	4,4	Gazirana pića	2,1
Svježe mlijeko	3,2	Voćni sokovi	2,3
Jogurt	5,2		

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

Iz Tabele 35. je uočljivo da je zabilježen pad cijena u decembru 2021. godini u odnosu na decembar 2020. godine samo kod svinjskog mesa.

4.4 Zaposlenost i nezaposlenost

Tabela 36. Prosječan broj zaposlenih u 2020., XII mjesecu 2020. i XI i XII mjesecu 2021. godine

Oblasti industrijske proizvodnje	0-2020.	XII 2020.	XI 2021.	XII 2021.
Ukupan broj zaposlenih u FBiH	520.162	519.889	534.119	533.260
Proizvodnja prehrambenih proizvoda	13.719	13.624	13.939	13.920
Proizvodnja pića	1.450	1.413	1.361	1.349
Proizvodnja duhanskih proizvoda	162	157	143	142

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

Broj zaposlenih u XII mjesecu 2021. godine iznosio je 533.260 i ako ga uporedimo sa zaposlenim u XII mjesecu 2020. godine, vidjet ćemo da se zaposlenost povećala za 2,6%.

U XII mjesecu 2021. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine na evidencijama službi za zapošljavanje bilo je 299.717 nezaposlenih osoba (žena 175.866), što predstavlja smanjenje nezaposlenih za 23.527 osoba ili 9% u odnosu na XII 2020. godine.

Kvalifikacijska struktura evidentiranih nezaposlenih u XII mjesecu 2021. godine bila je: VSS 23.361 ili 7,8%, VŠS 5.779 ili 1,9%, SSS 83.267 ili 27,8 %, VKV 823 ili 0,3%, KV 94.347 ili 31,5 %, NKV 87.311 ili 29,1%, PKV 4.470 ili 1,5% i NSS 359 ili 0,1%.

Učešće stručnih osoba u ukupnom broju registriranih nezaposlenih je 207.577 ili 69,3%, a nestručnih 92.140 ili 30,7%.

4.5 Plaće

Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenom u XII mjesecu 2021. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosila je 1.046 KM što je 5% više nego u istom mjesecu 2020. godine.

Prosječna mjesečna isplaćena bruto plaća po zaposlenom za XII mjesec 2021. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosila je 1.616 KM.

Tabela 37. Visina prosječnih plaća

Prosječan iznos plaće u FBiH po djelatnostima	Neto plaće (KM)			Bruto plaća (KM)		
	Ø-2020.	XII 2020.	XII 2021.	Ø-2020.	XII 2020.	XII 2021.
Federacija Bosne i Hercegovine	956	993	1.046	1.472	1.532	1.616
Poljoprivreda, šumarstvo, ribolov	912	968	963	1.389	1.481	1.486
Proizvodnja prehrambenih proizvoda	623	637	673	931	953	1.020
Proizvodnja pića	982	1.051	1.108	1.518	1.618	1.704
Proizvodnja duhanskih proizvoda	939	944	1.074	1.441	1.451	1.557

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

5 MJERE NOVČANIH PODRŠKI PO MODELU POTICAJA PROIZVODNJI

U skladu sa Zakonom o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju Vlada Federacije BiH na prijedlog Ministarstva donosi Odluku o usvajanju Programa novčanih podrški. Transfer za poljoprivredu realizovan je na osnovu Odluke o usvajanju Programa utroška sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava "Subvencija privatnim poduzećima i poduzetnicima - Poticaj za poljoprivredu" utvrđenih Budžetom Federacije Bosne i Hercegovine za 2021. godinu Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva („Službene novine Federacije BiH“, br. 23/21, 61/21 i 105/21).

Ukupna vrijednost programa je iznosila **87.000.000,00** KM, od čega je realizirano **86.214.299,69** KM odnosno **99,10%**.

Programom su planirane novčane podrške po modelu poticaja proizvodnji i to:

- novčane podrške u biljnoj proizvodnji u iznosu od 11.207.224,45 KM i
- novčane podrške u animalnoj proizvodnji u iznosu od 59.095.539,00 KM, s tim da su realizovane, odnosno odobrene novčane podrške u biljnoj proizvodnji u iznosu od 11.205.045,55KM, a u animalnoj proizvodnji u iznosu od 59.049.362,36 KM.

S tim u vezi u 2021. godini su propisane mjere poticaja proizvodnji kako slijedi:

5.1 Novčane podrške u biljnoj proizvodnji

Tabela 38. Odobreni poticaji biljnoj proizvodnji u 2021. godini po vrstama poticaja

A/1		BILJNA PROIZVODNJA	Planirano prema Programu	Odobreno u KM
A/1-1	Br.	Proizvodnja ratarskih, povrtlarskih kultura, voćarskih kultura, grožđa i maslina		
	1.	Proizvodnja krušnih žita (pšenica i raž)	3.199.782,85	3.199.782,85
	2.	Proizvodnja stočnog žita (ječam, zob i tritikale, kukuruz)	903.789,03	903.789,03
	3.	Proizvodnja krmnog bilja (silažni kukuruz, stočni grašak i grahorice)	2.112.492,15	2.112.052,15
	4.	Proizvodnja uljarica (uljana repica, suncokret i soja)	1.587.187,27	1.587.187,27
	5.	Proizvodnja heljde	462,00	462,00
	6.	Proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja	178.142,15	178.142,15
	7.	Proizvodnja povrća	753.465,80	753.465,80
	8.	Proizvodnja grožđa i maslina	1.165.653,19	1.165.653,19
	9.	Proizvodnja voća	570.090,56	570.090,56
	10.	Proizvodnja duhana u listu -Virdžinija, Berlej i Hercegovački ravnjak	7.977,60	7.977,60

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2021. GODINU -

A/1-2		Proizvodnja sjemena		
	11.	Proizvodnja sjemena strnih žitarica (naturalno)	292.795,30	254.700,00
	11.a	Proizvodnja sjemena strnih žitarica (deklarirano)		38.095,30
	12.	Proizvodnja sjemena kukuruza, soje i suncokreta (naturalno)	55.893,46	51.000,00
	12.a	Proizvodnja sjemena kukuruza, soje i suncokreta (deklarirano)		4.893,46
	13.	Proizvodnja sjemena krumpira (osnovno sjeme)		
	14.	Proizvodnja sjemena krumpira (sjeme I sorte reprodukcije)	3.655,00	3.655,00
A/1-3		Proizvodnja sadnog materijala		
	15.	krošnjastog voća	79.433,55	79.433,55
	16.	jagodičastog voća (borovnica i brusnica)		
	16a	malina i kupina	89.163,60	89.163,60
	16b	jagoda (frigo sadnice)		
	17.	Deklarirane sadnice vinove loze	23.960,70	23.960,70
A/1-4		Proizvodnja deklariranih presadnica povrća (kontejnerskih)		
	18.	presadnice povrća (salata, tikvica, špinat, celer, blitva, kukuruz šećerac i kornišon)		
	18.a	presadnice povrća (rajčica, paprika, krastavac, patlidžan, kupusi, dinja, lubenica)	64.359,12	64.359,12
	18.b	kalemljene presadnice povrća		
		Ukupno A/1-1, A1-2, A1-3, A1-4 (PROIZVODNJA 2021)		11.087.863,33
A/1-5		Nerealizirane podrške		
	18.	Nerealizirani zahtjevi klijenata iz prethodnih godina po modelu poticaja proizvodnji za biljnu proizvodnju, kojima zbog vršenja dodatne kontrole i nadzora nije isplaćena novčana podrška po Programu novčanih podrška	118.921,12	117.182,22
		UKUPNO A/1	11.207.224,45	11.205.045,55

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2021. GODINU -

Tabela 39. Pregled poticaja za biljnu proizvodnju po kantonima u Federaciji BiH

	BILJNA PROIZVODNJA	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
A/1-1	Proizvodnja ratarskih, povrtlarskih, voćarskih i vinogradarskih kultura											
1.	Proizvodnja krušnih žita (pšenica i raž)	0,00	680.620,93	64.947,02	6.018,00	2.155.158,07	22.125,00	174.162,27	91.391,00	3.555,16	1.805,40	3.199.782,85
2.	Proizvodnja stočnog žita (ječam, zob i tritikale)	0,00	238.201,79	10.930,55	21.412,80	185.417,56	30.617,40	253.127,09	123.836,25	30.769,19	9.476,40	903.789,03
3.	Proizvodnja krmnog bilja (silažni kukuruz, stočni grašak i grahorice)	0,00	223.414,76	66.785,53	54.544,00	43.450,00	125.858,62	626.917,67	804.572,47	153.077,50	13.431,60	2.112.052,15
4.	Proizvodnja uljarica (uljana repica, suncokret i soja)	0,00	98.028,00	0,00	0,00	1.435.507,65	0,00	28.131,00	25.520,62	0,00	0,00	1.587.187,27
5.	Proizvodnja heljde	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	462,00	0,00	0,00	462,00
6.	Proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja	0,00	0,00	40.537,31	1.792,00	0,00	7.464,80	0,00	0,00	0,00	128.348,04	178.142,15
7.	Proizvodnja povrća	0,00	36.425,40	142.435,80	3.300,00	6.000,00	23.306,00	10.798,60	5.300,00	1.000,00	524.900,00	753.465,80
8.	Proizvodnja grožđa i maslina	0,00	4.767,10	921.125,14	0,00	0,00	0,00	0,00	2.483,00	8.996,65	228.281,30	1.165.653,19
9.	Proizvodnja voća	5.805,54	0,00	503.586,46	0,00	17.212,00	9.087,00	0,00	0,00	21.334,56	13.065,00	570.090,56
10.	Proizvodnja duhana u listu	0,00	0,00	0,00	0,00	7.977,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7.977,60

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2021. GODINU -

A/1-2	Proizvodnja sjemena	BPŽ	K10	HNŽ	ŽS	PŽ	SBŽ	TŽ	USŽ	ZDŽ	ZHŽ	UKUPNO
11.	Proizvodnja sjemena strnih žitarica (naturalno)	0,00	241.200,00	0,00	0,00	13.500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	254.700,00
11.a	Proizvodnja sjemena strnih žitarica (deklarirano)	0,00	0,00	0,00	0,00	38.095,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	38.095,30
12.	Proizvodnja sjemena kukuruza, soje i suncokreta (naturalno)	0,00	0,00	0,00	0,00	51.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	51.000,00
12.a	Proizvodnja sjemena kukuruza, soje i suncokreta (deklarirano)	0,00	0,00	0,00	0,00	4.893,46	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4.893,46
13.	Proizvodnja sjemena krumpira (osnovno sjeme)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14.	Proizvodnja sjemena krumpira (sjeme I sorte reprodukcije)	0,00	3.655,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3.655,00
A/1-3	Proizvodnja sadnog materijala	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
15.	Krošnjastog voća	0,00	0,00	7.762,50	0,00	24.534,00	11.084,85	36.052,20	0,00	0,00	0,00	79.433,55
16.	Jagodičastog voća (borovnica i brusnica)	56.400,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	56.400,00
16a	Malina i kupina	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	32.763,60	0,00	0,00	0,00	0,00	32.763,60

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2021. GODINU -

16b	Jagoda (frigo sadnice)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
17.	Deklarirane sadnice vinove loze	0,00	0,00	23.960,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	23.960,70
A/1-4	Proizvodnja deklariranih presadnica povrća (kontejnerskih)	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
18.	presadnice povrća (salata, tikvica, špinat, celer, blitva, kukuruz šećerac i kornišon)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
18.a	presadnice povrća (rajčica, paprika, krastavac, patlidžan, kupusi, dinja, lubenica)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	25.222,64	0,00	0,00	39.136,48	64.359,12
18.b	kalemijene presadnice povrća	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A/1-5	Nerealizirane pordške	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
19	Nerealizirani zahtjevi klijenata iz prethodnih godina po modelu poticaja proiz.- bilj. proiz., kojima zbog vršenja dodatne kontrole nije isplaćen poticaj	0,00	2.076,21	78.635,30	0,00	0,00	0,00	17.246,46	1.988,40	0,00	17.235,85	117.182,22
	SVEGA A/1	62.205,54	1.528.389,19	1.860.706,31	87.066,80	3.982.745,64	262.307,27	1.171.657,93	1.055.553,74	218.733,06	975.680,07	11.205.045,55

5.1.1 Efekti novčanih podrški u biljnoj proizvodnji

Indikatori praćenja efekata poticaja u biljnoj proizvodnji u 2021/2020 godinu izraženi su kroz broj hektara obuhvaćenih poticajima, odnosno brojem sadnica i presadnica, kao i iznosom poticaja po kulturama.

Obračun efekata poticaja vrši se na osnovu svih zaprimljenih i odobrenih zahtjeva za 2020. godinu, odnosno 2021. godinu, dakle analizom efekata obuhvaćeni su svi odobreni i isplaćeni zahtjevi u 2021. godini.

Nadležna kantonalna ministarstva su u skladu sa članom 27. Zakona o novčanim podrškama („Službene novine FBiH“ broj 42/10 i 99/19) izvršila utvrđivanje činjeničnog stanja na terenu za sve odobrene zahtjeve za biljnu proizvodnju.

Efekti poticaja u biljnoj proizvodnji bilježe trend rasta i trend smanjenja što zavisi od pojedinačnih proizvodnji. Tako je zabilježen najveći rast u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu kod proizvodnje stočnih žita i to od 32%, zatim je zabilježeno povećanje kod proizvodnje hljebnih žita za 16%, kao i kod sadnica krošnjastog voća za 13%. Blagi rast proizvodnje je zabilježen kod proizvodnje krmnog bilja za 9% i kod proizvodnje povrća za 2%.

Pad efekata poticaja ostvaruju sljedeće proizvodnje: proizvodnja heljde za 92% (poticane površine su pale sa 18,5 ha na 1,5 ha), zatim je proizvodnja sadnica vinove loze pala za oko 60%, a duhana za 31%, proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja za 13%, a proizvodnja grožđa i maslina za 4% i proizvodnja uljarica za 3%, dok najniži pad proizvodnje imamo u proizvodnji voća sa svega 1%.

Efekti poticaja u proizvodnji sjemena (strna žita, kukuruz, soja i suncokret) su veoma velikom padu za 68%, dok je proizvodnja sjemena krompira (proizvedenog u 2020. godini zbog specifičnosti proizvodnje isplata se vrši u 2021. godini) ostvarena na površini od 2,2 ha, s tim da u prethodnoj godini nije isplaćen poticaj za ovu proizvodnju, te nije moguće izvršiti poređenje.

Također, kod proizvodnje sadnog materijala i presadnica povrća u 2021. godini imamo evidentiranu proizvodnju sadnica maline i kupine kao i presadnice povrća (paradajz, paprika, krastavac, patlidžan, kupus dinja i lubenica) za čiju proizvodnju u 2020. godini nisu isplaćeni poticaji.

Posmatrajući ukupne poljoprivredne površine za koje su isplaćene novčane podrške (proizvodnja ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa, maslina i proizvodnja sjemena) možemo zaključiti da je došlo do povećanja površina za 5% odnosno poticane površine su povećane sa 21.329 ha na 22.395 ha.

Tabela 40. Indikatori praćenja efekata poticaja u biljnoj proizvodnji 2021/2020 godini

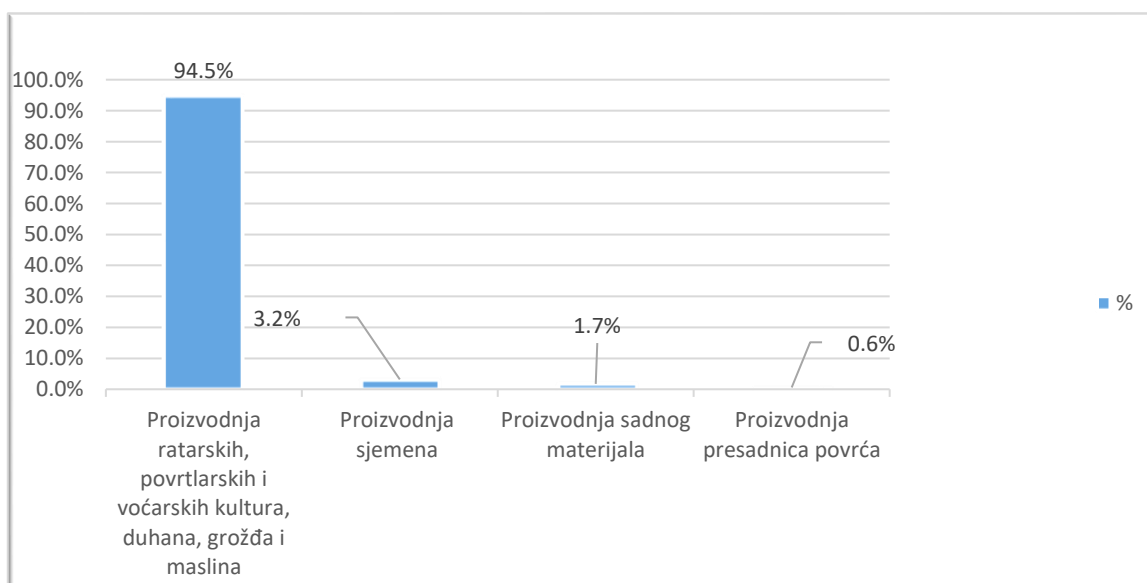
BILJNA PROIZVODNJA	2020. godina				2021. godina				Indeks 2021/2020
	Ukupno odobreni zahtjevi (KM)	Poticana količina (ha i kom)	Poticaj po jedinici mjere: ha i kom - za pravna lica i obrte (KM)	Poticaj po jedinici mjere: ha i kom - za fizička lica (KM)	Ukupno odobreni zahtjevi (KM)	Poticana količina (ha i kom)	Poticaj po jedinici mjere: ha i kom - za pravna lica i obrte (KM)	Poticaj po jedinici mjere: ha i kom - za fizička lica (KM)	
Proizvodnja ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina									
Proizvodnja hljebnih žita (pšenica i raž)	2.763.984,45	4.684,7	590	590	3.199.782,85	5.423,4	590	590	116
Proizvodnja stočnog žita (ječam, zob i tritikale)	679.702,88	2.184,6	330	260	903.789,03	2.884,4	330	260	132
Proizvodnja krmnog bilja (silažni kukuruz, stočni grašak i grahorce)	1.949.469,82	7.382,0	280	220	2.112.052,15	8.019,2	280	220	109
Proizvodnja uljarica (uljana repica, suncokret i soja)	1.669.927,17	3.710,9	450	450	1.587.187,27	3.607,7	450	450	97
Proizvodnja heljde	6.577,88	18,5	380	300	462,00	1,5	380	300	8
Proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja	198.133,60	405,6	560	450	178.142,15	352,9	560	450	87
Proizvodnja povrća	629.208,64	375,0	2.000	1.600	753.465,80	382,7	2.000	2.000	102
Proizvodnja grožđa i maslina	935.314,20	935,3	1.000	0	1.165.653,19	899,3	1.300	0	96
Proizvodnja voća	442.582,30	442,6	1.000	0	570.090,56	438,5	1.300	0	99
Proizvodnja duhana u listu (Virdžinija i Berley, Hercegovački ravnjak klasa I-IV)	11.555,00	9,8	1.400	1.100	7.977,60	6,8	1.400	1.100	69
Proizvodnja sjemena									
Proizvodnja sjemena strnih žitarica (pšenica, ječam, raž, zob) i heljda	945.935,06	1.006,3	940	0	292.795,30	321,1	900-naturalno, 1.000-deklarirano	0	32
Proizvodnja sjemena kukuruza, soje i suncokreta	173.366,60	173,4	1.000	0	55.893,46	55,5	1.000-naturalno, 1.100-deklarirano	0	32
Proizvodnja sjemena krompira (osnovno sjeme)	0,00	0,0	2.000	0	0,00	0,0	2.000	0	0
Proizvodnja sjemena krompira (sjeme I sorte reprodukcije)	0,00	0,0	1.700	0	3.655,00	2,2	1.700	0	0

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2021. GODINU -

Proizvodnja sadnog materijala									
Deklarisane sadnice krošnjastog voća	70.177,95	155.951	0,45	0	79.433,55	176.519	0,45	0	113
Deklarisane sadnice jagodičastog voća - borovnica i brusnica	0,00	0	0,30	0	0,00	0	0,30	0	0
-malina i kupina	0,00	0	0,05	0	89.163,60	297.212	0,30	0	0
Deklarisana sadnica jagoda frigo sadnica	0,00	0	0,05	0	0,00	0	0,05	0	0
Deklarisane sadnice vinove loze	56.573,10	125.718	0,45	0	23.960,70	53.246	0,45	0	42
Proizvodnja deklariranih presadnica povrća (kontejnerskih)									
Presadnice povrća (kontejnerske) - (salata, tikvica, špinat, celer, blitva, kukuruz šećerac i kornišon)	0	0	0	0	0	0,00	0,01	0	0
Presadnice povrća (kontejnerske)- (paradajz, paprika, krastavac, patlidžan, kupus, dinja, lubenica)	0	0	0	0	64.359,12	3.217.956	0,02	0	0
Kalemljene presadnice povrća (kontejnerske)	0	0	0	0	0	0	0,03	0	0
UKUPNO	10.532.508,65				11.087.863,33				

Napomena: U skladu sa Programom novčanih podrški u 2021. godini sjemena strnih žita su poticana na površini 283 ha-naturalno, a 38,10 ha deklarirano, dok su sjemena kukuruza, soje i suncokreta poticana na površini od 51 ha-naturalno, 4,45 ha deklarirano

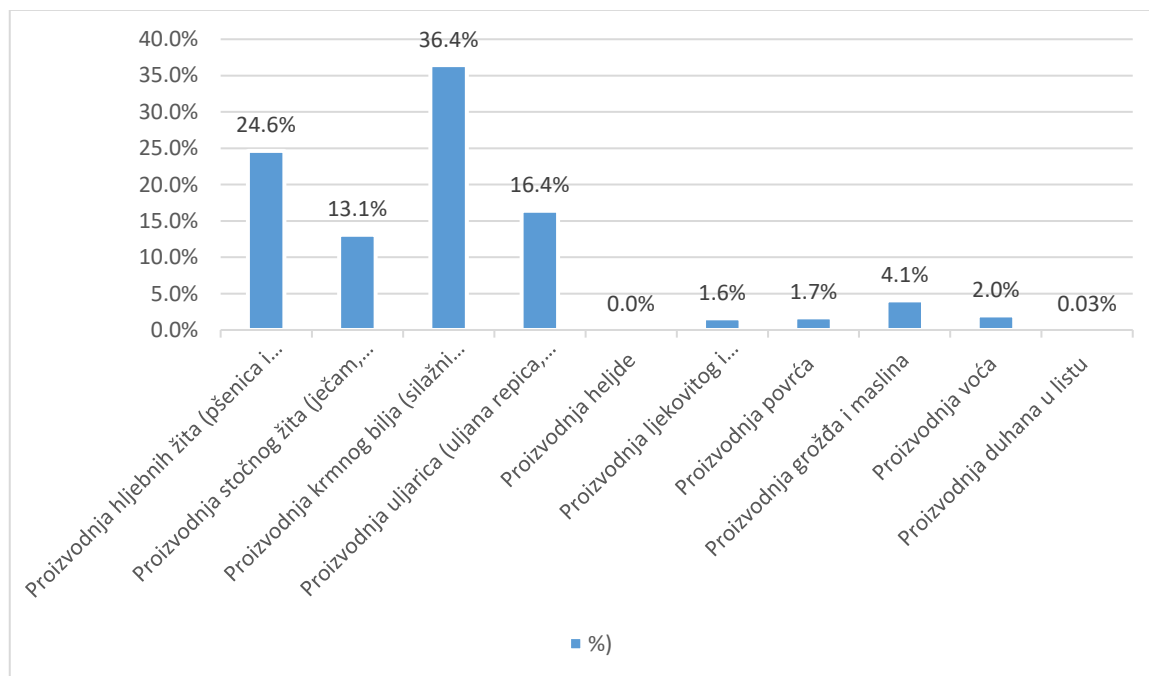
Grafikon 38. Novčane podrške u biljnoj proizvodnji u 2021. godini (%)

Najveći udio u novčanim podrškama u biljnoj proizvodnji u 2021. godini, kao što se vidi iz prethodnog grafikona, je u proizvodnji ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura,

duhana, grožđa i maslina i to 94,5%, dok je za proizvodnju sjemena, sadnog materijala i presadnica izdvojeno svega 5,5%.

Grafikon 39. Efekti poticaja, poticane površine u proizvodnji ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina u 2021. godini (%)

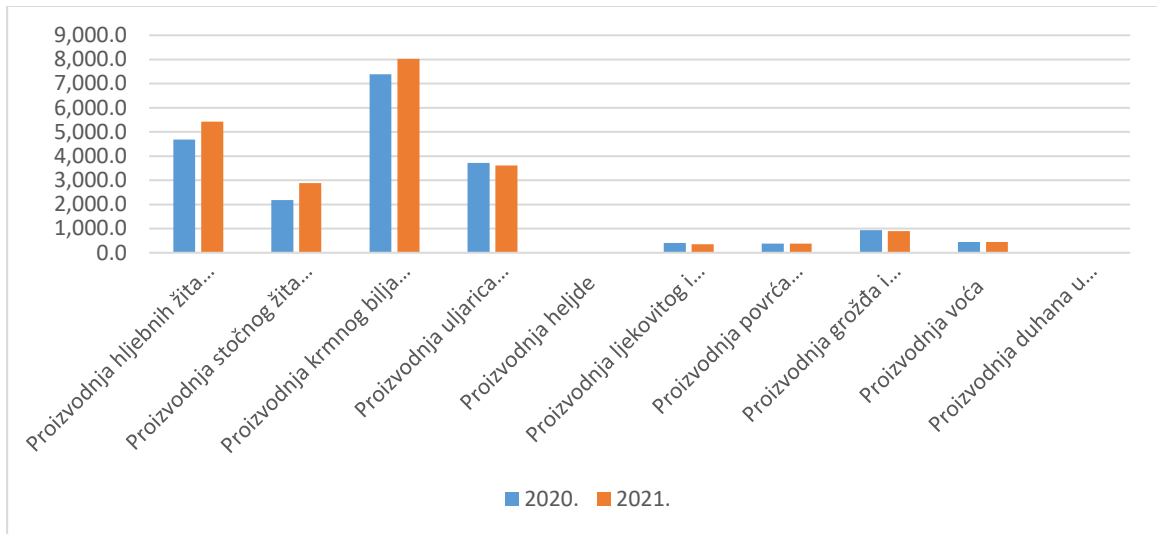

U 2021. godini od ukupno poticanih površina u proizvodnji ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina najzastupljenija je proizvodnja pod krmnim kulturama i to na površini od 8.019 ha, odnosno 36,4%, zatim na drugom mjestu je proizvodnja hljebnih žita na površini od 5.423,4 ha, odnosno 24,6%, proizvodnja uljarica na površini od 3.607,7 ha, odnosno 16,4% i proizvodnja stočnog žita na površini od 2.884,4 ha (13,1%).

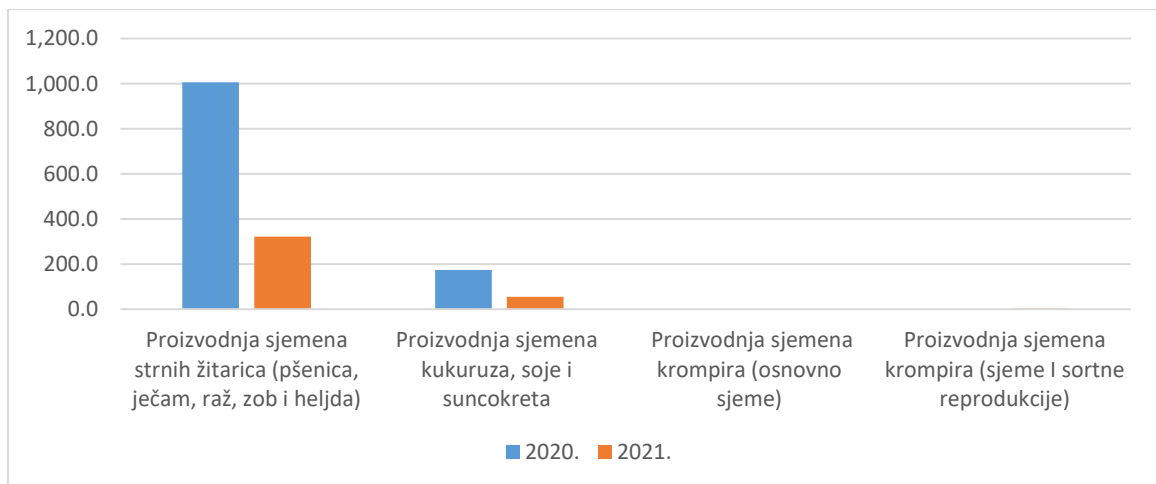
U ukupnim površinama koje su poticane u biljnoj proizvodnji navedene kulture imaju ukupno procentno učešće od 92,1%. Sve ostale kulture učestvuju sa samo 7,9% u ukupnim poticanim površinama u biljnoj proizvodnji.

Ukupne poticane površine gore navedenih kultura u 2020. godini bile su 20.149 ha, a u 2021. godini 22.016,3 ha, što čini povećanje efekata poticaja za date kulture i to za 9,3%.

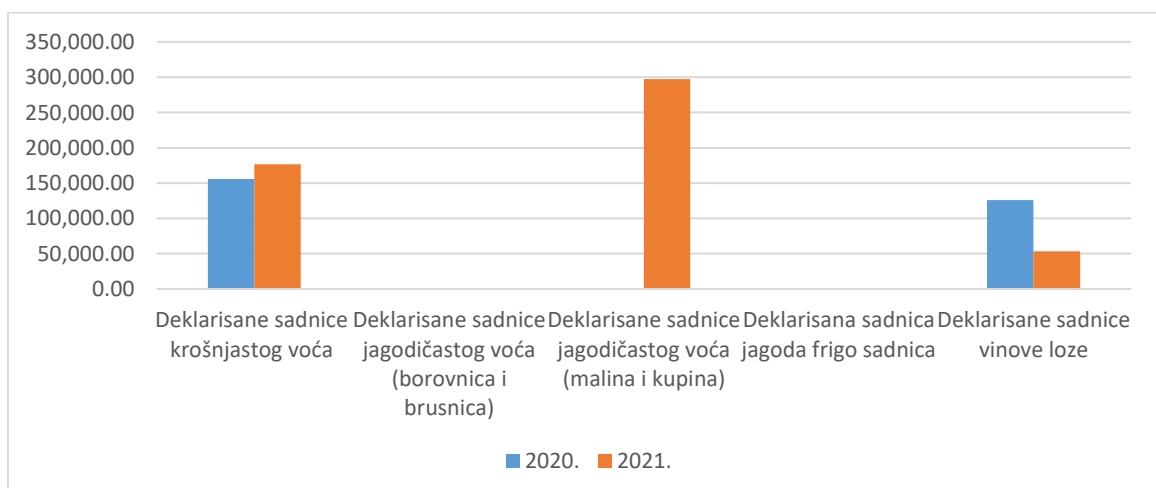
Grafikon 40. Efekti poticaja u proizvodnji ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina 2020/2021.godini (ha)

Grafikon 41. Efekti poticaja u proizvodnji sjemena poljoprivrednog bilja u 2020/2021 godine (ha)

Grafikon 42. Efekti poticaja u proizvodnji sadnog materijala u 2020/2021 godine (kom)

Efekte poticaja u proizvodnji sjemena izraženi kroz zasijanu površinu u 2021. godini u odnosu na prethodnu godinu pokazuju veoma veliki pad proizvodnje od 68% i to kod proizvodnje sjemena strnih žitarica smanjenje proizvodnje sa 1.006 ha na 321 ha, a kod proizvodnje sjemena kukuruza, soje i suncokreta bilježi se pad sa 173 ha na 55,5 ha.

U proizvodnji sadnog materijala efekti poticaja u 2021. u odnosu na 2020. godini, izraženi su kroz broj komada sadnica i bilježe povećanje za 87% odnosno, ukupan broj sadnica u 2020. godini od 281.669 komada se povećao na 526.977 komada u 2021. godini. Ovo povećanje je ostvareno u 2021. godini prvenstveno u proizvodnji sadnica maline i kupine i to 297.212 komada, a u prethodnoj godini nije bilo isplate poticaja za ovu proizvodnju iako je Programom novčanih podrški bila planirana. Kod proizvodnje sadnog materijala zabilježeno je smanjenje u proizvodnji sadnica vinove loze za 58%, odnosno broj sadnica od 125.718 komada u 2020. godini je smanjen na 53.246 komada u 2021. godini.

5.2 Novčane podrške u animalnoj proizvodnji

Tabela 41. Odobreni poticaji u animalnoj proizvodnji u 2021. godini po mjerama

A/2		ANIMALNA PROIZVODNJA	Planirano prema Programu (KM)	Odobreno (KM)
A/2-1	Br.	Govedarska proizvodnja		
	1.	Proizvodnja svježeg kravljeg mlijeka	38.798.065,47	38.790.912,80
	2.	Proizvodnja goveđeg mesa - tov junadi od teladi iz domaćeg uzgoja	2.771.797,97	2.771.797,97
	2a.	Proizvodnja goveđeg mesa - tov junadi od teladi iz uvoza	200.880,00	200.880,00
	3.	Uzgoj rasplodne stoke - rasplodnih junica	2.168.880,00	2.168.880,00
	4.	Uzgoj goveda u sustavu krava - tele	3.471.267,00	3.471.267,00
A/2-2		Ovčarska i kozarska proizvodnja	0,00	
	5.	Proizvodnja ovčjeg mlijeka	143.078,35	143.078,35
	6.	Proizvodnja kozjeg mlijeka	304.419,97	304.419,97
	7.	Uzgoj rasplodne stoke (ovce)	4.326.092,58	4.325.592,58
	8.	Uzgoj rasplodne stoke (koze)	161.296,50	161.296,50
A/2-3		Svinjogojska proizvodnja	0,00	
	9.	Proizvodnja svinjskog mesa - tov svinja	1.731.912,00	1.731.912,00
	10.	Uzgoj rasplodne stoke - krmača	75.960,00	75.960,00
A/2-4		Peradarska proizvodnja	0,00	
	11.	Uzgoj 18-tjednih pilenki	51.609,00	51.609,00

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2021. GODINU -

	12.	Uzgoj matičnog jata - pilenki teške roditeljske linije	233.611,80	233.611,80
	13.	Uzgoj matičnog jata - pilenki lake roditeljske linije	0,00	0,00
A/2-5		Pčelarska proizvodnja	0,00	
	14.	Košnice pčela, uzgoj pčelinjih zajednica	828.861,00	828.861,00
A/2-6		Ribarska proizvodnja	0,00	
	15.	Proizvodnja/uzgoj slatkovodne ribe	2.277.008,83	2.277.008,83
	16.	Proizvodnja/uzgoj morske ribe	150.526,58	150.526,58
A/2-7		Izvorne zaštićene pasmine životinja	0,00	
	17.	bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u čistoj krvi		30.400,00
	17a	bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u tipu		110.950,00
	18.	pas tornjak	141.925,00	575,00
		Ukupno A/2-1, A/2-2, A/2-3, A/2-4, A/2-5, A/2-6, A/2-7 (PROIZVODNJA 2021)		57.829.539,38
A/2-8	19.	Nerealizirani zahtjevi klijenata iz prethodnih godina po modelu poticaja proizvodnji za animalnu proizvodnju, kojima zbog vršenja dodatne kontrole i nadzora nije isplaćena novčana podrška po Programu novčanih podrški	1.258.346,98	1.219.822,98
		UKUPNO A/2	59.095.539,03	59.049.362,36

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2021. GODINU -

Tabela 42. Pregled poticaja za animalnu proizvodnju (A/2) po kantonima u Federaciji BiH za 2021. godinu

A/2		ANIMALNA PROIZVODNJA	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
A/2-1		Govedarska proizvodnja											
	1.	Proizvodnja kravljeg mlijeka	27.844,25	5.286.929,16	1.440.586,89	2.038.013,90	762.459,99	4.942.490,61	8.432.906,33	10.256.195,57	4.994.864,47	608.621,63	38.790.912,80
	2.	Proizvodnja goveđeg mesa – tov junadi od domačeg uzgoja	0,00	738.750,00	39.120,00	348.450,00	122.974,20	230.760,00	615.450,00	238.053,77	308.790,00	129.450,00	2.771.797,97
	2a.	Proizvodnja goveđeg mesa - tov junadi od teladi iz uvoza	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	68.160,00	132.720,00	200.880,00
	3.	Uzgoj rasplodne stoke - rasplodnih junica	2.100,00	806.820,00	107.100,00	95.340,00	49.140,00	220.080,00	285.180,00	367.920,00	151.200,00	84.000,00	2.168.880,00
	4.	Uzgoj govoda u sustavu krava - tele	0,00	2.496.780,00	286.650,00	89.880,00	0,00	71.970,00	31.500,00	120.412,00	194.880,00	179.195,00	3.471.267,00
A/2-2		Ovčarska i kozarska proizvodnja	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
	5.	Proizvodnja ovčjeg mlijeka	0,00	35.304,75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	102.698,80	5.074,80	143.078,35
	6.	Proizvodnja kozjeg mlijeka	0,00	115.454,80	57.100,00	0,00	0,00	0,00	27.720,82	0,00	15.040,00	89.104,35	304.419,97
	7.	Uzgoj rasplodne stoke (ovce)	57.535,00	975.443,54	640.355,00	306.255,00	0,00	916.824,04	251.930,00	379.650,00	707.830,00	89.770,00	4.325.592,58

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2021. GODINU -

	8.	Uzgoj rasplodne stoke (koze)	4.425,00	47.061,50	23.500,00	3.760,00	0,00	6.150,00	7.250,00	2.375,00	29.565,00	37.210,00	161.296,50
A/2-3		Svinjogojska proizvodnja	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
	9.	Proizvodnja svinjskog mesa - tov svinja od prasadi iz domaćeg uzgoja	0,00	174.660,00	44.520,00	0,00	321.728,00	4.000,00	0,00	0,00	26.584,00	1.160.420,00	1.731.912,00
	10.	Uzgoj rasplode stoke-kрмаča	0,00	11.200,00	0,00	0,00	31.680,00	10.160,00	1.800,00	960,00	14.360,00	5.800,00	75.960,00
A/2-4		Peradarska proizvodnja	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
	11.	Uzgoj 18-tjednih pilenki	0,00	0,00	1.645,50	3.225,00	12.459,00	11.130,00	17.749,50	1.500,00	3.900,00	0,00	51.609,00
	12.	Uzgoj pilenki teške roditeljske linije	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	65.612,40	0,00	167.999,40	0,00	233.611,80
A/2-5		Pčelarska proizvodnja	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
	14.	Košnice pčela, uzgoj pčelinjih zajednica	6.450,00	15.033,00	48.540,00	86.943,00	3.480,00	101.592,00	25.572,00	246.528,00	148.407,00	146.316,00	828.861,00
A/2-6		Ribarska proizvodnja	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
	15.	Uzgoj slatkovodne ribe	0,00	0,00	656.916,08	39.758,12	0,00	191.321,40	0,00	513.391,83	0,00	875.621,40	2.277.008,83
	16.	Uzgoj morske ribe	0,00	0,00	150.526,58	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	150.526,58
A/2-7		Izvorne zaštićene pasmine životinja	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2021. GODINU -

17.	bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u čistoj krvi	0,00	1.600,00	7.000,00	17.600,00	1.750,00	0,00	0,00	0,00	1.750,00	700,00	30.400,00
17a	bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u tipu	1.000,00	4.500,00	2.800,00	3.350,00	200,00	0,00	1.600,00	14.250,00	27.350,00	55.900,00	110.950,00
18.	pas tornjak	0,00	505,00	0,00	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00	0,00	0,00	575,00
A/2-8	Nerealizirani zahtjevi	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
19.	Nerealizirani zahtjevi klijenata iz prethodnih godina po modelu poticaja proizvodnji, kojima zbog nedostatka sredstava ili vršenja naknadnih kontrola i provjera nije isplaćen poticaj	670,54	35.924,20	0,00	4.512,00	730,58	74.519,86	469.636,94	31.300,84	575.419,92	27.108,10	1.219.822,98
	SVEGA A/2	100.024,79	10.745.965,95	3.506.360,05	3.037.087,02	1.306.601,77	6.781.067,91	10.233.907,99	12.172.537,01	7.538.798,59	3.627.011,28	59.049.362,36

5.2.1 Efekti novčanih podrški u animalnoj proizvodnji

Indikatori praćenja efekata poticaja u animalnoj proizvodnji u 2021/2020 godinu izraženi su kroz broj grla, kljunova, košnica pčela, litara mlijeka, obuhvaćenih plaćanjem po jedinici mjere i iznosom poticaja po vrsti animalne proizvodnje.

Obračun efekata poticaja urađen je na osnovu svih odobrenih i isplaćenih zahtjeva iz 2020. i 2021. godine, odnosno u godinama kada su klijenti ostvarili proizvodnju i svoje pravo na podršku.

Napominjemo da svi odobreni zahtjevi nisu isplaćeni, jer je određen broj zahtjeva poslan na kontrolu Federalnoj upravi za inspekcijske poslove da u saradnji sa kantonalnom poljoprivrednom inspekcijom izvrši dodatnu kontrolu. Međutim upitno je da li će se inspekcijskim pregledom utvrditi neka nepravilnost i da li će isti biti isplaćeni, tako da su se u ovoj analizi uzeti podaci samo o isplaćenim zahtjevima, a što je u skladu sa Informacijom o odobrenim transferima za poljoprivredu, koja se svake godine dostavlja Vladi Federacije BiH na usvajanje.

Efekti poticaja u animalnoj proizvodnji pokazuju da je zastupljen značajan rast gotovo u svim vrstama proizvodnji ili je proizvodnja ostala približno ista kao u prethodnoj godini. Najznačajnije procentualno povećanje je zabilježeno u poticanju izvornih zaštićenih pasmina (bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u čistoj krvi) i to za 120%, s tim da se povećao broj grla sa 40 na 88 grla. Značajno povećanje imamo kod uzgoja 18-sedmičnih pilenki i to za 71%, a kod tova junadi od teladi iz uvoza za oko 35%, kao i kod uzgoja rasplodnih krmača za oko 30%. Također imamo zabilježen značajan rast kod uzgoja rasplodnih ovaca i to za 24%, kao i kod uzgoja rasplodnih koza za oko 19%, zatim je zabilježen rast kod uzgoja goveda u sistemu krava tele za 18%, kod uzgoja junica za 16% i kod uzgoja pčelinjih zajednica za 12%. Procentualno veoma malo povećanje zabilježeno je kod proizvodnje kravljeg mlijeka (4%), tova junadi od teladi iz domaćeg uzgoja (3%) i kod uzgoja slatkovodne ribe (2,5%).

Značajniji pad efekata poticaja kod animalne proizvodnje u 2021. godini nije zabilježen, već imamo prisutno blago smanjenje, tako da možemo reći da se proizvodnja u 2021. godini zadržala na nivou iz 2020. godine. Tako da je procentualno najveće smanjene u proizvodnji ovčjeg mlijeka i to za 7%, a u proizvodnji kozjeg mlijeka za 4%. Pored navedenog zabilježeno je i smanjenje u proizvodnji svinjskog mesa za 5%.

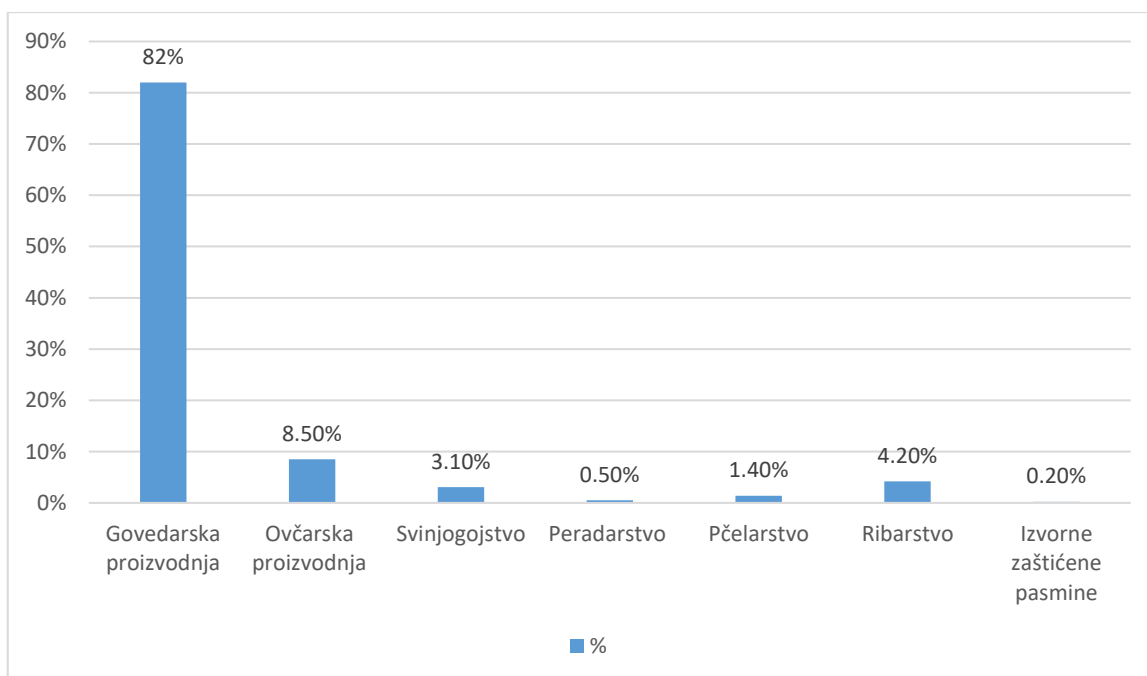
Tabela 43. Indikatori efekata poticaja u animalnoj proizvodnji za 2021/2020 godinu

ANIMALNA PROIZVODNJA	2020. godina				2021. godina				Indeks 2021/ 2020
	Ukupno odobreni zahtjevi (KM)	Poticana količina (litar, grlo, kljun, kg, kom)	Poticaj po jedinici mjere: litr, grlu, kljunu, kg - za pravna lica i obrte (KM)	Poticaj po jedinici mjere: litr, grlu, kljunu, kg - za fizička lica (KM)	Ukupno odobreni zahtjevi (KM)	Poticana količina (litar, grlo, kljun, kg, kom)	Poticaj po jedinici mjere: litr, grlu, kljunu, kg - za pravna lica i obrte (KM)	Poticaj po jedinici mjere: litr, grlu, kljunu, kg - za fizička lica (KM)	
Govedarska proizvodnja									
Proizvodnja kravljeg mlijeka	37.496.482,68	135.455.735	0,29	0,26	38.790.912,80	140.917.083	0,29	0,26	104,0
Proizvodnja goveđeg mesa- tov junadi od teladi iz domaćeg uzgoja	2.663.640,00	6.744	420	330	2.771.797,97	6.950,00	420	330	103,1
Proizvodnja goveđeg mesa- tov junadi od teladi iz uvoza	149.040,00	621	240	190	200.880,00	837,00	240	190	134,8
Uzgoj krava prvotelki (rasplodnih junica)	1.863.540,00	4.437	420	0	2.168.880,00	5.164,00	420	0	116,4
Uzgoj govoda u sistemu krava - tele	2.957.550,00	7.114	420	330	3.471.267,00	8.383,00	420	330	117,8
Ovčarska i kozarska proizvodnja									
Proizvodnja svježeg ovčjeg mlijeka	153.023,15	386.313	0,40	0,35	143.078,35	359.514	0,40	0,35	93,1
Proizvodnja svježeg kozjeg mlijeka	316.519,20	800.023	0,40	0,35	304.419,97	769.250	0,40	0,35	96,2
Uzgoj rasplodne stoke (ovce)	3.422.325,00	120.880	40,00	25	4.325.592,58	150.082	40,00	25	124,2
Uzgoj rasplodne stoke (koze)	140.095,00	4.345	40,00	25	161.296,50	5.154	40,00	25	118,6
Svinjogojska proizvodnja									
Proizvodnja svinjskog mesa- tov svinja	1.822.100,00	30.527	60	44	1.731.912,00	29.026	60	44	95,1
Uzgoj rasplodnih krmača	57.360,00	383	160	120	75.960,00	500	160	120	130,5
Peradarska proizvodnja									
Uzgoj 18- sedmičnih pilenki	30.129,30	100.431	0,30	0	51.609,00	172.030	0,30	0	171,3
Uzgoj pilenki teške roditeljske linije	233.277,60	194.398	1,20	0	233.611,80	194.677	1,20	0	100,1

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2021. GODINU -

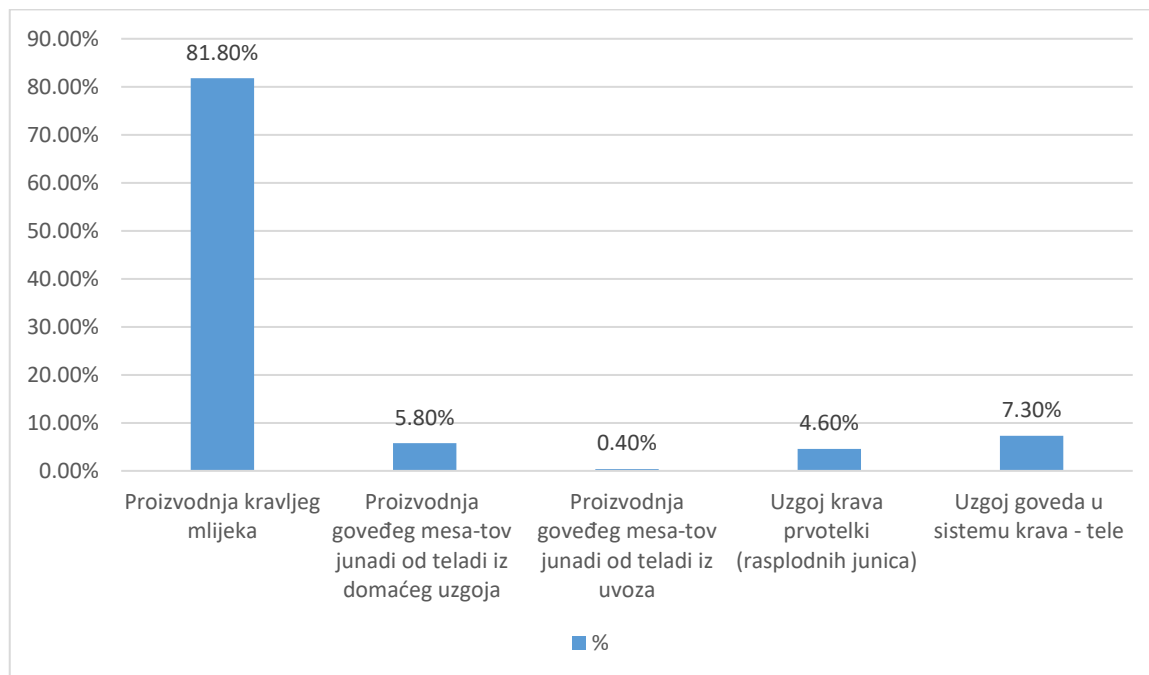
Uzgoj pilenki lahke roditeljske linije	0,00	0	1,20	0	0,00	0	1,20	0	0
Pčelarska proizvodnja									
Košnice pčela, uzgoj pčelinjih zajednica	717.714,00	102.783	15,00	6	828.861,00	115.153	15,00	6	112,0
Ribarska proizvodnja									
Uzgoj slatkovodne ribe	2.220.539,67	1.850.450	1,20	0	2.277.008,83	1.897.507	1,20	0	102,5
Uzgoj morske ribe	151.388,84	126.157	1,20	0	150.526,58	125.439	1,20	0	99,4
Izvorne zaštićene pasmine životinja									
Bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u čistoj krvi	14.000,00	40	400	350	30.400,00	88	400	350	220
Bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u tipu	109.300,00	469	250	200	110.950,00	469	250	200	100
Uzgoj psa tornjaka	585,00	15	40	35	575,00	15	40	35	100
UKUPNO	54.518.609,44				57.829.539,38				

Grafikon 43. Novčane podrške u stočarstvu u 2021. godini (%)

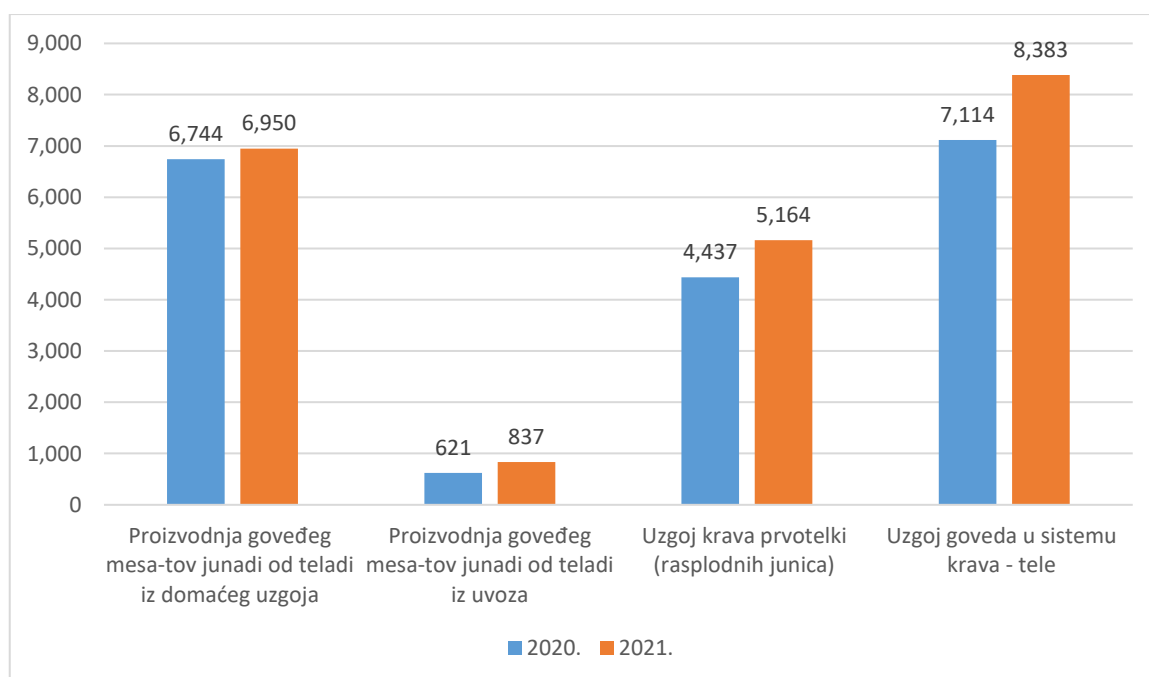
Od toga učešće pojedinih proizvodnji u govedarstvu je kao u grafikonu 44:

Grafikon 44. Udio novčanih podrški po proizvodnjama u okviru govedarske proizvodnje u 2021. godini (%)

Iz gore prikazanih grafikona vidi se da dominantno učešće u poticaju za animalnu proizvodnju u 2021. godini ima govedarstvo sa 82%, a u okviru govedarske proizvodnje najzastupljeniji su poticaji u proizvodnji mlijeka – 83,8%.

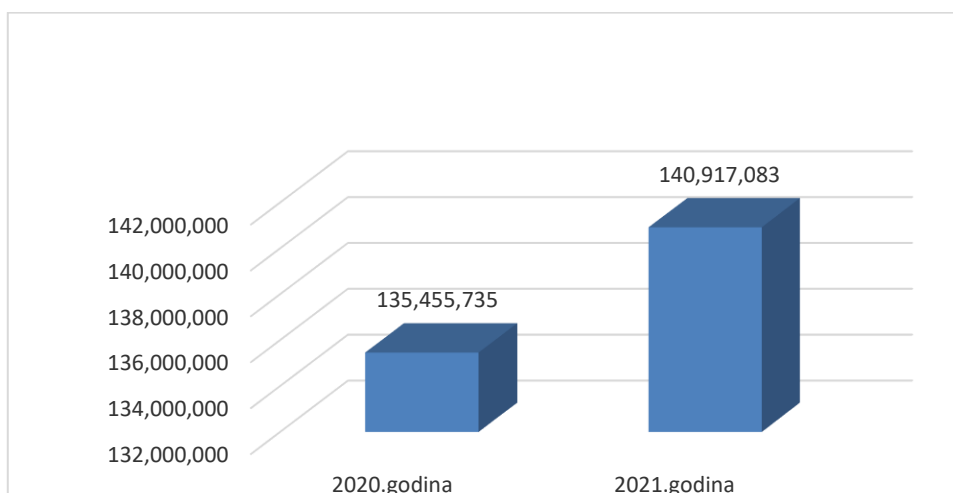
Grafikon 45. Efekti poticaja u govedarskoj proizvodnji u 2020/2021 (grla)

Efeki poticaja u govedarstvu u 2021. godini u odnosu na prethodnu godinu izraženi kroz broj grla imaju značajan rast i to povećanje je bilo za 13%, odnosno u 2021. godini se isplatilo novčanih podrški za 21.334 grla, dok je taj broj grla u 2020. godini bio 19.916.

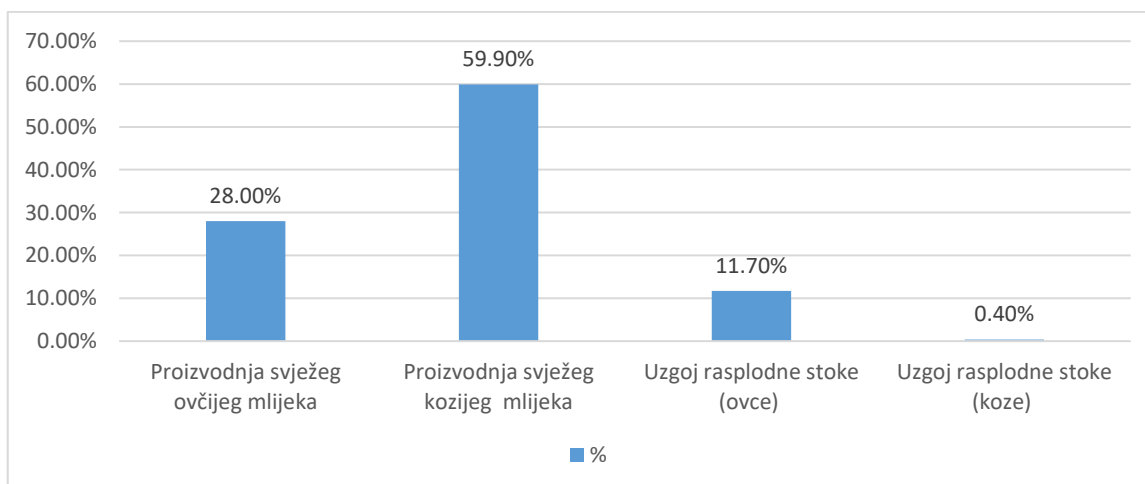
Kao što je vidljivo iz grafikona povećanje proizvodnje je zabilježeno u svim proizvodnjama u okviru govedarske proizvodnje, tako kod tova junadi od teladi iz domaćeg uzgoja povećanje je iznosilo 3%, odnosno u 2021. u odnosu na prethodnu godinu poticajima je bilo obuhvaćeno više 206 grla, zatim kod tova junadi od teladi iz uvoza povećanje je bilo za 216 grla, odnosno za oko 35%, kod rasplodnih junica povećanje za 727 grla, odnosno 16%, dok je kod uzgoja goveda u sistemu krava tele bilo brojčano najveće povećanje i to za 1.269 grla, odnosno procentualno je povećanje iznosilo oko 18%.

Grafikon 46. Efeki poticaja u proizvodnji kravljeg mlijeka u 2020/2021 godini (litara)

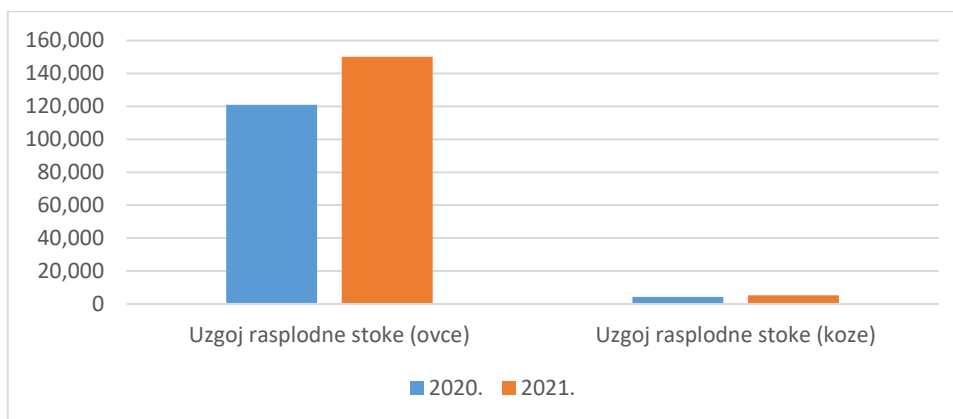

Efeki poticaja u proizvodnji kravljeg mlijeka u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu pokazuju povećanje ove proizvodnje za 4%, odnosno proizvodnja se povećala za oko 5,5 miliona litara.

Grafikon 47. Udio novčanih podrški po proizvodnjama u okviru ovčarske i kozarske proizvodnje u 2021. godini (%)

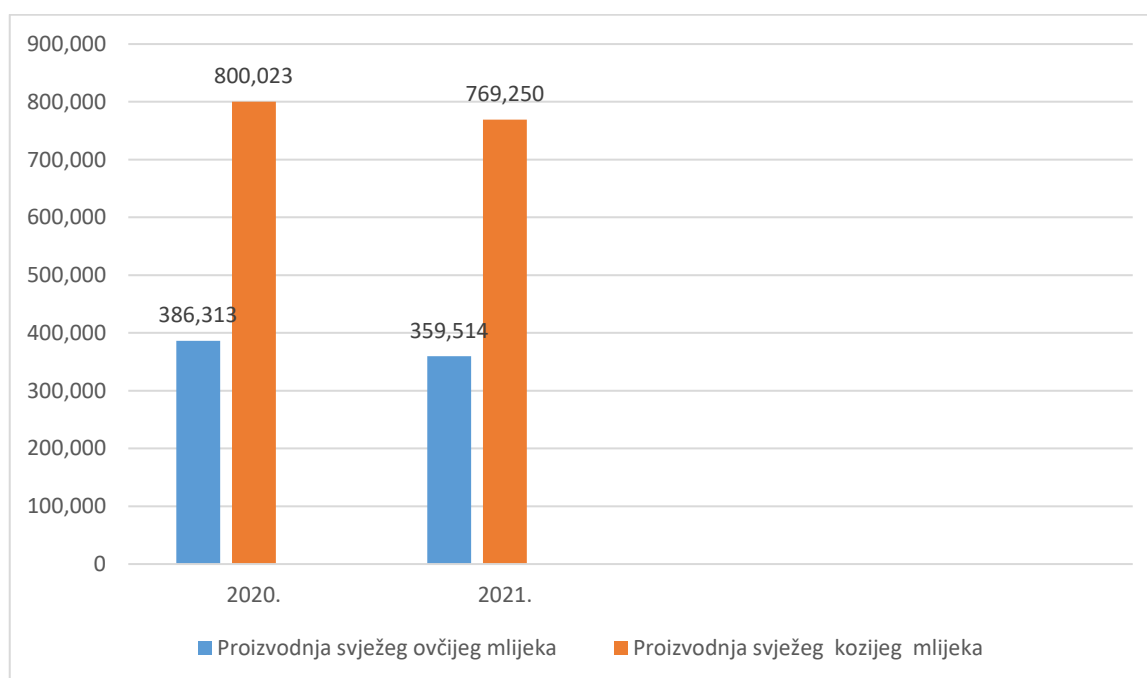

Grafikon 48. Efekti poticaja u uzgoju ovaca i koza za 2020/2021 (grla)

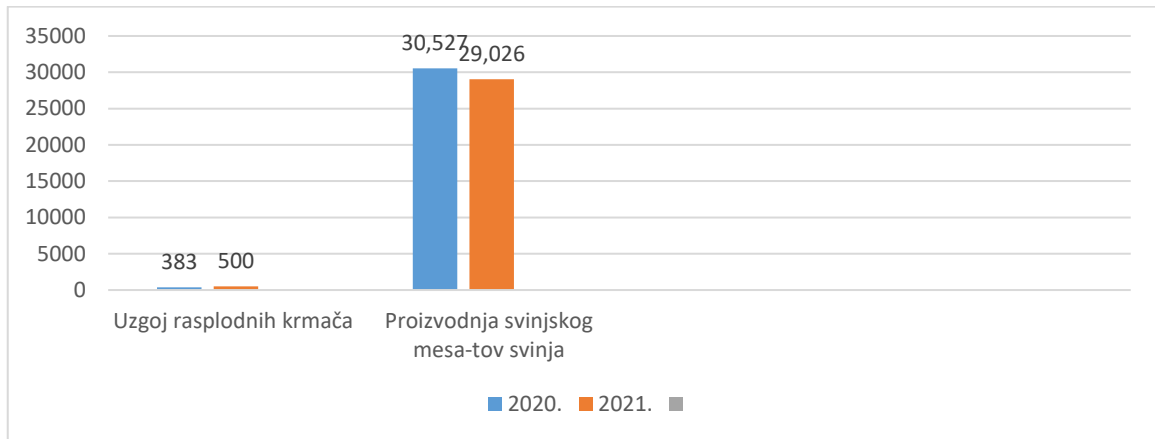
U 2021. godini u odnosu na 2020. godinu za efekte poticaja u ovčarstvu i kozarstvu možemo zaključiti da su rezultirali povećanjem broja grla obuhvaćenih poticajima i to za ovce oko 24%, a za koze oko 19%, odnosno povećan je broj ovaca za 29.202 grla, a koza za 809 grla.

Grafikon 49. Efekti poticaja u proizvodnji ovčijeg i kozijeg mlijeka u 2020/2021 (litara)

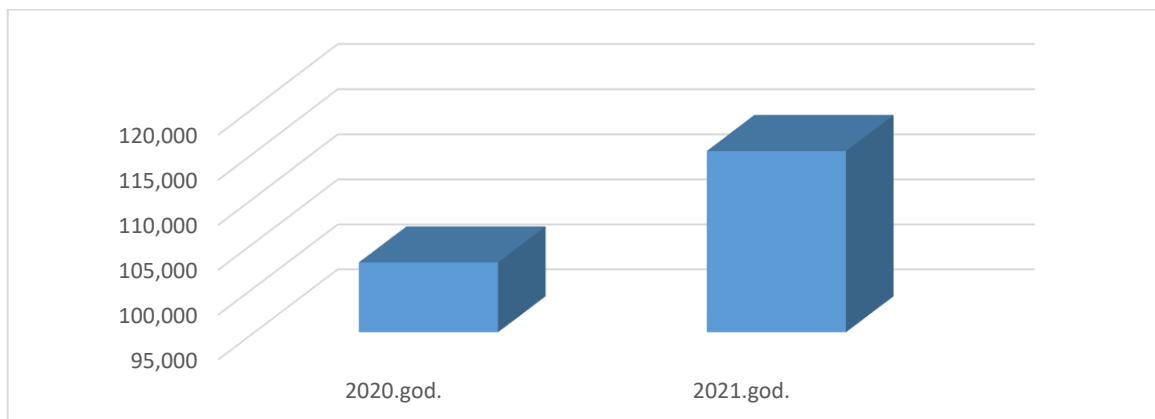
Efekti poticaja u proizvodnji svježeg ovčjeg i kozjeg mlijeka izraženi u litrama bilježe blagi pad u 2021. u odnosu na 2020. godinu, tako da je smanjena proizvodnja ovčjeg mlijeka za oko 26,8 hiljada litara, dok je smanjenje u proizvodnji kozjeg mlijeka bilo za oko 30,8 hiljada litara.

Grafikon 50. Efekti poticaja u svinjogojskoj proizvodnji u 2020/2021 (grla)

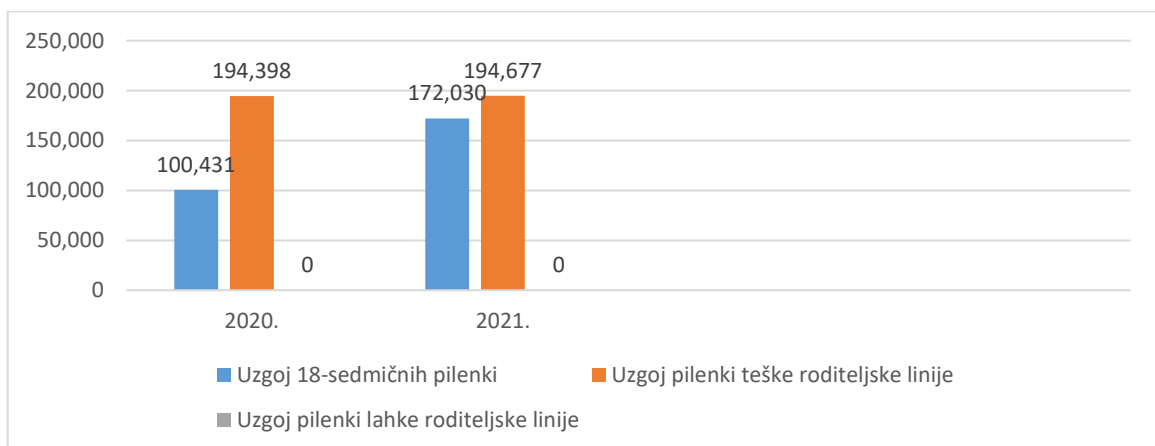

U 2021. godini efekti poticaja u svinjogojstvu bilježe rast u uzgoju rasplodnih krmača za 30% u odnosu na prethodnu godinu, odnosno došlo je do povećanja broja za 117 grla. Dok kod tova svinja u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu možemo zaključiti da je došlo do blagog smanjenja za 5%, odnosno u tovu je bilo manje oko 1,5 hiljada grla.

Grafikon 51. Efekti poticaja u pčelarstvu u 2020/2021 (košnice pčela)

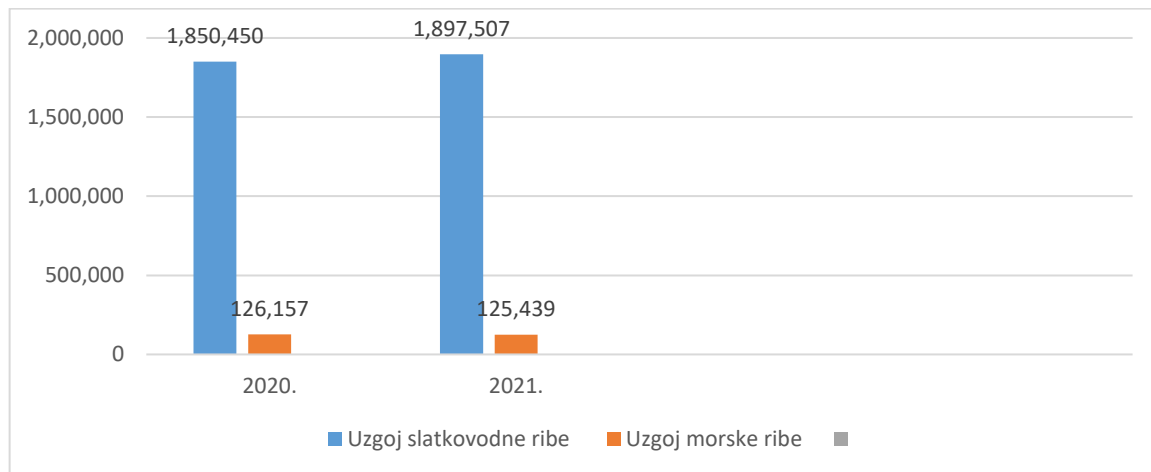

Grafikon 52. Efekti poticaja u peradarstvu u 2020/2021 (kljun)

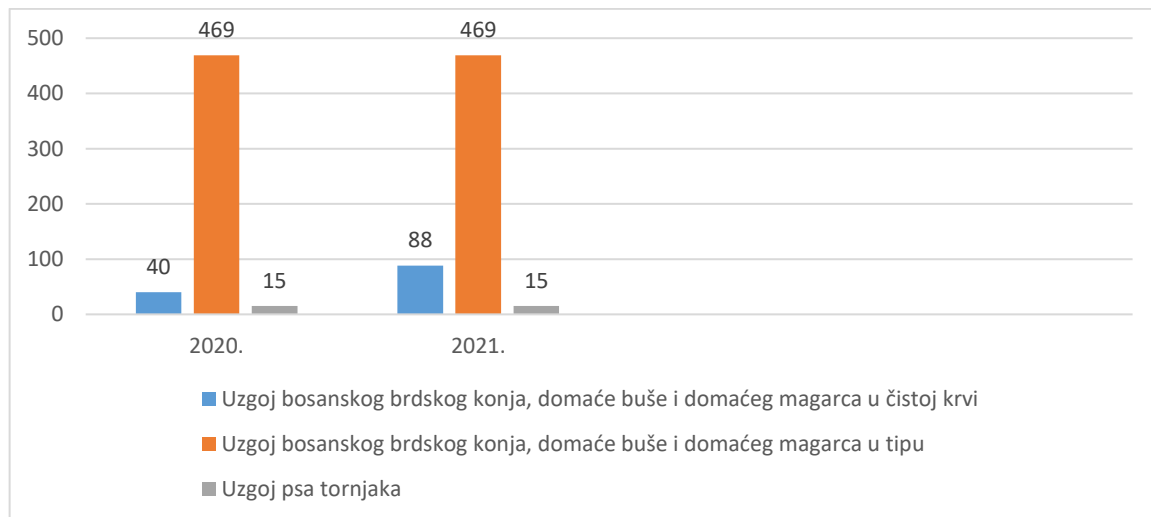
Efekti poticaja u pčelarstvu u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu bilježe rast za oko 12%, odnosno poticano je više 12.370 košnica pčela, dok u peradarstvu efekti poticaja bilježe značajan rast za 70% kod uzgoja 18-sedmičnih pilenki, a uzgoj teške roditeljske linije je ostao na istom nivou proizvodnje.

Grafikon 53. Efekti poticaja u ribarstvu u 2020/2021 (kg)

Kada poredimo proizvodnju u 2021. godini u odnosu na prethodnu godinu efekti poticaja u ribarstvu su rezultirali približno istim nivoom proizvodnje u obje godine, naime kod uzgoja slatkovodne ribe povećanje je bilo za 2,5%, a kod uzgoja morske ribe smanjenje je bilo svega 0,6%, što u zbiru proizvodnje morske i slatkovodne ribe imamo povećanje proizvodnje za 46,34 tone.

Grafikon 54. Efekti poticaja u uzgoju izvornih zaštićenih pasmina 2020/2021 (grla)

Efekti poticaja izraženi u broju grla kod mjere uzgoja bosanskog brdskog konja, domaće buše i domaćeg magarca u čistoj krvi su povećani sa 40 grla u 2020. na 88 grla u 2021. godini, odnosno došlo je do značajnog procentualnog povećanja od 120%. Kod mjere uzgoja bosanskog brdskog konja, domaće buše i domaćeg magarca u tipu imamo isti broj grla u 2021. godini u odnosu na prethodnu godinu, kao i kod uzgoja psa tornjaka.

6 RURALNI RAZVOJ

U 2021. godini u skladu sa Programom u okviru modela ruralnog razvoja planirani su nerealizovani i osnovani zahtjevi klijenata iz prethodnog perioda po modelu ruralnog razvoja iz 2012. godine i investicije u okviru kreditne linije za finansiranje poljoprivredne proizvodnje uz grant sredstva FMPVŠ-a kod Razvojne banke FBiH, kao i niz novih mjera u odnosu na prethodnu godinu. Naime, u okviru mjera ruralnog razvoja u 2021. godini propisane su slijedeće mjere:

6.1 Mjere za povećanje konkurentnosti

6.1.1 Podrška investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije preko Federalnog ministarstva

- a) Podrška investicijama u poljoprivredne mašine i priključne uređaje za biljnu i stočarsku proizvodnju
- b) Podrška investicijama u opremu za biljnu i stočarsku proizvodnju
- c) Sufinansiranje nabavke visoko kvalitetne rasplodne stoke
- d) Podrška investicijama u izgradnju ili proširenje, odnosno opremanje novih građevinskih objekata u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje ili njihove prerade
- e) Podrška za ulaganja u legalizaciju građevinskih objekata i ispunjavanje okolišnih standarda
- f) Podrška investicijama u podizanje višegodišnjih nasada.

6.1.2 Podrška investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije u saradnji s Razvojnou bankom

Podrška investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije koja se realizuje u saradnji sa Razvojnou bankom Federacije BiH u okviru mjera iz člana 15. Programa.

6.1.3 Nerealizovani zahtjevi klijenata iz modela ruralnog razvoja za 2012. godinu

Nerealizovani a osnovani zahtjevi klijenata iz prethodnog perioda po modelu ruralnog razvoja iz 2012. godine iznose 1.300.000,00.

6.2 Mjere za zaštitu ruralnog okoliša

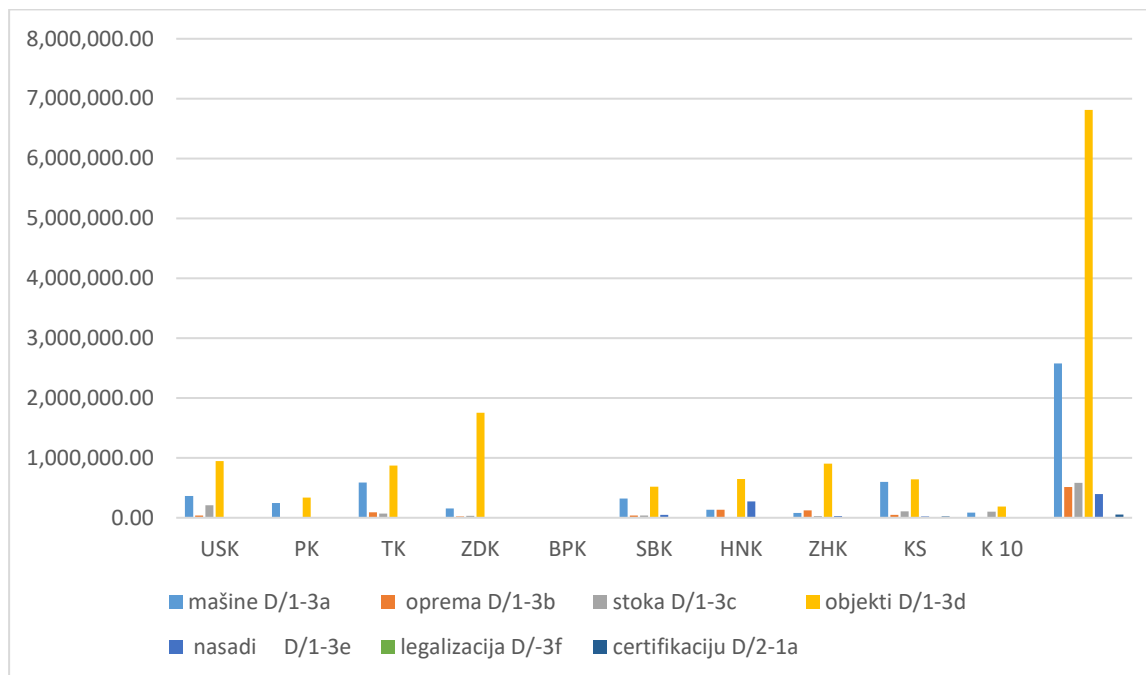
6.2.1 Organska proizvodnja

Podrška certifikaciji organske proizvodnje.

Tabela 44. Pregled poticaja po Modelu ruralnog razvoja u 2021. godini

Oznaka mjere		Vrsta podrške	Planirano prema Programu	Odobreno (KM)
D/1-1		Nerealizirani i utemeljeni zahtjevi klijenata iz prethodnog razdoblja po modelu ruralnog razvoja iz 2012.godine	1.300.000,00	689.765,73
D/1-2		Investicije u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije koja se realizira u suradnji sa Razvojnou bankom FBiH u okviru mjera iz članka 15. Programa	2.000.000,00	2.000.000,00
D/1-3		Podrška investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije preko Federalnog ministarstva - UKUPNO	10.898.423,60	10.880.757,60
	a)	Investicije u poljoprivrednu mehanizaciju i priključne uređaje za biljnu i stočarsku proizvodnju		2.578.652,66
	b)	Investicije u opremu za biljnu i stočarsku proizvodnju		515.135,55
	c)	Sufinansiranje nabave visoko kvalitetne rasplodne stoke		580.861,77
	d)	Investicije u izgradnju ili proširenje, odnosno opremanje novih građevinskih objekata u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje ili njihove prerade		6.811.422,04
	e)	Podrška za legalizaciju građevinskih objekata i ispunjavanje okolišnih standarda		0,00
	f)	Investicije u podizanje višegodišnjih nasada		394.685,58
D/2-1		Certifikacija organske proizvodnje	65.000,00	52.526,82
		UKUPNO D	14.263.423,60	13.623.050,15

Grafikon 55. Ukupan iznos novčane podrške po Modelu ruralnog razvoja, razvrstano po mjerama i kantonima u 2021. g. (KM)

Iz prikazanog grafikona vidi se da je najviši iznos novčane podrške za mjeru D/1-3a- mašine zabilježen u Kantonu Sarajevo u iznosu od 600.352,95 KM, a najniži u Zapadno-hercegovačkom kantonu 82.066,54 KM. Najviši iznos za mjeru D/1-3b- oprema bio je u Hercegovačko-neretvanskom kantonu 135.976,33 KM; a najniži u Kantonu 10 - 9.499,15 KM. Za mjeru D/1-3c nabavka rasplodne stoke najviši iznos podrške zabilježen je u Unsko-sanskom kantonu 206.610,54 KM, a najniži u Zapadno-hercegovačkom kantonu 26.560,26 KM. Za mjeru D/1-3d – izgradnja objekata najviši iznos zabilježen je u Zeničko-dobojskom kantonu 1.752.148,36 KM, a najniži u Bosansko-podrinjskom kantonu 2.396,62 KM. Za mjeru D/1-3e – podizanje nasada najviši iznos zabilježen je u Hercegovačko-neretvanskom kantonu 271.033,20, a najniži u Posavskom kantonu 601,56 KM. Za mjeru D/1-3f legalizacija objekata nije bilo odobrenih zahtjeva. Za mjeru D/2-1a certifikacija organske proizvodnje najviši iznos bio je u Kantonu Sarajevo 21.470,67 KM, a najniži u Bosansko-podrinjskom kantonu 1.612,50 KM.

U okviru Modela ruralnog razvoja za 2021. godinu, izvršena je isplata 25,3% javnih sredstava u odnosu na prihvatljive troškove ulaganja, što je značajna podrška, ali imajući u vidu da u zemljama okruženja (zemlje bivše Jugoslavije i Albanija) procent udjela javnih sredstava kreće se u rasponu od 50% do 70% iznosa prihvatljivih troškova. Ovo upućuje na potrebu da Federacija BiH treba izdvajati najmanje dvostruko veći iznos budžetskih sredstava za ruralni razvoj, ukoliko želi da ne zaostaje za zemljama okruženja. Pored provedenih mjera u okviru ovog Modela, uopće se ne provode mjere za diverzifikaciju ekonomskih aktivnosti, mjere za podršku mladim poljoprivrednicima, mjere za područja sa prirodnim ograničenjima, mjere za podršku infrastrukturnim projektima, mjere za očuvanje okoliša i mjere za unaprjeđenje privatnih šuma, što zahtjeva dodatno izdvajanje budžetskih sredstava.

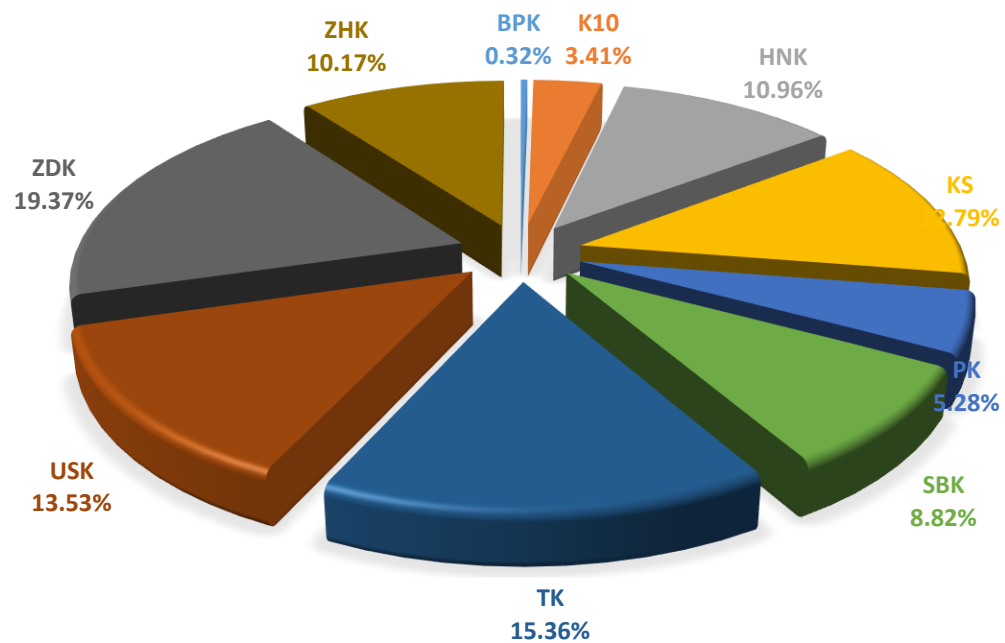
- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2021. GODINU -

Tabela 45. Pregled poticaja po Modelu ruralnog razvoja po mjerama i po kantonima u Federaciji BiH u 2021. godini

D	Vrsta podrške	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
1-1	Nerealizirani i osnovani zahtjevi klijenata iz prethodnog razdoblja po modelu ruralnog razvoja iz 2012. godine	28.401,25	9.135,47	74.593,60	49.140,00	17.094,37	60.749,55	164.035,24	0,00	280.228,75	6.387,50	689.765,73
1-2	Investicije u okviru kredite linije kod Razvojne banke FBiH											2.000.000,00
1-3a	Investicije poljoprivrednu mehanizaciju i priključne uređaje	0,00	83.681,20	134.802,09	600.352,98	246.393,62	319.824,76	590.083,85	365.195,50	156.252,15	82.066,51	2.578.652,66
1-3b	Investicije u opremu za biljnu i stočarsku proizvodnju	0,00	9.499,16	137.188,83	46.285,50	12.150,52	37.438,84	90.163,21	38.434,81	20.165,60	123.809,08	515.135,55
1-3c	Sufinansiranje nabave visoko kvalitetne rasplodne stoke	0,00	103.436,49	0,00	106.286,93	0,00	37.571,66	69.277,49	206.610,55	31.118,39	26.560,26	580.861,77
1-3d	Investicije u izgradnju ili proširenje, odnosno opremanje novih građevinskih objekata u poljop.	2.396,61	186.238,73	648.136,55	643.609,24	337.800,57	517.316,17	869.391,37	948.251,47	1.752.148,34	906.132,99	6.811.422,04
1-3e	Investicije u podizanje trajnih nasada	4.412,77	4.018,54	271.033,20	19.331,33	601,56	50.441,69	0,00	11.393,11	4.047,57	29.405,81	394.685,58
1-3f	Podrška za legalizaciju građevinskih objekata	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2-1	Certifikacija organske proizvodnje	1.612,50	0,00	8.502,00	21.470,68	0,00	2.234,82	1.814,93	2.627,03	6.997,13	7.267,73	52.526,82
Svega D		36.823,13	396.009,59	1.274.256,27	1.486.476,66	614.040,64	1.025.577,49	1.784.766,09	1.572.512,47	2.250.957,93	1.181.629,88	13.623.050,15

** U ukupnom zbiru federalnih poticaja je 2.000.000,00 KM koje su direktno uplaćene na račun Razvojne banke FBiH

Grafikon 56. Raspodjela odobrenih novčanih podrški za ruralni razvoj po kantonima u 2021.g

7 OSTALE VRSTE NOVČANIH PODRŠKI

U okviru Programa novčanih podrški u 2021. godini planirane su slijedeće ostale vrste podrški kako slijedi u tabeli:

Tabela 46. Pregled poticaja po Modelu ostalih vrsta podrške u Federaciji BiH u 2021. godini

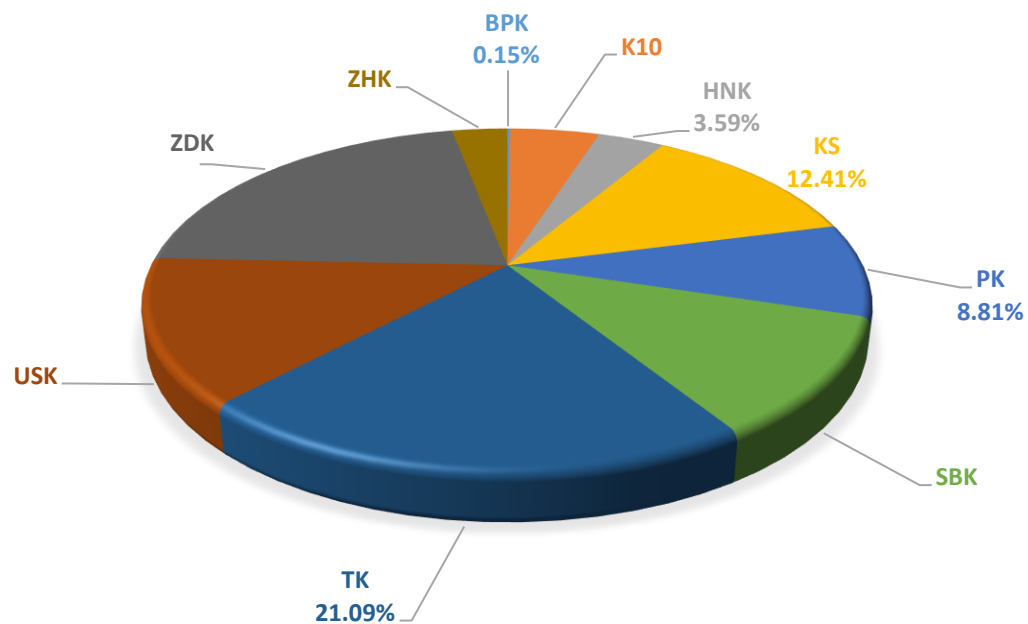
E		Ostale vrste podrški	Planirano prema programu	Odobreno u KM
E/1-1	a)	Sufinansiranje premije osiguranja od mogućih šteta u poljoprivrednoj proizvodnji	140.672,74	140.672,74
E/1-2	a)	Sufinansiranje organiziranja stručnih skupova, kongresa, simpozija, seminara i sajmova	16.196,01	16.078,51
	b)	Sufinansiranje izlaganja na poljoprivrednim sajmovima	1.129,05	1.129,05
E/1-3	a)	Sufinansiranje troškova po osnovu penzijskog i zdravstvenog osiguranja za nove poljoprivredne obrte		
	b)	Sufinansiranje opremanja laboratorija i veterinarskih organizacija	97.176,66	96.040,91
E/1-4	a)	Sufinansiranje nabave uredske opreme, namještaja i troškova poljoprivrednih udruženja	11.097,77	11.097,77
	b)	Sufinansiranje aktivnosti poljoprivrednih zadruga i privrednih društava za povezivanje ponude OPG i obrta sa područja FBiH	1.570.000,00	1.568.984,34
E/1-5	a)	Sufinansiranje uvođenja i certifikacija standarda u poljoprivredi i prehrambenoj industriji	137.266,73	137.218,93
E/1-6	a)	Podrška različitim programima pokretanja proizvodnje, poticanja jesenje sjetve i slične mjere koje nisu obuhvaćene ostalim modelima, te mjere zemljišne politike (zahtjevi jesenske sjetve 2020.godine)	160.274,06	138.172,52
		UKUPNO E	2.133.813,02	2.109.394,77

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2021. GODINU -

Tabela 47. Pregled poticaja po Modelu ostalih vrsta podrški po kantonima FBiH u 2021. godini

VRSTA PODRŠKE	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
Ostale novčane podrške	3.071,93	101.943,32	75.708,25	261.680,57	185.815,63	236.850,00	444.857,49	286.857,21	449.324,69	63.285,68	2.109.394,77

Grafikon 57. Raspodjela odobrenih ostalih novčanih podrški po kantonima FBiH u 2021. godini

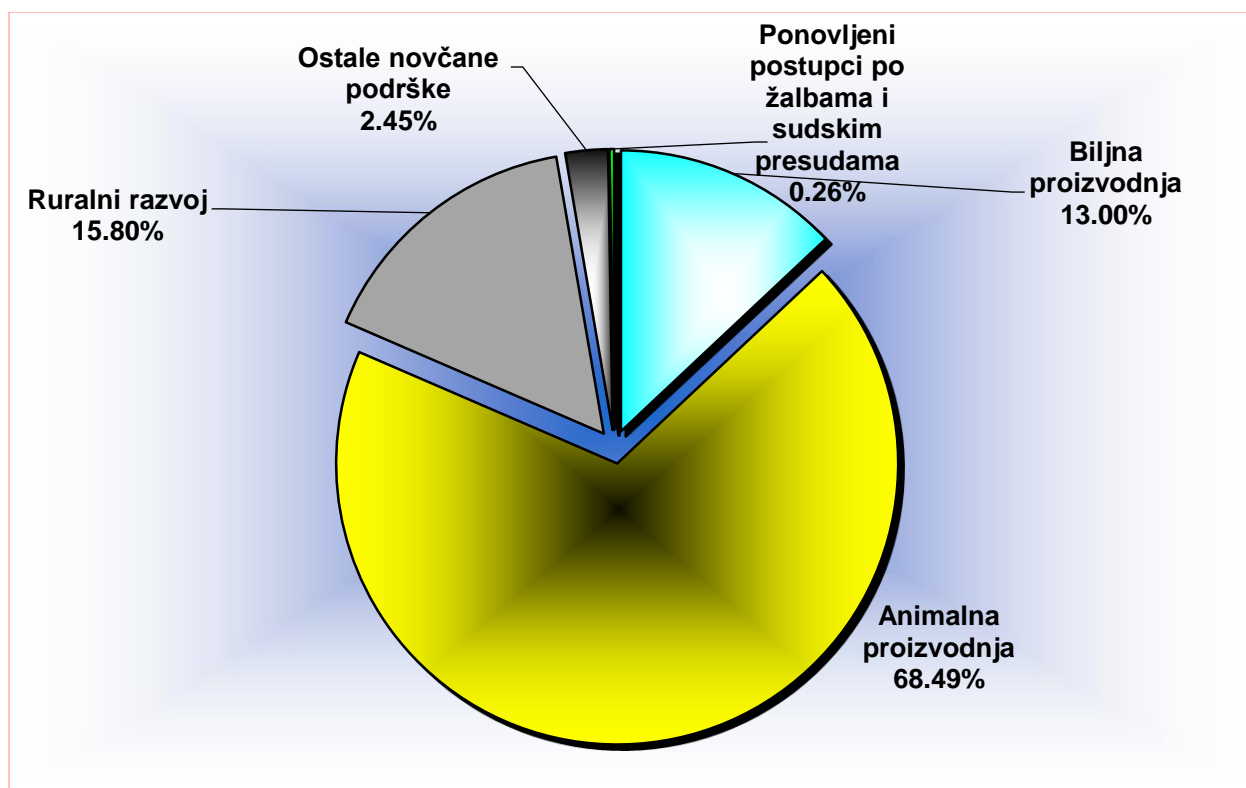

8 PREGLED UKUPNO ODOBRENIH NOVČANIH PODRŠKI

Tabela 48. Struktura odobrenih novčanih podrški u 2021.g.

Odobrene podrške za 2021.g.	Iznos	Učešće %
Biljna proizvodnja	11.205.045,55	13,00%
Animalna proizvodnja	59.049.362,36	68,49%
Ruralni razvoj	13.623.050,15	15,80%
Ostale novčane podrške	2.109.394,77	2,45%
Ponovljeni postupci po žalbama i sudskim presudama	227.446,86	0,26%
UKUPNO	86.214.299,69	100,00%

Grafikon 58. Pregled strukture odobrenih novčanih podrški u 2021. g.

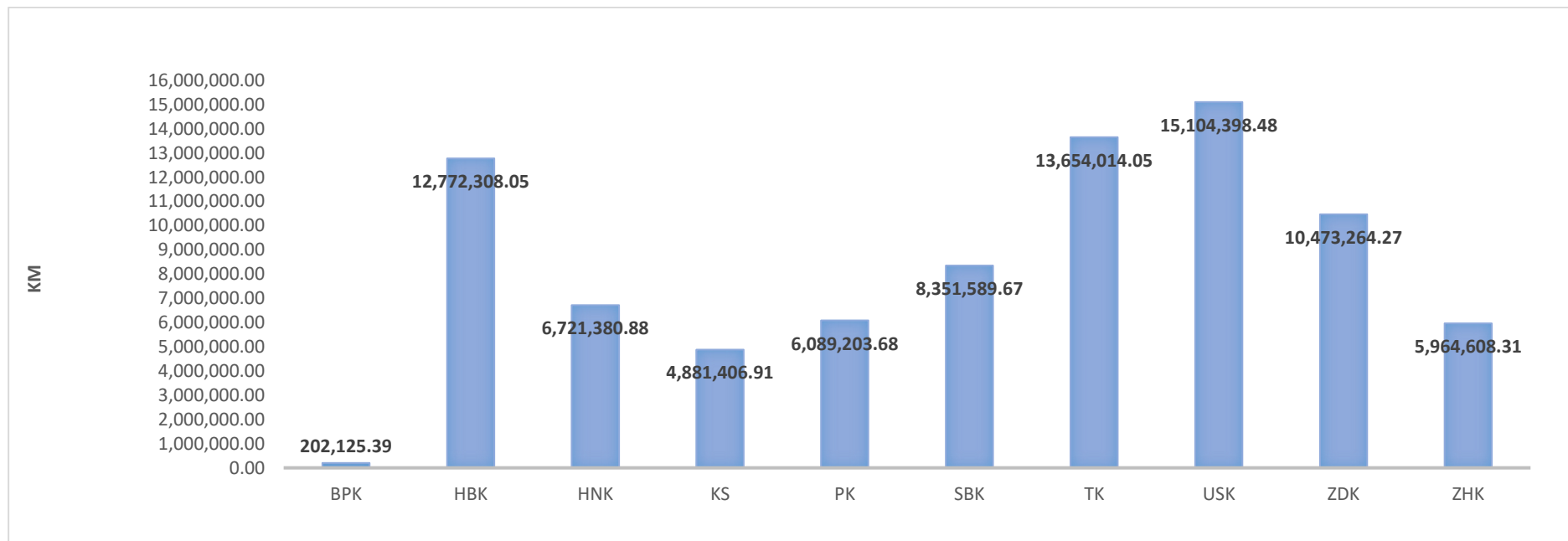

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2021. GODINU -

Tabela 49. Raspodjela odobrenih novčanih podrški u 2021. g. po kantonima – zbirno

KANTON	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
SVEGA UKUPNO	202.125,39	12.772.308,05	6.721.380,88	4.881.406,91	6.089.203,68	8.351.589,67	13.654.014,05	15.104.398,48	10.473.264,27	5.964.608,31	86.214.299,69
POSTOTNO UČEŠĆE	0,23%	14,81%	7,80%	5,66%	7,06%	9,69%	15,84%	17,52%	12,15%	6,92%	100,00%

Grafikon 59. Raspodjela ukupnih novčanih podrški po kantonima u 2021. godini

9 KONTROLE NOVČANIH PODRŠKI U 2021. GODINI

Federalna uprava za inspekcijske poslove i nadležne kantonalne uprave za inspekcijske poslove su u toku 2021. godine izvršili su nadzor kod 720 klijenata po modelu poticaja proizvodnji, kojim je konstatovano da 32 klijenata ne ispunjavaju propisane uslove.

Timovi za kontrolu Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva izvršili su kontrolu na terenu svih administrativnom kontrolom odobrenih zahtjeva za model ruralnog razvoja (1.098), kao i kontrolu na terenu zahtjeva po modelu ostalih vrsta novčanih podrški (26).

Ovo Ministarstvo informisalo je Vladu Federacije BiH o procesu kontrola nerealizovanih zahtjeva novčanih podrški iz prethodnih perioda i realizaciji dodatnih kontrola i nadzora (realizovano 2.265), na osnovu koje je donesen Zaključak Vlade Federacije BiH, V. broj: 1918/12021 od 23.12.2021. godine kojim je zaduženo ovo Ministarstvo da izradi spiskove klijenta kod kojih nije izvršena dodatna kontrola i nadzor (495 klijenata) i da se u toku 2022. godine kod istih izvrši inspekcijski nadzor, te da se pristupi realizaciji njihovih zahtjeva. Osim navedenog nadležnim kantonalnim organima uprave dostavljen je i pisani zahtjev da se poveća broj inspekcijskih nadzora u upravnoj oblasti novčanih podrški, kao i da se iniciraju i realizuju aktivnosti na povećanju broja poljoprivrednih inspektora.

U skladu sa zaduženjem, ovo Ministarstvo je izradilo i dostavilo spiskove klijenta nadležnim kantonalnim organima uprave sa zahtjevom da u 2022. godini izvrše inspekcijski nadzor i to po prijavi proizvodnje tih klijenata u 2022. godini, a ako klijent nema prijavu proizvodnje u 2022. godini, inspekcijski nadzor će se vršiti u predmetu utvrđivanja tačnosti dostavljenih podataka u RPG. Za klijente za koje ne bude dostavljen dokaz o izvršenju inspekcijskog nadzor ovo Ministarstvo će dostaviti zahtjev Federalnoj upravi za inspekcijske poslove za izvršenje istog.

10 REGISTAR POLJOPRIVREDNIH GAZDINSTAVA I REGISTAR KLIJENATA

Registracija poljoprivrednih gazdinstava i klijenata, te ažuriranje podataka za poljoprivredna gazdinstva provodi se u 79 općina u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Ukupan broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava (PG) u 2021 godini je bio 84.895.

Od toga je 81.020 porodičnih poljoprivrednih gazdinstava, 3.875 pravnih subjekata i obrta (PS).

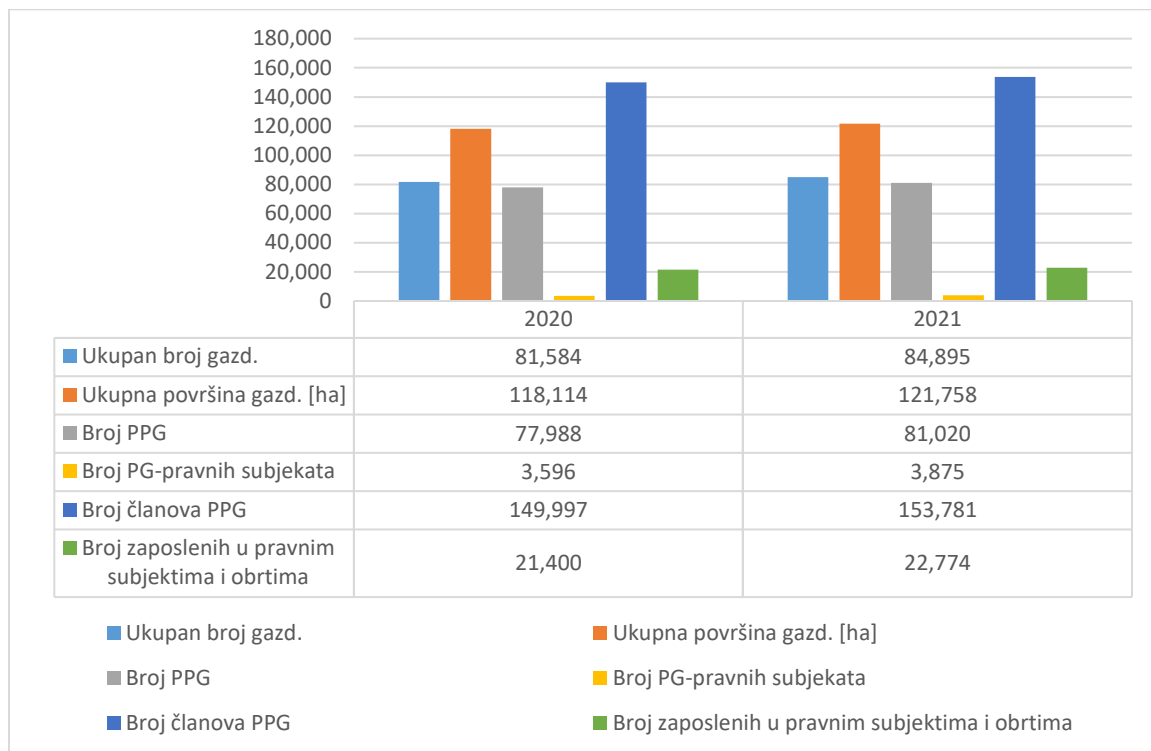
Registrovanih članova/članica porodičnih poljoprivrednih gazdinstava je 153.781, a zaposlenih /ica u pravnim subjektima i obrtima je 22.774.

Ukupna površina registrovanih poljoprivrednih gospodarstava je 121.757,94 ha.

Tabela 50. Pregled upisanih klijenata u RPG i RK po kantonima u 2021. godini

Kanton	Ukupan broj gazd.	Ukupna površina gazd. [ha]	Broj PPG	Broj PG-pravnih subjekata	Broj članova PPG	Broj zaposlenih u pravnim subjektima i obrtima
Bosansko-podrinjski kanton	1.590	1.910,11	1.481	109	2.941	142
Hercegovačko-neretvanski kanton	6.339	11.052,65	6.094	245	11.563	2.428
Kanton 10	3.442	16.933,04	3.165	277	6.612	636
Kanton Sarajevo	5.121	4.820,62	4.680	441	8.446	3.228
Posavski kanton	2.631	11.581,36	2.507	124	3.958	467
Srednjobosanski kanton	14.237	11.785,82	13.760	477	27.681	4.416
Tuzlanski kanton	18.630	20.653,25	18.050	580	30.564	6.167
Unsko-Sanski kanton	12.449	24.969,99	11.890	559	26.662	1.072
Zapadno-hercegovački kanton	3.091	3.484,56	2.863	228	5.961	1.077
Zeničko-dobojski kanton	17.365	14.566,54	16.530	835	29.393	3.141
FBiH	84.895	121.757,94	81.020	3.875	153.781	22.774

Grafikon 60. Pregled upisanih klijenata u RPG i RK po kantonima u 2020.-2021. godini

Iz grafikona 60. je vidljivo da je u odnosu na 2020. godinu, u 2021. godini došlo do povećanja ukupnog broja gazdinstava, i broja klijenata PPGa i klijenata PS/obrta, a proporcionalno tome, i do povećanja broja članova gazdinstava, broja zaposlenih u PS/obrtima i ukupnih površina gazdinstava. Ovo je ohrabrujući pokazatelj, što ukazuje na činjenicu da je uprkos općem trendu iseljavanja populacije iz svih segmenata društva, broj gazdinstava i članova PG povećan, što iziskuje dublju analizu drugih parametara ostalih resora (statistički podaci o broju stanovnika i dr.), kako ne bi došlo do iskrivljene slike.

Zeleni izvještaj sadrži informacije razvrstane po spolu sa izričitim osvrtom na rezultate u realizaciji mjera po svim modelima, a posebno mjera strukturne politike za unapređenje spolne i dobne strukture poljoprivrednika, kako slijedi ispod u tekstu.

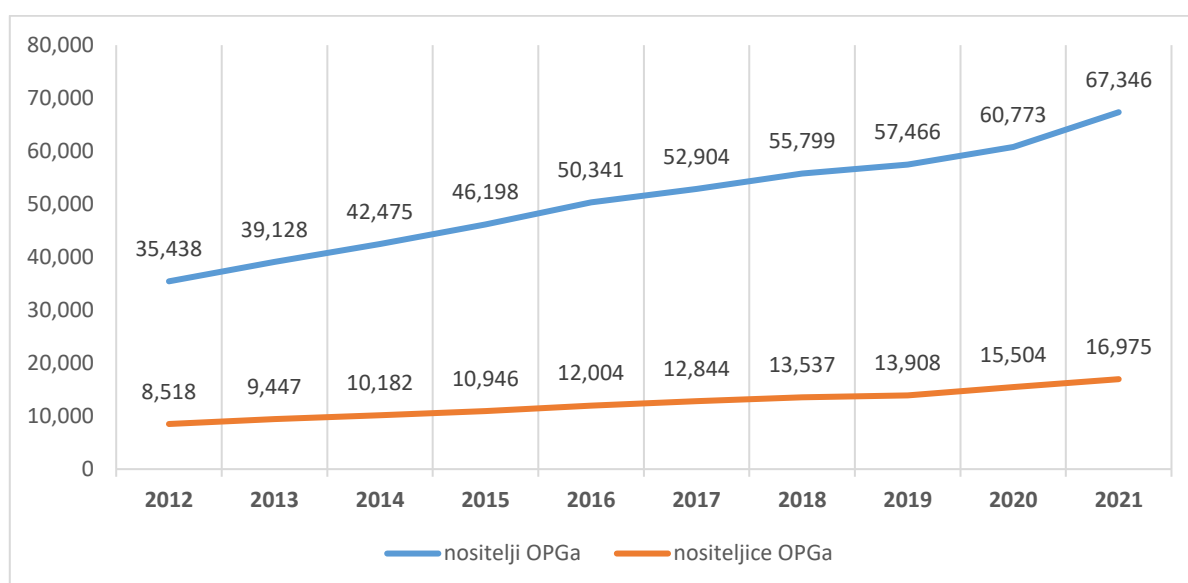
Tabela 51. Pregled zahtjeva klijenata/ica koji su ostvarili poticaj u 2020. godini

Vrsta org. oblika i spol klijenta/ice		Strukturne mjere		Podrška proizvodnji		Presude/žalbe		Ukupno isplaćeno	
Organizacioni oblik	Spol (m,ž)	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]
Pravna lica i obrti	m	523	12.261.145,49	5.371	37.229.803,76	23	76.912,34	5.902	49.697.544,76
	ž	89	1.563.397,54	874	5.144.484,32	1	840,00	964	6.708.721,86
PPG	m	367	1.068.836,39	15.210	16.944.552,11	8	206.595,51	15.600	18.090.300,84
	ž	70	163.402,04	5.567	5.782.587,33	3	3.450,02	5.640	5.949.439,39
UKUPNO		1.049	15.056.781,46	27.022	65.101.427,52	35	287.797,87	28.106	80.446.006,85

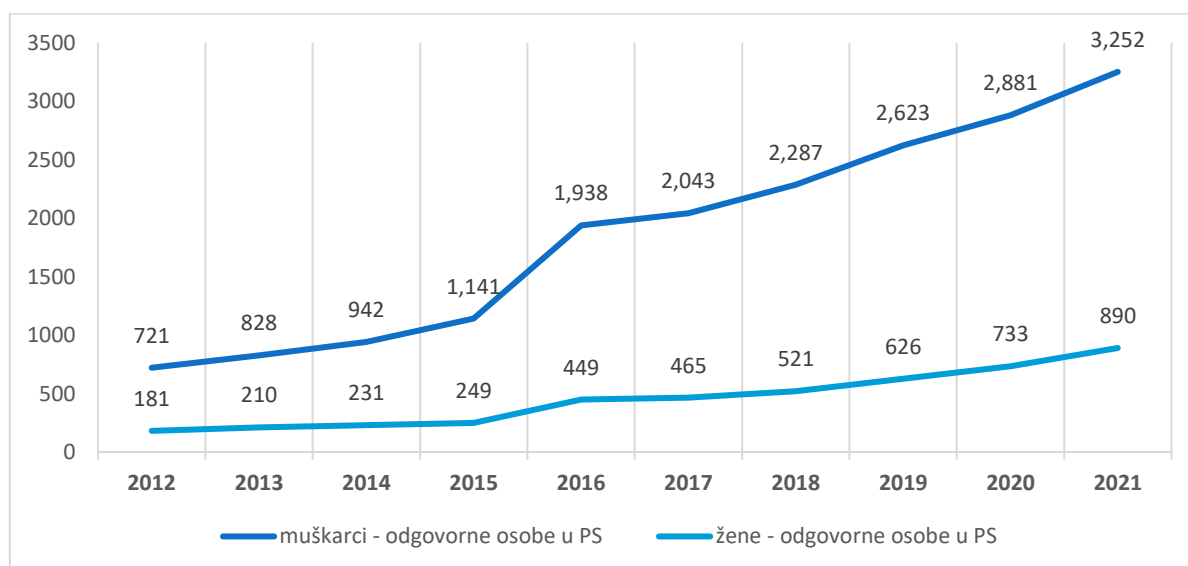
Tabela 52. Pregled zahtjeva klijenata/ica koji su ostvarili poticaj u 2021. godini

Vrsta org. oblika i spol klijenta/ice		Strukturne mjere		Podrška proizvodnji		Presude/žalbe		UKUPNO	
Organizacioni oblik	Spol (m,ž)	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]
Pravna lica i obrti	m	651	9.751.275,39	5.744	40.514.016,60	30	170.692,18	6.425	50.435.984,17
	ž	159	2.995.894,38	997	5.608.259,19	2	1.972,58	1158	8.606.126,15
PPG	m	585	1.273.061,32	15.428	17.045.556,66	31	46.535,00	16.044	18.365.152,98
	ž	83	182.644,31	5.566	5.721.060,24	7	8.247,10	5.656	5.911.951,65
UKUPNO		1.478	14.202.875,40	27.735	68.888.892,69	70	227.446,86	29.283	83.319.214,95

Grafikon 61. Gender podaci za period od 2012.-2020. godine - porodična poljoprivredna gazdinstva

Grafikon 62. Gender podaci za period 2012.-2021. godine - pravni subjekti/obrti poljoprivredna gazdinstva

11 PREPORUKE

1. Dosadašnja praksa izdvajanja budžetskih sredstava za poljoprivredu i prehrambenu industriju u skladu sa članom 3. stav (2) Zakona o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju („Službene novine Federacije BiH“, br. 42/10 i 99/19) bila je na donjoj granici, ili čak ispod nje, što znači 3% Budžeta Federacije BiH ili manje, što nije ni blizu dovoljno da bi BiH zadržala korak sa neposrednim okruženjem, a pogotovo sa zemljama EU i ostalim razvijenim zemljama. Potrebno je povećanje izdvajanja sredstava od minimalno 4% Budžeta Federacije BiH.
2. Usvojiti Strategiju poljoprivrede i ruralnog razvoja Federacije Bosne i Hercegovine za period 2021.-2027. godina, te ubrzati donošenje zakonskih i podzakonskih propisa, kao izmjenu i dopunu postojeće zakonske regulative iz oblasti poljoprivrede, što bi doprinijelo bržoj realizaciji poljoprivredne politike i stvaranju povoljnijeg ambijenta za razvoj poljoprivredne proizvodnje u Federaciji BiH.
3. U cilju podizanja konkurentnosti poljoprivredno-prehrambenog sektora u Federaciji BiH potrebno je osigurati jednostavniji pristup kreditima za poljoprivrednike i preduzetnike, pogotovo one iz ruralnog područja, s posebnim osvrtom na Razvojnu banku Federacije BiH.
4. U skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i u skladu sa visinom odobrenih sredstava u Budžetu Federacije BiH omogućiti upošljavanje novih službenika u Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i/ili omogućiti internim premještanjem u okviru organa državne službe veću i bolju kadrovsku popunjenost radi potpunog i blagovremenog izvršavanja tekućih zadataka ministarstva i ispunjavanja obaveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP-a), te drugih redovnih obaveza Ministarstva.
5. Nastaviti sa aktivnostima koje se odnose na korištenje poljoprivrednog zemljišta u skladu sa Zakonom o poljoprivrednom zemljištu („Službene novine Federacije BiH“ broj: 52/2009), a koji se tiče prometa, korištenja, raspolaganja i zaštite državnog poljoprivrednog zemljišta kao jednog od najvećih prirodnih bogatstava i dobra od općeg interesa za Federaciju BiH.
6. Svi nivoi vlasti treba da kreiraju poticajne mjere koje će doprinijeti stavljanju u funkciju poljoprivrednog zemljišta u cilju povećanja poljoprivredne proizvodnje i povećanja zaposlenosti, te uspostava i vođenje informacijskog sistema o poljoprivrednom zemljištu u cilju njegove zaštite.
7. Zadužuju se kantonalna ministarstva nadležna za poslove poljoprivrede da u okviru svoje nadležnosti iniciraju donošenje karti upotrebne vrijednosti i programa upravljanja državnim poljoprivrednim zemljištem za sve one općine koje to još uvijek nisu učinile.

8. Planirati budžetska sredstva za Program subvencioniranja javnim preduzećima iz oblasti prehrambene i duhanske industrije za uvezivanje radnog staža - finansiranje neizmirenih obaveza preduzeća na osnovu uplate za PIO/MIO zaposlenicima koji ostvaruju uslove za penzionisanje.
9. Nastaviti iniciranje i urgiranje aktivnije uloge Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine na realizaciji aktivnosti iz njihove nadležnosti, i to: izrada i usvajanje novih Zakona o hrani BiH, Zakona o veterinarstvu BiH, Zakona o izmjenama Zakona o poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvoju BiH, Zakona o vinu BiH, Zakona o organskoj poljoprivrednoj proizvodnji BiH, donošenje ostalih propisa za nesmetan izvoz proizvoda poljoprivrede i prehrambene industrije (zdravstveni certifikat), stvaranje uslova za povlačenje IPARD sredstava kroz uspostavljanje Agencije za plaćanja, unapređenje poljoprivredne statistike i informacionog sistema (uspostavu dijelova budućeg IACS sistema u BiH uspostavom Sistema računovodstva na farmama (FADN), Informacionog sistema o zemljišnim parcelama (LPIS) i Poljoprivrednog tržišnog informativnog sistema (PTIS) sa centralnom reprodukcijom podataka na državnom nivou), usklađivanje sistema zemljišnih registara i unapređenje procesa upravljanja zemljištem, pokrenuti potrebne aktivnosti oko provođenja poljoprivrednog popisa u BiH radi dobivanja preciznog uvida u stanje poljoprivrede u BiH; uspostavljanje operativne strukture za korištenje predpristupnih fondova EU, kao i da se u Bosni i Hercegovini pokrene postupak dodjele koncesije prema čl.1. i 4. Zakona o koncesijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ broj 32/02) za obavljanje djelatnosti sakupljanja i zbrinjavanja nusproizvoda i otpada životinjskog porijekla kako bi se izgradilo postrojenje za obradu nusproizvoda kategorije 1 i 2, kategorije 3, kao i za druge oblike prerade i organizirala mreža sakupljanja nusproizvoda životinjskog porijekla radi zaštite zdravlja ljudi i životinja, zaštite okoline i stvaranja uslova za sticanje statusa Bosne i Hercegovine kao slobodne od zaraznih bolesti životinja, kao preduslova za trgovinu životinjama i proizvodima životinjskog porijekla.

Sarajevo, maj 2022. godine